

OD. No. 698

Naam BOND VAN KLEINE BOEREN

Zie ook:

Uit		In	Uit		In	Uit		In	Uit		In
Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum
01/12	015	20/12									
10/12	4	10/12									
15/12	4	15/12									
21/12	4	21/12									
28/12	4	18/10									
29/12	4	12/10									
		11/11									
11/13	200/15	11/13 '19									
		25/11									
12-2	200	16 2									
1-4	000	10-4									
15/16	10	19/16									
19/16	10	24/16									
20/16	10	1/7									
12/11	10	24/10									
2/10	10	5/2									
12/10	10	15/11									

DOSSIERNo.: OD 698

NAAM: BOND VAN KLEINE BOEREN

Uit		In	Uit		In	Uit		In	Uit		In
Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum
26/6	4	3/8									
28/1-48	Dis	20/1-60									
10/2	4	10/2									
15/3	4	15/3									
1/5	4	1/5									
18/8	4	18/8									
19/8	4	19/8									
20/10	Dis	1/11									
1/3	acc	1/3 49									
2/11	Dis	2/11									
12-2-51	Dis	16-2									
1/4-57	Dis	14-4									
15/6 '51	Dis	19/6									
19/5-52	Dis	24/5									
23/6	Dis	7/7									
23/10	Dis	24/10									
3/2 '50	Dis	5/2									
13/4	Dis	17/4									

JULI 1960

JULI 1960

INHOUDSOPGAVE

DOSSIER Nr. : OD 698 ..... NAAM: BOND VAN KLEINE BOEREN .....

Volg Nr.	AFZENDER	Agenda Nr.	INGELEGD	
			Datum	Par.

A.L. 17253-'47

MINUTENBLAD

DOSSIER No. OD 698

NAAM: BOND VAN KLEINE BOEREN

N° 28

Assen

Geheim

Volgn^o. 50762

29 MRT 1949

AAN
het Ministerie van Algemene Zaken
te
's-GRAVENHAGE.

Naar aanleiding van een feestavond, die de Bond van Kleine Boeren, afd. Assen op Dinsdag 22 Maart j.l. in café Bijlsma te Assen organiseerde, kan het volgende worden gerapporteerd:

In het openingswoord van de voorzitter, Jans ALTING, geboren te Rolde, 1 Januari 1893, landbouwer en wonende te Assen, Kanaal 293, zette deze het doel en streven van de Bond van Kleine Boeren uiteen, waarin niets grievends viel te beluisteren. Daarna werd er tot 's-nachts 2 uur feest gevierd, waarbij als humorist optrad: H. HUIZING uit Peelo, die meer op boerenbijeenkomsten zijn "kunst" ten beste geeft.

Het afdelingsbestuur is momenteel als volgt samengesteld:

Jans ALTING, geboren te Rolde, 1 Januari 1893, landbouwer, wonende te Assen, Kanaal 293, **VOORZITTER**;

Meine WOUDESTRA, geboren te Norg, 22 October 1907, landarbeider, wonende te Assen, Lonerstraat 157, **SECRETARIS**;

Eite KLAUCKE, geboren te Assen, 30 Mei 1888, landbouwer, wonende aldaar, Graswijk 9, **PENNINGMEESTER**;

Wildrik Hendrik van der MEER, geboren te Slochteren, 30 Maart 1896, landbouwer, wonende te Assen, Groningerstraat 352, **VICE-VOORZITTER**;

Albertus BARTELS, geboren te Assen, 27 September 1904, landbouwer, wonende aldaar, Lonerstraat 112, **LID**.

ASSEN, 25 Maart 1949

De G.v.P.

In afschrift doorgezonden naar de Heer Procureur-Generaal, fgd. Directeur van Politie te LEEUWARDEN.-

*Alting
op
me
dy*

UITTREKSEL

Voor OD 698 Naam Bond van kleine boeren.
Origineel in OD 244 Friesl. Naam CPN vergaderingen.
Volgnr. Ag.nr. 56339 Aard van het stuk verslag openb.verg.CPN afd.Ureterp
geh.19.2.49 te Ureterp.Afz. Opsterland. Datum 24.2.49.

Op deze verg.werden vragen gesteld.
Vraag 1: Het oordeel van de CPN over de bond van kleine boeren.
Is de voorzitter DEKKER een geschikt persoon?
Antwoord:
DEKKER heeft zich zelf opgeworpen als voorzitter en wil uit
eigen belang omhoog. Hij houdt de kleine boer tegen in het
daadwerkelijk verzet tegen de regering, omdat hij bang is,
dat hij niet op zijn stoel kan blijven zitten. Hij wil orde-
nen, maar tegen de kleine boer zijn belangen in. Mansholt
steunt alleen de grote bedrijven. De kleine boer is nog te
laks. Zij moeten DEKKER aanpakken. DEKKER ziet dit wel en wil
daarom de bond opheffen.

Uitgetrokken door v.p. Afd./Sectie a.c.d. IV B Datum 13.6.49.
Op aanwijzing van

68698
Waark. Adam
2-3-49

Jaarvergadering Bond van
Kleine Boeren

Geen fusie met rijke boeren

Het belangrijkste agendapunt van de jaarvergadering van de Bond van Kleine Boeren gisteren te Hoogeveen gehouden, was wel het voorstel van het Hoofdbestuur op samen te gaan met het K.N.L.C. (de bond van rijk boeren).

Uit de afdeelingen was echter reeds vooraf zulk een felle kritiek op dit voorstel geleverd, kritiek waarvan verschillende afgevaardigden in de vergadering opnieuw getuigden, dat het Hoofdbestuur het maar beter vond, dit voorstel van de agenda af te voeren. Het krachtige applaus der vergadering hierbij, bewees wel, dat dit met volle instemming gebeurde.

De fusie is dus, dank zij de krachtige houding der kleine boeren, die er niets voor voelen zich door hun grotere collega's te laten opslokken, voorlopig van de baan, en, — wat vele kleine boeren betreft —, hopelijk voorgoed.

68698

UITTREKSEL

Voor OD 698 ..... Naam Bond van Kleine Boeren .....

Origineel in OD 340 ..... Naam Maandrapp.Friesland .....

Volgnr. .... Ag.nr. 54916 ..... Aard van het stuk .....

..... Afz. Zuid-Friesland ..... Datum Feb.49 .....

R.P.Heerenveen: Politieke toestand in Jan.1949.

Op 10 Januari werd te Makkinga, gemeente Ooststellingwerf, een vergadering gehouden van de Bond van Kleine Boeren onder auspiciën van de Heer W.Haanstra aldaar. Als sprekers traden op de heren Hooijenga te Susmeer en Dekker te Zuidwolde. Tijdens de vergadering werd besloten tot oprichting van een afdeling Makkinga. Er gaven zich 37 leden op, waaronder die zich lieten overschrijven van de afdelingen Oldeberkoop en Oosterwolde. Het bestuur is als volgt samengesteld:

Voorzitter: Willem Haanstra, geboren 3 September 1902 te Terwispel, van beroep veehouder, wonende te Makkinga no.60. Zoals ik U reeds eerder meldde, was hij voorheen bestuurslid van de afdeling Oldeberkoop. Politiek geïnteresseerd P.v.d.A.

Secretaris: Bart Langhout, geboren 26 Mei 1912 te Fochteloo, van beroep veehouder, wonende te Makkinga no.66. Hij is niet bij een politieke partij aangesloten en was voorheen eveneens bestuurslid van de afdeling Oldeberkoop.

Penningmeester: I. de Lodewijks, geboren 17 September 1914 te Nijeberkoop, van beroep veehouder, wonende te Makkinga no.157. Ook hij is niet bij een politieke partij aangesloten en had geen functie.

Door dezelfde bond werd op 12 Jan. te Appelscha een openbare vergadering belegd, waar 15 personen van hun belangstelling blijk gaven. De leiding berustte bij de voorzitter Hendrik Drenth.

Uitgetrokken door S ..... Afd./Sectie ACD 4b ..... Datum 3.3.49 .....

Op aanwijzing van .....

BOSS. No.: 08698
 CRT.: De Waarheid
 DATUM: 13-1-49
 AR.: _____

Friese boeren eisen grondsubsidies en duurtetoeslag

Samenwerking met boerengemeenschap bepleit

(Van onze landbouw-redacteur)

MOCHT minister Mansholt nog eens geïnformeerd willen worden over wat er nu werkelijk onder de kleine boeren leeft, dan raden wij hem ten sterkste aan eens niet met een commissie van professoren en advocaten op de proppen te komen, maar zijn oor te luisteren te leggen op een vergadering van kleine boeren zelf.

Bij de vergadering van de Friese afdeling van de Bond van Kleine Boeren jl. Zaterdag in Gorredijk, had hij tenminste heel wat kunnen opsteken. Vooral hoe bij deze landbouwpolitiek de grote boeren boven de kleine bevoordeeld worden. (Natuurlijk weet de minister dat wel, want hij doet het doelbewust, maar allicht had hij er uit kunnen leren, dat de kleine boeren dit niet altijd zullen blijven accepteren.)

Na het openingswoord van de voorzitter, die de toekomst van de landbouw somber inszag en het in mineur gestelde jaarverslag van de secretaris, kwam er een levendige discussie, waarbij telkens weer gewezen werd op de tegenstellingen tussen grote en kleine boeren.

Arends uit Beets wees er op, dat een eerste vereiste voor de boeren is, dat zij grond hebben om te bewerken. De Grondkamers zijn daarbij meestal zo ingesteld, dat de grote boeren de grond krijgen toegewezen, inplaats van de kleine boeren.

De Vries uit Nijeholtpade (gem. Weststellingervierf) onderstreepte nog eens het feit, dat er nog voldoende grond in Nederland is. Bij hem in de gemeente lagen o.a. nog 1000 ha zogenaamde Vogelweiden, waarvan de eigenaars in Hollandse villadorpen woonden, die productief konden worden gemaakt, evenals enkele honderden ha woeste grond. Scherpe kritiek leverde deze spreker op de door de regering verstrekte subsidies aan de kleine boeren, die allemaal gebonden zijn aan beperkende bepalingen en zodanig geregeld, dat de kleine boer er niet veel voordeel van ondervindt. De Vries zag liever subsidie op kunstmest en het bouwen van varkens- en kippenhokken.

Van Santen uit Donkerbroek wees er op, dat met het vrijgeven van het fokken van kippen en varkens de kleine boeren weer de dupe zullen worden. De eierprijs was de laatste weken al gedaald van f 2.80 tot f 2.— per kg. Zeer terecht merkte deze spreker op, dat de grote boeren de bedoeling hebben de kleinen er uit te werken.

De Vos uit Tjalleberd stelde voor om de eis te gaan stellen dat het zgn. losse land voortaan alleen aan kleine boeren zou worden verhuurd. Spr. hekelde de verschillende uitspraken van vooraanstaande landbouwfiguren, die een minachting voor het kleine boerenbedrijf demonstrieren.

Lageveen uit Terwispel merkte op, dat ook de kleine boeren moesten opkomen voor een duurtetoeslag in de vorm van compensatietoeslag, net als de arbeiders. Ook wijdde spr. aandacht aan de kinderbijslag.

Een andere spreker uit Donkerbroek wilde wel eens weten, wanneer nu eindelijk de rest van, die toegezegde 86 miljoen zou uitgekeerd worden.

Verschillende sprekers stonden voorts uitvoerig stil bij de samenwerking met andere boerenorganisaties. Over het algemeen was men daarbij van mening, dat een samengaan met de grote boerenorganisaties zou betekenen dat de Bond van Kleine Boeren zou worden opgeslokt. Zij prefereerden de samenwerking met de Boerengemeenschap, in welks manifest zij vele punten zagen, waarmee de Bond van Kleine Boeren kon accoord gaan.

Hoewel de afgevaardigden van de verschillende afdelingen dus bijna unaniem uiting gaven van hun strijdbereidheid tegenover de grote boeren, meende de adviseur van de Bond van Kleine Boeren, de heer Dekker uit Zuidwolde, nochtans deze groep in bescherming te moeten nemen.

Volgens hem was er met de grote boeren wel samen te werken. De heer Dekker verdedigde daarom een fusie met het Koninklijk Nederlands Landbouwcomité. Niet omdat hij meende dat er van dit orgaan strijd zou uitgaan, maar..... omdat de Bond van Kleine Boeren dan de beschikking had over geld, typistes, bureaux, enz. enz. En het voornaamste was wel..... dan mochten ze meepraten.

Een samengaan met de Boerengemeenschap — de heer Dekker is een der ondertekenaars van het door deze gemeenschap uitgegeven manifest — kwam bij hem pas op de tweede plaats. Als reden hiervoor gaf hij op, dat in de andere kleine boerenbladen, „De Vrije Boer” en „Boerenrecht”, de mede-initiatiefnemers tot deze Boerengemeenschap, met voldoende lijn zat. „De Kleine Boer” stond in Den Haag veel beter aangeschreven.

De leiding van de Bond stond dus hier in haar standpunt tegenover de leden. Deze leden voelen aan, dat het er in de donkere toekomst, die voor hen ligt, om gaat, te vechten voor hun eigen belangen, die altijd tegengesteld zijn aan de belangen der grote boeren. Om zich daarvoor sterker te maken, willen ze zich op breder basis organiseren, met andere kleine boeren een strijdgemeenschap vormen dus. De heer Dekker echter, hoewel hij er dagelijks in zijn orgaan over schrijft, ontkent deze tegenstellingen.

De werkelijkheid echter zal op de duur de leden in het gelijk stellen en hem in het ongelijk. Willen de kleine boeren voor zichzelf een beter bestaan veroveren, dan zal dat altijd gaan ten koste van de Louwessen en Mansholts. Daarom moeten ze deze grote boeren niet proberen te overtuigen, maar zij moeten tegen hen strijden. Met al de kracht, die in hen is en met alle kleine boeren, die met dezelfde moeilijkheden te kampen hebben, ook al denken ze misschien op ondergeschikte punten een beetje anders.

08698

Buss. No.: 68698
ONT.: *Nw Ont*
DATUM: 1-11-48
PAR.: .....

— De Bond van kleine boeren heeft een afwijzende houding aangenomen tegen het wetsontwerp publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie. Het ontwerp zou geen gelijkgerechtigheid aan alle bedrijfsgenoten toekennen.

OD 698

22696

46232
Assen, 18 October 1948

No. 253. I.D. GEHEIM.

Volgno.
25 OCT. 1948
ACD/48150

Aan: de Heer Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst
te
's-Gravenhage.

In afschrift aan: de Heer Procureur-Generaal,
fgd. Directeur van Politie te Leeuwarden.

Onderwerp: Bond van kleine boeren.

Antwoord op: Uw schrijven dd. 28-4-'48, No. 32038 Geheim.

Ter aanvulling van mijn schrijven dd. 20-9-'48, no. 253. I.D. Geheim, betreffende bovengenoemd onderwerp, heb ik de eer U te berichten, dat in de Provincie Drenthe, op de navolgende plaatsen een afdeling van de Bond van kleine boeren bestaat, waarvan het bestuur, voorzover bekend, door onderstaande personen wordt gevormd:

Afdeling VRIES:

- Voorzitter: Jan LUNGE, geb. te Roden 29-9-'03, van beroep landbouwer; wonende te Vries A.150a;
- Jan TIMMER, geboren te Vries 23-7-'05, van beroep landbouwer, wonende te Vries A.260 en
- Willem HOMAN, geboren te Vries 25-2-'02, van beroep landbouwer, wonende te Bunne C.1, gemeente Vries.

*over
001*

Voorname personen zijn zeer waarschijnlijk aanhangers van de V.V.D. of C.H.U, althans felle tegenstanders van het communisme. Op politiek gebied treedt geen dezer personen op de voorgrond. Hoeveel leden deze plaatselijke afdeling telt is tot heden niet bekend. De afdeling, die niet actief is, beweegt zich niet op politiek terrein.

Afdeling RUINEN:

- Voorzitter: Albert KLOMP, geboren te Ruinen, 3-5-'00, wonende te Ruinen, Anserweg A.203;
- Secretaris: Geert WEVER, geboren te Ruinen, 19-6-'03, wonende te Ruinen, Achterdijk A.302;
- Penningmeester: Harm BROEKMAN, geboren te Dwingeloo, 24-5-'90, wonende te Ruinen, Anserweg A.215.

De plaatselijke afdeling, die zich niet op politiek terrein beweegt, bestaat uit plm. 80 leden. Twee van de bestuursleden behoren tot de P.v.d.A. en één tot de V.V.D. De politieke oriëntering van de leden is in geen geval communistisch. De afdeling is niet actief.

Afdeling DIEVER:

- Voorzitter: Lucas ZEGEREN, geboren te Diever, 8-10-'04, gehuwd, van beroep melkrijder, wonende te Wittelte no. 22, gemeente Diever;
- Secretaris: Michiel KONING, geboren te Diever, 1-4-'05, gehuwd, van beroep melkrijder, wonende te Kalteren no. 3, gemeente Diever;
- Penningmeester: Gerrit VRIELINK, geboren te Diever 14-2-'92, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende te Wittelte no. 53, gemeente Diever.

De plaatselijke afdeling bestaat uit 33 leden. Zowel het bestuur als de leden zijn voor het merendeel aangesloten bij de P.v.d.A. Van communistische leiding of invloed is tot heden niets gebleken. De leden wordt automatisch het door deze bond uitgegeven orgaan, dat eenmaal per veertien dagen verschijnt, toegezonden.

Afdeling DE WIJK - KOEKANGE:

- Voorzitter: Berend TAKKEN, Nederlander, geboren 15-1-'92 te Zuidwolde, van

(beroep)

- beroep landbouwer, wonende De Wijk A.123;
Secretaris: Jan BENNINK, Nederlander, gehuwd, van beroep landbouwer, geboren 20-3-12 te Zuidwolde, wonende Molenweg A.351 te De Wijk;
Penningmeester: Roelof SCHULTING, Nederlander, gehuwd, geboren 23-12-93 te De Wijk, wonende te Koekange B.278, gemeente De Wijk;
Bestuurslid: Derk JONKERS, Nederlander, van beroep landbouwer, gehuwd, geboren 20-8-94 te De Wijk, wonende Wijkbrug A.384 De Wijk;
Bestuurslid: Evert HUISJES, Nederlander, geboren 3-1-00 te Hoogeveen, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende Postweg A.107 te De Wijk.

Bovenstaande bestuursleden behoren tot de P.v.d.A. en belijden de Ned. Herv. Godsdienst. Het aantal leden bedraagt plm. 50. De bond staat terplaatse niet onder communistische leiding of invloed. Van activiteit valt niets te bemerken.

Afdeling HAVELTE:

- Voorzitter: Coenraad VELDMAN, geboren te Hoogeveen 10-1-02, van beroep landbouwer, gehuwd, wonende te Havelte H.133;
Secretaris: Jan Wiecher BOSMAN, geboren te Havelte 17-8-'04, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende te Havelte H.122a;
Bestuurslid: Lammert van DIJK, geboren te Steenwijkerwold 31-3-'08, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende te Havelte H.168;
Bestuurslid: Harm TUIN, geboren te Havelte 14-1-'13, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende te Havelte V.143.;
Bestuurslid: Hendrik TUIT, geboren te Havelte 14-7-'10, gehuwd, van beroep landarbeider, wonende te Havelte H.220.;
Leden: Steven DOORTEN, geboren te Havelte 2-12-05, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende te Havelte H.33;
Albert BIJKER, geboren te Diever 23-3-'14, gehuwd, van beroep landarbeider, wonende te Havelte H.116.

Behoudens het bestuurslid TUIT (C.H.U.), behoren vorenstaande personen tot de P.v.d.A. of oud S.D.A.P. Het plaatselijk aantal leden is tot heden niet bekend. Van communistische invloed of leiding is terplaatse geen sprake. Behoudens het beleggen van een enkele vergadering, betoont de afdeling geen activiteit.

Afdeling UFFELTE:

- Voorzitter: Jan KLOMP, Nederlander, geboren te Ruinen 20-9-'97, gehuwd, godsdienst N.H., van beroep opperman, voorheen landbouwer, wonende te Uffelte U.64d, gemeente Havelte. Politieke richting P.v.d.A.;
Secretaris: Berend HOFMAN, Nederlander, geboren te Dwingeloo, 12-1-'14, gehuwd, godsdienst N.H., wonende te Uffelte U.28, gemeente Havelte. Politieke richting P.v.d.A. (linkervleugel); beroep landbouwer;
Penningmeester: Frederik HARMS, Ned., geboren te Havelte, 21-12-'84, van beroep landbouwer, wonende te Uffelte U.106, gemeente Havelte. Godsdienst N.H., politieke richting P.v.d.A.;
Leden:
Jan TROMPETTER, Ned., geb. te Havelte, 8-12-'77, weduwnaar, van beroep landbouwer, wonende te Uffelte, U.195, gemeente Havelte. Godsdienst N.H., politieke richting P.v.d.A.;
Hanne van LUBEK, Ned., geb. te Havelte, 7-7-'80, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende te Uffelte U.37, gem. Havelte. Godsdienst N.H., pol. richting P.v.d.A.;
Jan LEUNGE, Ned. geb. te Diever, 3-12-'96, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende te Uffelte, U.210, gem. Havelte. Godsdienst N.H. pol. richting P.v.d.A.
Klaas van der LINDE, Ned. geb. te Nijeveen, 14-5-(94), gehuwd, van beroep landbouwer, wonende te Uffelte, U.224, gem. Havelte. Godsdienst N.H., pol. richting P.v.d.A.;
Jan KUIK, Ned. geboren te Havelte 8-1-'85, gehuwd, van beroep landarbeider, wonende te Uffelte, U.250, gem. Havelte. Godsdienst N.H. pol. richting P.v.d.A.

(Hendrik Soer)

alleen
OK

- Hendrik SOER, Ned., geboren te Havelte 13-1-'80, gehuwd, wonende te Uffelte U.236, gem. Havelte. Godsdienst N.H., pol. richting P.v.d.A. Beroep landbouwer;
- Jan AKSE, Ned. geb. te Havelte, 1-11-'89, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende te Uffelte, U.149, gem. Havelte. Godsdienst N.H., pol. richting P.v.d.A.;
- Hendrik MOES, Ned. geb. te Havelte 31-7-'86, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende te Uffelte U.51, gem. Havelte. Godsdienst N.H., pol. richting P.v.d.A.;
- Gratis SCHEPER, Ned. geb. te Havelte 14-8-(97, van beroep landbouwer, wonende te Uffelte U.16, gemeente Havelte. Godsdienst N.H., pol. richting P.v.d.A.
- Jan PRIKKEN, Ned. geb. te Havelte, 31-3-'77, weduwnaar, van beroep landbouwer, wonende te Uffelte U.125, gem. Havelte. Godsdienst N.H. pol. richting onbekend, doch niet communistisch;
- Lucas van GIJSEL, Ned., geb. te Havelte , 29-9-'84, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende te Uffelte U.215, gem. Havelte. Godsdienst N.H., pol. richting niet bekend, doch niet communistisch;
- Frederik HAVEMAN, Ned. geb. te Havelte, 3-12-'03, gehuwd, van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.145, gem. Havelte. Godsdienst N.H. Pol. richting P.v.d.A. of V.V.D.;
- Geuchien LAMBERTS, Ned. geb. te Havelte, 20-2-'06, gehuwd, van beroep landbouwer, won. te Uffelte U.261, gem. Havelte. Godsdienst N.H., pol. richting P.v.d.A., vermoedelijk linkervleugel;
- Corbelis SCHULTING, Nederlander, geb. te Havelte, 23-1-'81, gehuwd, van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.29, gem. Havelte. Godsdienst N.H., pol. richting P.v.d.A. ;
- Arend NESSELS, Ned., geb. te Havelte, 28-6-'05, gehuwd, van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.139, gem. Havelte. Godsdienst N.H. Pol. richting P.v.d.A.;
- Van van den BERG, Ned. geb. te Havelte, 23-11-'86, gehuwd, van beroep landbouwer, won. te Uffelte U.219, gemeente Havelte. Pol. richting onbekend, vermoedelijk V.V.D.;
- Jan BOVERHOF, Ned., geb. te Havelte, 16-2-'92, ongehuwd, van beroep landarbeider, won. te Uffelte U.225, gem. Havelte. Godsdienst N.H., pol. richting P.v.d.A.;
- Aaldert BIJKER, Ned. geb. te Havelte 27-6-'08, gehuwd, Ned. Herv., van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.151a, gem. Havelte. Pol. richting P.v.d.A.;
- Albert WILLEMS, Ned., geb. te Havelte 1-3-98, gehuwd, Ned. Herv. van beroep landbouwer, won. te Uffelte U.163, gem. Havelte. Pol. richting P.v.d.A.;
- Jan LIEZEN, Ned. geb. te Havelte, 23-9-(97, gehuwd, godsdienst N.H., van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.146, gem. Havelte. Pol. richting P.v.d.A.;
- Koert van ELP, Ned. geb. te Staphorst, 4-3-'97, gehuwd, Ned. Herv. van beroep voerman, won. te Uffelte, U.179, gem. Havelte. Pol. richting P.v.d.A.
- Hendrik LIEZEN, Ned. geb. te Havelte, 24-11-'94, gehuwd, Ned. Herv., van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.262, gem. Havelte. Pol. richting P.v.d.A. of V.V.D.;
- Berend van EEKS, Ned., geb. te Havelte 18-11-'97, ongehuwd, Ned. Herv., van beroep landarbeider, won. te Uffelte, U.107, gem. Havelte. Pol. richting gene of P.v.d.A.;
- Jan KUIK, Ned., geb. te Havelte, 28-2-'91, gehuwd, godsdienst N.H., landbouwer, won. te Uffelte, U.193, gem. Havelte, pol. richting P.v.d.A.;
- Gerrit HUNNEMAN, Ned., geb. te Havelte, 5-3-'86, gehuwd, Ned. Herv., van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.255, gem. Havelte. Pol. richting P.v.d.A.;
- Geuchien van EEKS, Ned., geb. te Havelte 24-11-'03, gehuwd, Ned. Herv., van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.108, gem. Havelte

pol. richting P.v.d.A.;

(Hendrik Warnders)

*Allen
OK*

- | Hendrik **WARNDERS**, Ned. geb. te Havelte, 7-3-'07, weduwnaar, Ned. Herv., van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.187, gem. Havelte. pol. richting P.v.d.A.;
- | Roelof **VOS**, Ned., geb. te Havelte, 30-3-'96, gehuwd, Ned. Herv. van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.248, gem. Havelte. pol. richting P.v.d.A.;
- | Meeuwes van **BELKUM**, Ned., geb. te Havelte 18-10-'08, gehuwd, Ned. Herv. van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.173, gem. Havelte. Pol. richting onbekend, doch geen communist.;
- | Roelof **TUIN**, Ned., geb. te Havelte, 5-9-'79, gehuwd, Ned. Herv., van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.58, gem. Havelte, pol. gez. P.v.d.A.;
- | Hendrik **PEKEL**, Ned., geb. te Havelte, 27-9-'90, gehuwd, Ned. Herv., van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.136, gem. Havelte. Pol. richting: P.v.d.A.;
- | Jan **PEKEL**, Ned., geb. te Havelte, 17-1-'88, gehuwd, Ned. Herv., van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.135, gem. Havelte. pol. richting P.v.d.A.;
- | Jan **KUIK**, Ned., geb. te Ruinerwold, 26-2-'06, geh., Ned. Herv., van beroep; landbouwer, won. te Uffelte, U.2., gem. Havelte. Pol. gez. P.v.d.A.;
- | Hendrik **HENDRIKS**, Ned., geb. te Havelte, 9-9-'18, gehuwd, Ned. Herv., van beroep landarbeider, won. te Uffelte, U.103, gem. Havelte. Pol. richting P.v.d.A. of V.V.D.;
- | Albert **WARNDERS**, Ned., geb. te Ruinen, 19-9-'97, gehuwd, Ned. Herv., van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.263, gem. Havelte. Pol. gez. P.v.d.A.

Zoals bekend is de hoofdzetel van de bond voor kleine boeren gevestigd te Zuidwolde (Dr.). De leden zijn, behalve Drenthe, verspreid over een gedeelte van Friesland, een gedeelte van Overijssel en Gelderland. Bij laatstgenoemde Provincie wordt speciaal de Achterhoek met name genoemd. Hoofdredacteur van het door de bond uitgegeven orgaan is Hendrik **DEKKER**, die tevens adviseur van bedoelde bond is. (Zie voor personalia enz. het in aanhef vermelde schrijven) Redacteur is H. **HOUIJENGA** Hzn., Suameer (Fr.), Zuid 338. In het orgaan van de bond dd. 10-9-'48, no. 17, is een verslag van een hoofdbestuursvergadering te Meppel opgenomen, waarin o.m. de volgende zinsnede voorkomt:

" Naar aanleiding van een brief van het K.N.L.C. wordt een commissie van vier personen benoemd om met een commissie uit het K.N.L.C. een voor beide partijen redelijk voorstel te ontwerpen, teneinde te komen tot een fusie van de Bond van kleine Boeren met het Kon. Ned. Landbouw Comité. Als leden dezer commissie werden benoemd de heren **SMIT**, **HOUIJENGA**, **DEKKER** en **ALTENA**".

Eén der hoofdbestuursleden, genaamd **TIEMES**, is woonachtig te Staphorst.

De Districtscommandant,
Dir. Off. der Rijkspolitie 3e Kl.
Jhr. W.A. Gevers-Deynoot.

Commandant

No. 253. I.D. GEHEIM.

Aan: de Heer Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst
to

's-GRAVENHAGE.

In afschrift aan: de Heer Procureur-Generaal,
fgd. Directeur van Politie te Leeuwarden.

Onderwerp: Bond van kleine boeren.

Antwoord op: Uw schrijven dd. 28-4-'48, No. 32038 Geheim.

Ter aanvulling van mijn schrijven dd. 20-9-'48, no. 253, I.D. Geheim, betreffende bovengenoemd onderwerp, heb ik de eer U te berichten, dat in de Provincie Drenthe, op de navolgende plaatsen een afdeling van de Bond van kleine boeren bestaat, waarvan het bestuur, voorzover bekend, door onderstaande personen wordt gevormd:

Afdeling VRIES:

Voorzitter: Jan LUNGE, geb. te ~~Baden~~ 29-9-'03, van beroep landbouwer, wonende te Vries A.150a;

Jan TIMMER, geboren te Vries 23-7-'05, van beroep landbouwer, wonende te Vries A.260 en

Willem NEMAN, geboren te Vries 25-2-'02, van beroep landbouwer, wonende te Buine C.1, gemeente Vries.

Voorzomsde personen zijn zeer waarschijnlijk aanhangers van de V.V.D. of C.H.U., althans felte tegenstanders van het communisme. Op politiek gebied treedt geen dezer personen op de voorgrond. Hoeveel leden deze plaatselijke afdeling telt is tot heden niet bekend. De Afdeling, die niet actief is, beweegt zich niet op politiek terrein.

Afdeling RUINEN:

Voorzitter: Albert KLOMP, geboren te Ruinen, 3-5-'00, wonende te Ruinen, Anserweg A.203;

Secretaris: Geert MEYER, geboren te Ruinen, 19-6-'03, wonende te Ruinen, Achterdijk A.302;

Penningmeester: Harm BROEKMAN, geboren te Dwingeloo, 24-5-'90, wonende te Ruinen, Anserweg A.215.

De plaatselijke afdeling, die zich niet op politiek terrein beweegt, bestaat uit plm. 80 leden. Twee van de bestuursleden behoren tot de P.v.d.A. en één tot de V.V.D. De politieke oriëntering van de leden is in geen geval communistisch. De afdeling is niet actief.

Afdeling DIEVER:

Voorzitter: Lucas ZIEGERS, geboren te Diever, 8-10-'04, gehuwd, van beroep melkrijder, wonende te Middelste no. 22, gemeente Diever;

Secretaris: Michiel EDWING, geboren te Diever, 1-4-'05, gehuwd, van beroep melkrijder, wonende te Kalteren no. 3, gemeente Diever;

Penningmeester: Gerrit VRIJLENK, geboren te Diever 14-2-'92, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende te Middelste no. 53, gemeente Diever.

De plaatselijke afdeling bestaat uit 33 leden. Zowel het bestuur als de leden zijn voor het merendeel aangesloten bij de P.v.d.A. Van communistische leiding of invloed is tot heden niets gebleken. De leden wordt automatisch het door deze bond uitgegeven orgaan, dat eenmaal per veertien dagen verschijnt, toegesonden.

Afdeling DE WIJK - NOEKANGH:

Voorzitter: Berend TAKKEN, Nederlander, geboren 15-1-'92 te Zuidwilde, van

(beroop)

beroep landbouwer, wonende De Vijk A.123;
Secretaris: Jan BENNINK, Nederlander, gehuwd, van beroep landbouwer, geboren 20-3-12 te Zuidwolde, wonende Molenweg A.351 te De Vijk;
Penningmeester: Roelof SCHULTING, Nederlander, gehuwd, geboren 23-12-93 te De Vijk, wonende te Koekange B.278, gemeente De Vijk;
Bestuurslid: Derk JONKERS, Nederlander, van beroep landbouwer, gehuwd, geboren 20-8-94 te De Vijk, wonende Vijkbrug A.384 De Vijk;
Bestuurslid: Evert HUISJES, Nederlander, geboren 3-1-'00 te Hoogeveen, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende Postweg A.107 te De Vijk.

Bovenstaande bestuursleden behoren tot de P.v.d.A. en belijden de Ned. Herv. Godsdienst. Het aantal leden bedraagt plm. 50. De bond staat terplaatse niet onder communistische leiding of invloed. Van activiteit valt niets te bemerken.

Afdeling HAVELTE:

Voorzitter: Coenraad VELDMAN, geboren te Hoogeveen 10-1-02, van beroep landbouwer, gehuwd, wonende te Havelte H.133;
Secretaris: Jan Wiecher BOSMAN, geboren te Havelte 17-8-'04, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende te Havelte H.122a;
Bestuurslid: Lammert van DIJK, geboren te Steenwijkerwold 31-3-'08, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende te Havelte H.168;
Bestuurslid: Harm TUIN, geboren te Havelte 14-1-'13, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende te Havelte V.143.;
Bestuurslid: Hendrik TUIT, geboren te Havelte 14-7-'10, gehuwd, van beroep landarbeider, wonende te Havelte H.220.;
Leden: Steven DOERTEN, geboren te Havelte 2-12-05, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende te Havelte H.33;
Albert BIJKER, geboren te Diever 23-3-'14, gehuwd, van beroep landarbeider, wonende te Havelte H.116.

Behoudens het bestuurslid TUIT (G.H.U.), behoren vorenstaande personen tot de P.v.d.A. of oud S.D.A.P. Het plaatselijk aantal leden is tot heden niet bekend. Van communistische invloed of leiding is terplaatse geen sprake. Behoudens het beleggen van een enkele vergadering, betoont de afdeling geen activiteit.

Afdeling UFFELTE:

Voorzitter: Jan KLONP, Nederlander, geboren te Ruinen 20-9-'97, gehuwd, godsdienst N.H., van beroep opperman, voorheen landbouwer, wonende te Uffelte U.64d, gemeente Havelte. Politieke richting P.v.d.A.;
Secretaris: Berend HOFMAN, Nederlander, geboren te Dwingeloo, 12-1-'14, gehuwd, godsdienst N.H., wonende te Uffelte U.28, gemeente Havelte. Politieke richting P.v.d.A. (linkervleugel); beroep landbouwer;
Penningmeester: Frederik HARMS, Ned., geboren te Havelte, 21-12-'84, van beroep landbouwer, wonende te Uffelte U.106, gemeente Havelte. Godsdienst N.H., politieke richting P.v.d.A.;
Leden:
Jan TROMPETTER, Ned., geb. te Havelte, 8-12-'77, weduwnaar, van beroep landbouwer, wonende te Uffelte, U.195, gemeente Havelte. Godsdienst N.H., politieke richting P.v.d.A.;
Hanne van LUBBEK, Ned., geb. te Havelte, 7-7-'80, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende te Uffelte U.37, gem. Havelte. Godsdienst N.H., pol. richting P.v.d.A.;
Jan LEMGE, Ned. geb. te Diever, 3-12-'96, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende te Uffelte, U.210, gem. Havelte. Godsdienst N.H. pol. richting P.v.d.A.
Klaas van der LINDE, Ned. geb. te Nijeveen, 14-5-'94, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende te Uffelte, U.224, gem. Havelte. Godsdienst N.H., pol. richting P.v.d.A.;
Jan KUIK, Ned. geboren te Havelte 8-1-'85, gehuwd, van beroep landarbeider, wonende te Uffelte, U.250, gem. Havelte. Godsdienst N.H. pol. richting P.v.d.A.
(Hendrik Soer)

Hendrik SOER, Ned., geboren te Havelte 13-1-'80, gehuwd, wonende te Uffelte U.236, gem. Havelte. Godsdienst N.H., pol. richting P.v.d.A. Beroep landbouwer;

Jan ANBE, Ned. geb. te Havelte, 1-11-'89, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende te Uffelte, U.149, gem. Havelte. Godsdienst N.H., pol. richting P.v.d.A.;

Hendrik MOES, Ned. geb. te Havelte 31-7-'86, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende te Uffelte U.51, gem. Havelte. Godsdienst N.H., pol. richting P.v.d.A.;

Gratis SCHERER, Ned. geb. te Havelte 14-8-'97, van beroep landbouwer, wonende te Uffelte U.16, gemeente Havelte. Godsdienst N.H., pol. richting P.v.d.A.

Jan PRIKKEH, Ned. geb. te Havelte, 31-3-'77, weduwnaar, van beroep landbouwer, wonende te Uffelte U.125, gem. Havelte. Godsdienst N.H. pol. richting onbekend, doch niet communistisch;

Lucas van GIJSSSEL, Ned., geb. te Havelte, 29-9-'84, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende te Uffelte U.215, gem. Havelte. Godsdienst N.H., pol. richting niet bekend, doch niet communistisch;

Frederik HAVEMAN, Ned. geb. te Havelte, 3-12-'03, gehuwd, van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.145, gem. Havelte. Godsdienst N.H. Pol. richting P.v.d.A. of V.V.D.;

Geuchien LAMBERTS, Ned. geb. te Havelte, 20-2-'06, gehuwd, van beroep landbouwer, won. te Uffelte U.261, gem. Havelte. Godsdienst N.H., pol. richting P.v.d.A., vermoedelijk linkervleugel;

Cornelis SCHULTING, Nederlander, geb. te Havelte, 29-1-'81, gehuwd, van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.29, gem. Havelte. Godsdienst N.H., pol. richting P.v.d.A. ;

Arend HESSELS, Ned., geb. te Havelte, 28-6-'05, gehuwd, van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.139, gem. Havelte. Godsdienst N.H. Pol. richting P.v.d.A.;

Wan van den BERG, Ned. geb. te Havelte, 23-11-'86, gehuwd, van beroep landbouwer, won. te Uffelte U.219, gemeente Havelte. Pol. richting onbekend, vermoedelijk V.V.D.;

Jan BOVERHOF, Ned., geb. te Havelte, 16-2-'92, ongehuwd, van beroep landarbeider, won. te Uffelte U.225, gem. Havelte. Godsdienst N.H., pol. richting P.v.d.A.;

Aaldert BIJKER, Ned. geb. te Havelte 27-6-'08, gehuwd, Ned. Herv., van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.151a, gem. Havelte. Pol. richting P.v.d.A.;

Albert ILLIENS, Ned., geb. te Havelte 1-8-98, gehuwd, Ned. Herv. van beroep landbouwer, won. te Uffelte U.163, gem. Havelte. Pol. richting P.v.d.A.;

Jan LIEZEN, Ned. geb. te Havelte, 23-9-'97, gehuwd, godsdienst N.H., van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.146, gem. Havelte. Pol. richting P.v.d.A.;

Koert van KLP, Ned. geb. te Staphorst, 4-3-'97, gehuwd, Ned. Herv. van beroep voerman, won. te Uffelte, U.179, gem. Havelte. Pol. richting P.v.d.A.

Hendrik LIEZEN, Ned. geb. te Havelte, 24-11-'94, gehuwd, Ned. Herv., van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.262, gem. Havelte. Pol. richting P.v.d.A. of V.V.D.;

Barend van ERKS, Ned., geb. te Havelte 18-11-'97, ongehuwd, Ned. Herv., van beroep landarbeider, won. te Uffelte, U.107, gem. Havelte. Pol. richting gene of P.v.d.A.;

Jan KUIK, Ned., geb. te Havelte, 28-2-'91, gehuwd, godsdienst N.H., landbouwer, won. te Uffelte, U.193, gem. Havelte, pol. richting P.v.d.A.;

Gerrit HUNNEMAN, Ned., geb. te Havelte, 5-3-'86, gehuwd, Ned. Herv., van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.255, gem. Havelte. Pol. richting P.v.d.A.;

Geuchien van ERKS, Ned., geb. te Havelte, 24-11-'03, gehuwd, Ned. Herv., van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.108, gem. Havelte
pol. richting P.v.d.A.;

(Hendrik Landers)

Hendrik **WANDERS**, Ned. geb. te Havelte, 7-3-'07, weduwnaar, Ned. Herv., van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.187, gem. Havelte. pol. richting P.v.d.A.;

Roelof **VOS**, Ned., geb. te Havelte, 30-3-'96, gehuwd, Ned. Herv. ten beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.248, gem. Havelte. pol. richting P.v.d.A.;

Meeuwes van **BELKIN**, Ned., geb. te Havelte 18-10-'08, gehuwd, Ned. Herv. van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.173, gem. Havelte. Pol. richting onbekend, doch geen communist.;

Roelof **TUIN**, Ned., geb. te Havelte, 5-9-'79, gehuwd, Ned. Herv., van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.58, gem. Havelte, pol. gen. P.v.d.A.;

Hendrik **PEKEL**, Ned., geb. te Havelte, 27-9-'90, gehuwd, Ned. Herv., van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.136, gem. Havelte. Pol. richting: P.v.d.A.;

Jan **PEKEL**, Ned., geb. te Havelte, 17-1-'88, gehuwd, Ned. Herv., van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.135, gem. Havelte. pol. richting P.v.d.A.;

Jan **KUIK**, Ned., geb. te Ruinerwold, 26-2-'06, geh., Ned. Herv., van beroep: landbouwer, won. te Uffelte, U.2., gem. Havelte. Pol. gen. P.v.d.A.;

Hendrik **HENDRIKS**, Ned., geb. te Havelte, 9-9-'18, gehuwd, Ned. Herv., van beroep landarbeider, won. te Uffelte, U.103, gem. Havelte. Pol. richting P.v.d.A. of V.V.D.;

Albert **WANDERS**, Ned., geb. te Ruinen, 19-9-'97, gehuwd, Ned. Herv., van beroep landbouwer, won. te Uffelte, U.263, gem. Havelte. Pol. gen. P.v.d.A.

Zoals bekend is de hoofdstel van de bond voor kleine boeren gevestigd te Zuidwilde (Dr.). De leden zijn, behalve Drenthe, verspreid over een gedeelte van Friesland, een gedeelte van Overijssel en Gelderland. Bij laatstgenoemde Provincie wordt speciaal de Achterhoek met name genoemd. Hoofdredacteur van het door de bond uit-gegeven orgaan is Hendrik **DEKKER**, die tevens adviseur van bedoelde bond is. (Zie voor personalia enz. het in aanhef vermelde schrijven) Redacteur is H. **HOIJENGA** Haz., Saameer (Fr.), Zuid 338. In het orgaan van de bond dd.10-9-'48, no. 17, is een verslag van een hoofdbestuurvergadering te Meppel opgenomen, waarin o.m. de volgende zinrede voorkomt:

" Naar aanleiding van een brief van het K.N.L.G. wordt een commissie van vier personen benoemd om met een commissie uit het K.N.L.G. een voor beide partijen redelijk voorstel te ontwerpen, teneinde te komen tot een fusie van de Bond van kleine Boeren met het Kon. Ned. Landbouw Comité. Als leden deser commissie werden benoemd de heren **SMIT**, **HOIJENGA**, **DEKKER** en **ALTEMA**."

Eén der hoofdbestuurleden, genaamd **TIEMES**, is woonachtig te Staphorst.

De Districtscommandant,
Dir. Off. der Rijkspolitie 3e Kl.
Jhr. V.A. Gevers-Dagnoet.

Assen, 20 September 1948. ✓

Volgno.

22 SEP. 1948

ACD/46232

co 2269 6

Aan: de Heer Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst
te
's - G r a v e n h a g e .

In afschrift aan: de Heer Procureur-Generaal,
fgd. Directeur van Politie, te L e e u w a r d e n .

Onderwerp: Bond van kleine boeren.

Antwoord op: Uw schrijven d.d. 28-4-'48, No. 32038 Geheim.

Het verzamelen van gegevens omtrent "De Bond van Kleine Boeren" heeft vrij veel tijd genomen en duurt uiteraard nog voort. Voorlopig moge ik U het volgende berichten:

"De Bond van Kleine Boeren" werd in de gemeente Zuidwolde (Dr.) opgericht omstreeks 1938-1939. De grootste stoot hiertoe werd gegeven door de hierna genoemde Hendrik DEKKER. Geleidelijk aan heeft de bond zich uitgebreid en momenteel telt ze in de gemeente Zuidwolde ongeveer 125 leden. Ook elders in de provincie zouden plaatselijke afdelingen zijn opgericht.

De bond ijvert voor vergroting van het materieel welzijn der leden, en is gekant tegen groot-grondbezit. Genoemde DEKKER is van mening, dat de landbouwbedrijven in de N.O.-polder b.v. hoogstens 8 à 10 H.A. groot mogen zijn.

De door de bond uitgegeven courant "De Kleine Boer", welke een maal per veertien dagen verschijnt, wordt gedrukt bij de firma J.A. Boom en Zoon te Meppel. Redacteur is genoemde Hendrik DEKKER. Een exemplaar van deze courant, waarvan de oplage niet bekend is, wordt hierbij gevoegd.

De bond heeft de beschikking over een nieuwe personen-auto.

Enige jaren geleden is te Zuidwolde de op politiek gebied naar buiten optredende vereniging "De werkende Stand" opgericht, een geesteskind van genoemde Hendrik DEKKER. Deze vereniging stelt zich ten doel het culturele leven van de arbeidende bevolking in de gemeente Zuidwolde te stimuleren, op welk terrein ze ook tot op heden heeft gewerkt. Deze vereniging heeft geen vastomlijnd programma. In 1946 nam "De werkende Stand" met een eigen lijst deel aan de gemeenteraadsverkiezingen en behaalde 575 stemmen op een totaal aantal uitgebrachte stemmen van 3200. De vereniging kreeg hierdoor twee zetels in de gemeenteraad toegewezen, welke bezet werden door genoemde Hendrik DEKKER en J. WESTERHUIS.

Zowel de "Bond van Kleine Boeren" als "De werkende Stand" ijveren om hun leden geplaatst te krijgen in bestuursfuncties van bedrijven en instellingen in de gemeente Zuidwolde, daar zij van mening zijn dat er doorgaans niet voldoende rekening wordt gehouden met de belangen van de kleine boeren en er op deze wijze door hen daarop invloed kan worden uitgeoefend.

Tot nu toe is er echter niets dat er op wijst, dat de "Bond van Kleine Boeren" onder communistische leiding of invloed zou staan. De C.P.N. behaalde bij de laatst gehouden verkiezing van leden voor de 2e Kamer der Staten-Generaal in de gemeente Zuidwolde 46 stemmen. In 1946 bedroeg dit aantal 67. Uit die gedeelten van de gemeente waar de meeste kleine boeren wonen, kwamen voor de C.P.N. de laagste stemmen-totalen uit de bus.

Het bestuur van de afdeling Zuidwolde van "De Bond van Kleine Boeren" is samengesteld uit personen, waaromtrent ook door insiders - hieronder te verstaan inwoners der gemeente, die vanaf hun ~~geboorte~~ geboorte in die gemeente woonachtig zijn en volledig in staat mogen worden geacht over de aard en politieke richting van dit bestuur een bezonken oordeel te kunnen geven - als poli-

tieke richting wordt aangegeven de Partij van de Arbeid..Ook de leden van de plaatselijke afdeling zijn in hoofdzaak georiënteerd op de P.v.d.A.

De Burgemeester der gemeente Zuidwolde is eveneens van oordeel dat de communistische idée geen of zeer weinig vat heeft gekregen op de kleine boeren in deze gemeente.

Van het Hoofdbestuur van "De Bond van Kleine Boeren" zijn bekend:

① Voorzitter: Roelof SMIT, geboren 7-2-1894, van beroep landbouwer, Nederduits-Hervormd, wonende te Stuifzand D 87, gemeente Ruinen. Deze persoon was voor de oorlog Vrijzinnig Democraat, is thans - voor zover bekend - niet aangesloten bij een politieke partij, doch wel georiënteerd op de P.v.d.A. Hij staat niet ongunstig bekend.

② Secretaris: Berend Jan ALTENA, geboren 10-10-1908 te Zuidwolde, van beroep landbouwer, wonende te Linde A 294, gemeente Zuidwolde (Dr.). Brengt zijn stem vermoedelijk uit op de P.v.d.A. Heeft van zijn vader een boerderijtje in huur en bezit een pluimvee-vermeerderingsbedrijf. Houdt niet van werken en staat bekend als eigenwijs. Wordt door zijn omgeving niet ten volle au serieux genomen. Overigens een net en gunstig bekend staand gezin.

Zijn ouders zijn vrij goed gesitueerd en lid van de C.H.U.

Hij geniet als secretaris een vaste bezoldiging van 8 à 9 gulden per week.

③ Propagandisten: Hendrik DEKKER, geboren 25-3-1902 te Zuidwolde, van beroep landbouwer, ongehuwd, wonende ten huize van zijn moeder (weduwe) te Veeningen wijk B 130 a, gemeente Zuidwolde (Dr.). Na de lagere school te hebben doorlopen heeft hij gewerkt in het landbouwbedrijfje van zijn vader, dat door deze van de gebr. POL te De Wijk werd gehuurd. Na het overlijden van zijn vader boerde hij hierop voort, doch kreeg ongenoegen met de eigenaar en moest het bedrijfje verlaten. Door toepassing van de Landarbeiderswet verwierf hij een landarbeidersplaatsje. Nadien, omstreeks 1938, wierp hij zich op als voorvechter van de kleine boer. Mede door zijn streven werd de "Bond van Kleine Boeren" opgericht. Door zelfstudie heeft hij zich iets meer ontwikkeling bijgebracht. Komt uit een Orthodox-Hervormd milieu en bezoekt een enkele maal de kerk van de Ned. Hervormde gemeente. Is zeer gezien bij de leden van de bond. Volgens zijn uitlatingen is hij het met geen enkele politieke partij eens, maar trekt de P.v.d.A. hem het meest. Heeft zitting in de gemeenteraad voor "De werkende Stand".

Eveneens zouden propagandist zijn: Schenk te Doornspijk en Woudstra te Blankenham.

Bestuur plaatselijke afdeling van "De Bond van Kleine Boeren" te Zuidwolde:

Voorzitter: Hendrik DEKKER voornoemd.

- ok Secretaris: Klaas HOEKMAN, geboren 22-1-1904 te Zuidwolde, van beroep agent van Drentex (Drentse Exportmy. voor opkoop van nuchtere kalveren en varkens), gehuwd, wonende te Turfveld E 91, gemeente Zuidwolde. Heeft lager onderwijs genoten en staat gunstig bekend. Is voor 1940 kandidaat geweest voor de gemeenteraadsverkiezingen voor de S.D.A.P. Thans lid van de P.v.d.A. Van October 1945 - Augustus 1946 heeft hij tezamen met H. Dekker voornoemd zitting gehad in de noodraad van de gemeente Zuidwolde voor de vereniging "De werkende Stand". Is een flink werker.

ok Penningmeester: Hendrik de ROO, geboren 11-4-1881 te Zuidwolde, gehuwd, van beroep landbouwer, wonende te Veeningen B 118, gemeente Zuidwolde. Heeft lager onderwijs genoten. Is een flink werker en staat gunstig bekend. Is eveneens secretaris van de vereniging "De werkende Stand". Georiënteerd op de P.v.d.A.

ok Bestuursleden: Eduard SOER, geboren 26-3-1898 te Bottrop (Dld.), gehuwd, Nederlander, van beroep landbouwer, wonende Schotterhuizen A 285, gemeente

Zuidwolde. Is afkomstig uit een landbouwersmilieu en staat gunstig bekend. Heeft lager onderwijs genoten. Is op zijn bedrijf een flink werker, doch mede door zijn geringe ontwikkeling gaat er weinig van hem uit. Is georiënteerd op de P.v.d.A. Heeft twee zoons, die beide lid van de C.H. Jongerengroep zijn. Een van hen studeert voor onderwijzer.

ok | Koop de GROOT, geboren 1-11-1903 te Zuidwolde, van beroep landbouwer, gehuwd, wonende te Drogte E 47, gemeente Zuidwolde. Is afkomstig uit een klein-landbouwersmilieu en heeft naar de geldende normen voor een klein-landbouwer een vrij groot bedrijf (8 à 10 H.A.). Staat gunstig bekend en is een flink werker. Is lid van de Raad van Toezicht van de Coöp. Stoomzuivelfabriek "De Eendracht" te Zuidwolde. Is vermoedelijk georiënteerd op de P.v.d.A.

Bestuur plaatselijke afdeling van "De Bond van Kleine Boeren" te Smilde:

ok | Voorzitter: Cornelis OOSTERHOF, geboren te Smilde 27-1-1888, van beroep landbouwer, gehuwd, wonende te Smilde, Wijk C No. 182. Anti-Revolutionair.

- | Secretaris: Koelof OOSTERHOF, geboren te Diever 22-3-1906, van beroep landarbeider, gehuwd, wonende te Smilde, Wijk D No. 81 a. Partij v.d. Arbeid.

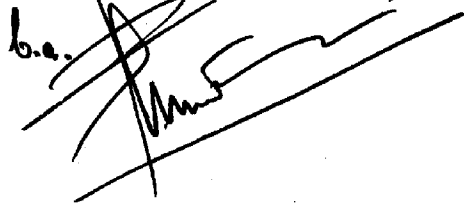
| Penningmeester: Gerrit HATZMANN, geboren te Smilde 12-1-1900, van beroep landbouwer, gehuwd, wonende te Smilde Wijk D No. 146. Partij v.d. Arbeid.

| Bestuursleden: Ruurt BORREL, geboren te Smilde 2-7-1911, van beroep landbouwer, gehuwd, wonende te Smilde Wijk C No. 184. Partij v.d. Arbeid.

| En Steffen BINGA, geboren te Smilde 14-1-1893, van beroep landarbeider, gehuwd, wonende te Smilde Wijk C No. 204. Christelijk Historische Unie.

Ook in deze afdeling is tot nu toe niets kunnen blijken van communistische invloed.

De Districtscommandant,

b.a.

De kleine Boer

OFFICIËEL ORGAAN VAN DE BOND VAN KLEINE BOEREN

BONDSEIRO-NUMMER 325085

Redactie-adres: H. DEKKER, B 130a, Zuidwolds (Dr.). — Red.-Comm.: H. HOOIJENGA Hz. en H. SCHENK. — Adm.-adres: B. J. ALTENA, A 294, Zuidwolds (Dr.).

Het leven van de Kleine Boeren

De Junimaand is weer voor de helft verstreken en menige boer heeft thans nergens tijd voor dan alleen voor zijn bedrijf en voor alles wat daaraan vastzit. Dat is logisch, want dat bedrijf is zijn broodwinning en om dat dagelijks brood moet men in de spier. Bij de meeste kleine boeren wordt dan ook alles wat een paar handen heeft (en soms nog hele kleine) ingeschakeld om de werkzaamheden uit te voeren. En het eigenaardige van de zaak is, dat er ook nog lieden rondlopen met de idee, dat er op het kleine bedrijf nog veel arbeidskrachten overoornemen zijn en dat daar arbeidsverspilling op grote schaal plaats heeft. Niets is minder waar. Want kijkt om u heen en zie wat er gebeurd op de meeste kleine bedrijven: alles werkt mede om de grond zijn kostelijke gaven te ontwoekeren ten nutte van het algemeen.

Maar op het kleine bedrijf behoort niet zoveel over rationalisatie te worden gesproken. Het komt er maar op aan wat de mensen Zaterdag van de fabriek en voor hun producten ontvangen. En als die ontvangsten dan gelijk zijn aan die van de zomer '47, dan voelt men wel aankomen dat het niet goed gaat. Dat behoort men hún niet te vertellen, dat weet iedere kleine boer wel en de vrouw nog beter, omdat die er altijd direct mee heeft te maken.

En als er dan gezegd wordt, die kleine boer moet zus en zo en dit en dat, dan zijn dat vaak mensen die ver buiten het leven van de kleine topper staan. Zeker, er zijn verbeteringen aan te brengen in het kleine bedrijf, verbeteringen die winst kunnen afwerpen, die het leven van de kleine boer gemakkelijker kunnen maken. Verbeteringen die zijn inkomsten zullen doen stijgen, dus die zijn levensomstandigheden dragelijker kunnen maken. Die zijn er genoeg, dat weet iedere kleine boer uit ervaring. Zo ook gebeurt het nog vaak dat hij uit financiële overwegingen gedwongen wordt een beste gebruikskoe te verkopen en er een overhoudt, waarvan hij te voren wel weet dat het eigenlijk een zeer on-economisch best is. Maar hij moest verkopen om zijn pacht en zijn schuld te delgen en zodoende versmakt hij zijn bestaansbasis, dus minder inkomsten. Hoe vaak gebeurt het niet, dat hij financieel zwakkere dingen uithaalt, waarvan hij weet dat ze een financiële strop kunnen worden, en waardoor de beter gesitueerde met de winst weggaat, die hij zelf wel ziet. Kijk, dat zijn nu fragmenten uit het kleine boerenleven, zoals ze iedere dag zich voordoen en die men moet

kennen en meemaken voordat men er een oordeel over velle. Daarom, als zijn dagelijkse inkomsten van die aard zijn dat hij er ruim kan komen en ook een stoot kan doorstaan bij een bedrijfscrisis, dat zal dat op de duur tot gevolg hebben, dat de kleine boer zijn bedrijf gaat rationaliseren uit zichzelf en dan behoort er geen dwang bij te pas te komen. Dus een redelijke beloning in elke vorm van bedrijf en geen steun of dergelijke, want steun is voor de kleine boer een lelijk woord. Hij wil zijn brood verdienen, wil er lange dagen voor werken, wil een sober leven leiden, ontdaan van alle luxe, mijs men hem kent en waardeert en men begrijpt wat of de werkelijke idealen zijn die het leven van de kleine man beheersen. Tot voor kort had hij zijn belangen gelaten in handen dergenen die ver van hem af staan, die er zich soms voor schamen om met een kleine boer op één bank in een publiek vervoermiddel te zitten en waar over hem, maar steeds zonder hem werd besloten. Dat ging jaren aaneen

door, maar nu is de weg openge-maakt en beginnen de kleine boeren een groot lichaam te worden door zich aaneen te sluiten. En het is typerend, dat de Friese Mij van Landbouw in haar bijna 100-jarig bestaan nu op Terschelling haar 48ste afdeling mocht begroeten en dat wij op ruim 1-jarige leeftijd de 30 al zijn gepasseerd in Friesland. Dat wijst er op, dat wij een macht beginnen te worden. Dat wijst er tevens op, dat de (grote) organisaties voortaan met ons zullen moeten rekenen en dat zij ons niet langer kunnen negeren. Als de nieuwe voorzitter der Fr. Mij van Landbouw dan zegt, over onze hoofden heen, wij zullen zien wat we kunnen, dan moeten dat geen holle woorden blijven maar daden worden en dan soepele daden, die er op wijzen dat het hun ernst is met de zaak, en geen verschil in status na. Voren baten maar feiten, die samengaan mogelijk maken.

H. HOOIJENGA Hz.,
Suameer (Fr.).

De Heer H. D. LOUWES over de Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie

Het Drentsch Landbouw Genootschap hield Zaterdag 5 Juni j.l. in „Bellevue“ te Assen een algemene vergadering, waar de heer H. D. Louwes, Voorzitter van het K.N.L.C., in de middagvergadering sprak over de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie. Het onderwerp en ook de wijze waarop de heer Louwes dit behandelde, was zeer belangwekkend. Wij betreuen het dan ook zeer, dat onze geringe plaatsruimte ons belet, om zijn rede hier geheel weer te geven. Wij zullen dan ook, ten aanzien van datgene wat onze instemming had, moeten volstaan met de opmerking, dat wij met zeer veel genoegen daarnaar hebben geluisterd en ons overigens bepalen tot een min of meer kritische beschouwing over de passages uit zijn betoog, die ten aanzien van ons streven nog al enige bedenkingen inhielden.

Vergelijkingen met de waterschappen.

Spreker vergeleek de publiekrechtelijke organisatie met een waterschap. De publiekrechtelijke organisatie, zoals die momenteel wordt voorbereid, heeft naar ons begrip slechts enkele minder goede eigenschappen met een waterschap gemeen. Zo is ook in een waterschap de invloed der belanghebbenden op het waterschapsbeleid wel zeer onrechtmatig verdeeld. Een veeljarige pachter n.l. heeft wel degelijk zeer veel belang bij het beleid in zijn waterschap, maar is van medezeggenschap uitgesloten. Een toevallige grondeigenaar uit de stad b.v., die een complex grond in zo'n waterschap heeft liggen, heeft als regel veel minder belang bij het waterschapsbeleid en er ook minder direct belang bij, omdat de pachtprijs van de grond — ondanks de pachtvoorschriften — slechts in geringe mate wordt bepaald door de kwaliteit van de grond, doch in veel grotere mate door de nippende behoefte aan grond. Hij heeft echter volledige medezeggenschap.

Nu heeft deze onredelijke verdeling van de invloed op het waterschapsbeleid slechts zelden ongunstige gevolgen, omdat een waterschap slechts een zeer beperkte, afgeronde taak heeft, waarbij slechts zelden de belangen van pachter

en grondeigenaar in botsing komen.

Dit is heel anders dan bij een publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie in de landbouw. Deze heeft een zeer veelzijdige taak, waarbij de verschillende belangen wel degelijk herhaaldelijk tegen elkaar opbotsen. Wanneer in zo'n bedrijfsorganisatie de invloed zo is verdeeld, dat bepaalde belangengroepen daarvan geheel zijn uitgesloten, dan heeft zulks wel degelijk ongunstige gevolgen. Niet-alleen voor de betrokken groep, maar op de duur ook voor de gehele bedrijfstak.

Intussen steekt de verdeling van de invloed in een waterschap nog zeer gunstig af bij die in een publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie, zoals men zich die thans in toonaangevende kringen denkt.

Een waterschap is niet opgebouwd op organisaties, maar in elk geval nog op alle personen, die in zo'n waterschap hun grond hebben liggen.

Medezeggenschap van de arbeiders in de bedrijfsleiding?

Verantwoordelijkheid in eigen kring als uitgangspunt voor de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie acht de heer Louwes — naar onze mening terecht — beter dan decentralisatie van de overheidstaak. „Er dient sprake te zijn van een bedrijfsgemeenschap, zonder dat deze behoefte uit te lopen op medezeggenschap in de bedrijfsleiding,“ aldus de heer Louwes. Slechts tot op zekere hoogte kunnen wij daarin meegaan. Inderdaad behoort de leiding van het bedrijf in handen te liggen van een bekwame boer, wiens beslissingen niet gedwarsboemd of heen en weer geslingerd mogen worden door onophoudelijke kritiek en afwijkende zienswijzen van zijn arbeiders. Een bekwame boer met een ruime blik zal trouwens niet doof zijn voor gedegen op- of aanmerkingen van zijn arbeiders.

Evenwel zal men van bekwame arbeiders ook weer niet mogen verwachten, dat zij met liefde zullen werken op een bedrijf dat slecht wordt beheerd, terwijl zij op een betere gang van zaken helemaal geen invloed kunnen uitoefenen. De mogelijkheid moet dan in dergelijke gevallen openblijven, dat gede-

gen critiek van de arbeiders op de leiding van een bepaalde bedrijfsgemeenschap, bij onwil van de bedrijfsleiding, om daar rekening mee te houden, ter beoordeling kan worden voorgelegd aan de betrokken bedrijfsorganisatie, die in ernstige gevallen moet kunnen ingrijpen.

Het bewaren van de democratie.

Volgens de heer Louwes moet de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie medewerken aan het behoud en de versterking van de democratie. In dit verband zouden wij het zeer nuttig achten, wanneer het K.N.L.C. en de provinciale maatschappijen wat doelbewuster en krachtiger hun idee voor opbouw op de bedrijfsgenoten gingen verdedigen en uitdragen. Wij zijn met de heer Ir Vedder — blijkens zijn gedachtenwisseling met de heer Louwes — van mening, dat er ook heel wat confessionele boeren zijn, die opbouw op de bedrijfsgenoten prefereren en dat het meer de leiding uit die kringgenos, die de opbouw op de organisaties wil voortdrijven. Krijgen zij hun zin — en wij hebben sterk de indruk dat de kleinste regeringspartij van vandaag de dag deze concessie maar al te gemakkelijk aan haar sterkere deelgenoot in de regering zal verlenen, ondanks de concrete uitspraak van de heer Voncken destijds in de Tweede Kamer — dan betekent dat twee ernstige verschijnselen, welke wij als noodlottige verliesposten op ons verlangen naar het behoud en de versterking van de democratie moeten afschrijven. Maar onze overtuiging wordt dan n.l. door een minde-heid aan een meerderheid iets opgedrongen, wat deze meerderheid tegen

heid ook ongetwijfeld zeer noodlottig zal worden. Dat is het eerste noodlottige verschijnsel. Het tweede is, dat in de komende publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie een groot percentage der bedrijfsgenoten totaal van elke invloed op de gang van zaken wordt uitgesloten. Hoe men dit wil rijmen met het behoud en de versterking van de democratie is ons een onoplosbaar raaisel.

Eensdeels moeten wij erkennen, dat de heer Louwes in de vergadering te Assen enkele waardevolle argumenten voor opbouw op de bedrijfsgenoten aanvoerde, maar anderdeels kunnen wij niet los komen van de indruk, (op grond van vroegere uitspraken van de heer Louwes o.a. te Bakkeveen en toch ook nog even weer te Assen), dat hij zich wat al te gemakkelijk neerlegt bij het z.f. bijna volkomen feit van de huidige politieke constellatie en de wens van de leiding der andersdenkende vijf organisaties.

Naar onze mening is het gevaar te groot om zich daartegen niet met alle macht te weer te stellen. De grote massa der boeren en boerenarbeiders moet er van doordrongen worden, wat er zich momenteel op landbouworganisatorisch gebied gaat afspeelen.

Wat is het verschil tussen opbouw op de organisaties en opbouw op de bedrijfsgenoten?

Dat een beetje meer voorlichting van de bedrijfsgenoten aangaande deze kwestie wel nodig is, bleek ook al weer op de vergadering te Assen. Een der vraagstellers n.l., die zich ontpopte als lid van de C.B.T.B., zag niet het verschil tussen opbouw op de organisaties en opbouw op de bedrijfsgenoten. Dit was te meer opvallend, omdat uit zijn aanwezigheid op de vergadering van het D.L.C. wel bleek, dat hij niet tot de thuisblijvers behoorde, die alles wat buiten de enge begrenzing van hun bedrijf valt, maar rustig blauw-blauw laten. Toch is dit gebrek aan onderscheidingsvermogen niet zo vreemd als het op het eerste gezicht wel lijkt. Het is ook al weer een gevolg van de toepassing welke men tegenwoordig aan de toe geeft aan het begrip democratie. Immers tracht men angstvallig de zaken aangaande de opbouw altijd geheim te houden voor de „gewone man“, tot men het in voorraanstaande kringen eens is. Althans wanneer het men daar eens kan worden.

De Coöperatieve Centrale Boerenleenbank in 1947

van kunstmatig gedroogd gras, klaver- en lucernemeel overeen te komen welke klasse zal worden geleverd en bij de levering een monster te trekken voor onderzoek. Voorts is het aanbevelingswaardig, dat eerst na ontvangst van het analyse-rapport tot finale afrekening wordt overgegaan.

Voorts wordt er de aandacht op gevestigd, dat leveranciers van graanmeel verplicht zijn het product af te leveren in balen, welke van een plombe zijn voorzien en een label bevatten, waarop de naam en plaats van vestiging van de drogerij van waar het product afkomstig is, staat vermeld.

Prijzen van vroege aardappelen

De Minister van Landbouw heeft besloten, een onlangs reusens de gehele georganiseerde tuinbouw in Nederland tot hem gericht verzoek om volledige vrijheid voor de afzet van vroege aardappelen uit de oogst 1948, niet ten volle, in te willigen.

Hoewel de overwegingen, welke tot het verzoek hebben geleid, juist zijn en inderdaad de vooruitsichten ten aanzien van de voorziening met vroege aardappelen gunstig mogen worden genoemd, is de Minister van mening, dat de beheersing van het loon- en prijspeil niet gedooft de handel in vroege aardappelen geheel vrij te laten.

De Minister is bereid, geen prijs- en afzetregelingen vast te stellen voor de vroege aardappelen, voorzover zij zijn bestemd voor de consumptie in het binnenland.

Met de gevraagde vrijheid ten aanzien van de export deze aardappelen kan de Minister zich evenwel niet oecord verklaren. In gedeeltes daarvan, heeft hij de volgende regeling vastgesteld:

1. Voor de grote maten, namelijk groter dan 50 mm., wordt de export, al naar gelang van de vraag in het buitenland, toegestaan, geheel onafhankelijk van de veilingprijs;
  2. voor de kleinere maten wordt de export slechts toegestaan, indien de veilingprijs in gedaald tot onderstaand niveau in de daarbij vermelde perioden:
tot 4 Juli	f 12	per 100 kg.
van 4/7-11/7	11	" "
" 11/7-15/7	10	" "
" 15/7-25/7	9	" "
" 25/7-8/8	8	" "
na 8/8	7.40	" "

De Coloradokever-invasie gewerd

De Coloradokever-invasie aan onze kusten, moet wel de grootste kever-invasie genoemd worden, die wij tot nu toe hebben meegemaakt, naar het Ministerie van Landbouw, enz. meedeelt. Ons land staat hierbij niet alleen. Ook aan de kusten van Engeland zijn grote hoeveelheden Coloradokevers aangespoeld, terwijl België en Frankrijk eveneens aangespoelde kevers signaleerden.

Reeds thans kan gezegd worden, dat het grootste gevaar geweken is en dat, dank zij de ontplooiende activiteit van de schooljeugd, in de eerste linie veel onheil is voorkomen. De schooljeugd heeft zich dapper gewerd en heeft vol enthousiasme de gevangen kevers afgeleverd aan de politie of ambtenaren van de Plantenziektenkundige Dienst, die de kevers met benzine of petroleum overgoten en verbrandden, dan wel in kokende olie aan hun eind lieten komen.

Het zoeken van kevers door de jeugd op het strand moet van grote waarde geacht worden, te meer daar chemische bestrijding op het strand niet uitvoerbaar is. Vlammenwerpers bestrijken slechts een smalle strook, terwijl voor bestrijding met giftige middelen de kevers te veel verschoven zitten tussen zand en aangespoeld zeevier, e.d. Toch zal het wel voorgekomen zijn, dat enkele schoolkinderen of andere helpers enige levende kevers in een luciferdoosje mee naar huis genomen hebben. Hoewel deze daad volkomen begrijpelijk is, moet er toch op gewezen worden, dat dat bij de Wet verboden is. Hoe gemakkelijk kan een op dergelijke wijze meegenomen kever ontsnappen. Het paarol is dan ook: Vernietig de kever ter plaatse! Ouders, wier kinderen met kevers thuis komen zijn verplicht deze kevers te doden, b.v. door ze plat te trappen.

Ondanks de activiteit in de eerste linie kevers aan de speurende ogen van po-

De Nationale Coöperatieve Raad schrijft ons:

In het dezer dagen verschenen jaarverslag over 1947 van de Coöperatieve Centrale Boerenleenbank te Eindhoven wordt opgemerkt dat ondanks een daling van de oogstcijfers met rond 15 % t.o.v. 1946, de uitvoerwaarde van de agrarische producten van f 321 miljoen in 1946 tot f 585 miljoen in 1947 steeg. Voorwaarde voor een nog hogere bijdrage van de Nederlandse land- en tuinbouw in de gezamenlijke krachtsinspanning tot productieverhoging is, dat sociale en financiële spanningen ten plattelande kunnen worden voorkomen. Deze moeten worden gevreesd, indien onvoldoende rekening zou worden gehouden met het gespecialiseerde en intensieve karakter van onze land- en tuinbouw, dan wel een te lage prijszetting of een al te rigoreuze uitvoering van de bijzondere fiscale heffingen op het punt van de vrijstelling van besparingen tijdens de oorlog en het onderscheid tussen oirbare en niet-oirbare winsten, zouden leiden tot een morele en financiële uitputting van boer en tuinder. Hierdoor zou ook de voor productieverhoging noodzakelijke verbetering van de mechanische middelen tot bewerking van de bodem en behandeling van de oogst worden gestagneerd, zowel in het eigenlijke boeren- en tuindersbedrijf als in de bedrijven van de coöperatieve instellingen voor verwerking en afzet der producten, die bij het geldende fiscale afschrijvingsstelsel onvoldoende mogelijkheden verhoudend tot reservering voor verbetering en modernisering van haar bedrijfsapparatuur.

In het licht van deze omstandigheden behoort het niet te verwonderen dat de netto-spaarvorming bij de boerenbanken in 1947 van geringe omvang bleef. Het saldo van inlagen en terugbetalingen bedroeg ongeveer f 1 miljoen. Inclusief de rente over 1947 ten bedrage van f 9.5 miljoen, bedragen de spaar-gelden bij de aangesloten plaatselijke boerenbanken eind 1947 f 510.4 miljoen tegen f 508.9 miljoen eind 1946. Van de aan de boerenbanken over-trouwde gelden was eind 1947 nog 34 % geblokkeerd (eind 1946: 37 %).

De toenemende geldbehoefte van het agrarische bedrijfsleven in 1947 blijkt uit een stijging bij de boerenbanken van de post debiteuren met bijna f 14 van de post debiteuren met bijna f 14

miljoen. Tekenend voor de ernstige wil, waarmede het mechanisatievraagstuk bij de landbouw wordt aangepakt is, dat onder de landbouwinstellingen, die bij de boerenbanken credit gelieten, de coöperaties voor het gemeenschappelijk gebruik van landbouwwerktuigen een in belang toenemende plaats innemen.

De boerenbanken werden in stijgende mate ingeschakeld in het betalingsverkeer ten plattelande. Voor de betekenis van het girale betalingsverkeer, dat verder toemant, toont de landbouwende bevolking veel begrip; verouderde betalingsmethoden raken steeds meer in onbruik. De girale omzet bij de Centrale Bank bedroeg in 1947 f 651 miljoen tegen f 605 miljoen in 1946.

De beschikbare middelen van de boerenbanken bij de Centrale Bank daalden van f 524 miljoen einde 1946 tot f 517 miljoen per 31 December 1947. De belegging dezer gelden baarde toenemende zorgen. Meer en meer blijkt dat een behoorlijk rendement der belegging bij handhaving van het huidige rentepaas op de markt voor overhedenleningen op de duur slechts kan worden bereikt, indien volstaan zou kunnen worden met een belangrijk geringere graad van liquiditeit dan de Centrale Bank thans geboden acht. De post debiteuren der Centrale Bank steeg van f 17 tot f 24 miljoen.

In de winter 1947/48 werden door directe en inspectie der Centrale Bank cursussen gegeven in 32 plaatsen voor beheerders en kaassiers van boerenbanken, waarbij het algemene boerenleenkbeleid en diverse financieel-technische vraagstukken werden behandeld.

Van de winst over 1947 ten bedrage van rond f 518.000 wordt ruim f 501.000 aan de reserve toegevoegd, waardoor deze stijgt tot bijna f 2 miljoen. Voor de viering van het vijftigjarig jubileum van de Centrale Bank in 1949 werd een reserve van f 100.000 gevormd.

Het aantal aangesloten boerenbanken bleef onveranderd 681. De vraag naar hypotheek bij de N.V. Boeren-Hypotheekbank te Eindhoven, waarvan aandeelhouders zijn 532 plaatselijke boerenbanken en de Centrale Bank, nam in 1947 verder toe. Eind 1947 stond een bedrag van f 2.4 miljoen uit aan hypothecair credit tegen f 2.2 miljoen eind 1946.

ben; sommige zelfs beschikken over een wetenschappelijke staf met een compleet laboratorium.

Het landbouwwonderwijs moet er dan ook op zijn berekend aan al deze groepen de juiste opleiding te geven, en het moet aan een zich steeds uitbreidende behoefte kunnen beantwoorden.

Groot-Brittannië beschikt over 24 Farm Institutes, waarvan er 18 met in totaal 821 leerlingen gevestigd zijn in Engeland en Wales en 6 in Schotland. Aan deze instituten is een boerderij verbonden met melkvee, pluimvee en een varkensfokkerij, waar de leerlingen praktisch werken. Naast de volledige cursus, die een jaar duurt, worden nog een aantal kortere cursussen gegeven voor speciale onderwerpen, zoals pluimvee- en melkwinning enz. Het onderwijs is in de regel goed en praktisch, doch minder omvattend dan dat van de winterscholen in Nederland. In tegenstelling met de land- en tuinbouwinterscholen in ons land (in totaal 89), welke plaats geven aan 3500 leerlingen, is hier door de geringe plaatsruimte het aantal leerlingen zeer beperkt.

Van de Agricultural Colleges, welke te vergelijken zijn met onze middelbare landbouwscholen, zijn er 9 met in totaal 738 leerlingen in Engeland en Wales en 1 in Schotland. Bij deze Colleges zijn grote boerderijen gebouwd, waar de theorie in praktijk wordt gebracht. Voor de cursus, die gewoonlijk twee jaar duurt, is een vooropleiding vereist overeenkomend met die, welke onze middelbare landbouwscholen vragen. Naast de volledige cursus geeft men ook weer speciale cursussen, welke van een duur van enige weken tot een jaar variëren.

Tenslotte de opleiding aan de universiteiten.

Aan 12 universiteiten zijn landbouw-faculteiten verbonden. De volledige cursus, welke het z.g. graduate diploma geeft van Cambridge en Oxford, komt enigszins overeen met die van Wageningen. De andere universiteiten gaan minder diep met hun studie. Bij deze faculteiten worden ook nog cursussen van korte duur gegeven. Hier vindt men ook weer een boerderij verbonden aan de faculteit, waar voor de studenten gelegenheid bestaat verschillende proeven te nemen.

In Engeland en Wales is er plaats aan de universiteiten voor 517 volledige studenten, ca. 250 voor middelbare opleiding en 500 voor de kortere cursussen. Zoals de structuur van het landbouwwonderwijs zich daar te lande ontwikkeld heeft, geeft het voor iedere belangstellende de mogelijkheid die kennis op te doen, welke hij voor de toekomst nodig heeft.

Het is te betreuren, dat door de geringe plaatsruimte niet iedereen in de gelegenheid is zich een opleiding te verschaffen. Welke zijn er, die al meer dan twee jaar op de wachtlijst staan. Thans wordt overwogen om, gezien de vele aanvragen die binnenkomen, het aantal landbouwscholen aanzienlijk uit te breiden en tegelijkertijd meer eenheid te brengen in het soort onderwijs, dat aan hetzelfde type school wordt gegeven, zonder evenwel het lokale karakter van onderwijs, dat aangepast is aan het type bedrijf van de streek, aan te tasten. Ook is de mogelijkheid onderzocht, om door verlenging van de leerplicht op de lagere scholen, onderwijs te geven in vakken, welke in direct verband staan met de land- en tuinbouw. De Regering zal hierover nog nadere voorstellen doen.

verloot onder de scholen, wier leerlingen aan de verdeling van de Coloradokever hebben deelgenomen; dit geldt niet alleen voor de scholen tussen heden van Holland en Zandvoort, doch ook voor die in Zeeland en eventuele andere plaatsen, waar de schooljeugd actief is opgetreden.

Het aanwijzen van de winnende scholen zal geschieden door het Ministerie van Landbouw, enz. De schoolhoofden van de winnende scholen zullen zelf kunnen bepalen wie van hun leerlingen het meest actief is geweest en voor een prijs in aanmerking komt.

Het Landbouwwonderwijs in Engeland

In Engeland, Schotland en Wales zijn ongeveer 1.200.000 mannen en vrouwen, verdeeld over de ongeveer 380.000 bedrijven, werkzaam op de 12.000.000 ha. in cultuur gebracht land, aldus Dr T.J. Bakker, landbouwwettaché bij de Nederlandse Ambassade te Londen, in een onlangs voor de B.B.C. gehouden causerie. De verdeling van de bodem geeft een zeer gevarieerd beeld te zien. Van de bedrijven zijn 25 % kleiner dan 10 ha., ongeveer 38 % beschikken over gemiddeld 10 tot 40 ha., 22 % van 40 tot 120 ha., 4 % vallen in de groep van 120 tot 280 ha. en ongeveer 150 zijn groter dan 280 ha.

Ook het type van bedrijf is uiterst wisselend. Naast de z.g. kleinbedrijven vindt men bedrijven, die als naamloze vennootschappen geregistreerd zijn en waar de bedrijfsleiders een groot aantal administratief personeel in dienst heb-

Ingevolge papertoewijzing B.P.P. nummer 1994 verschijnt dit uitgave 1 x p. 1' dagen en is de omvang van dit nr. 4 pag., formaat 27 1/2 x 40 cm.

ADVERTENTIES

Afdeling SUAMEER
Leden met hun dames, die mee willen voor een plezierreis, moeten zich opgeven bij één der bestuursleden vóór 1 Juli 1948.

HET BESTUUR.

District Heerenveen

Commandant

No. 76 R. GEHEIM

Verz.
12 AUG. 1948.
ACD/43595

Aan: De Heer Hoofd Centrale Veiligheidsdienst
te 's - G r a v e n h a g e

Onderwerp: Bond van Kleine Boeren.
Bijlagen: Eén.

no. 22696

Ter voldoening aan het gestelde in Uw schrijven, d.d. 26 Mei 1948, no. 35588 heb ik de eer, U het volgende te berichten:

In diverse, nader te noemen plaatsen van het mij o.h. District bestaan afdelingen van de Bond van Kleine Boeren. Deze Bond schijnt enige aanhang te vinden onder de eigenaars en pachters van kleine boerenbedrijven, die van mening zijn, dat hun belangen niet of niet voldoende worden behartigd door de eerder bestaande organisaties op dit gebied (Friese Maatschappij van Landbouw en verenigingen op confessionele grondslag). In zekere zin is hierin overeenkomst te bespeuren met de toestand van enige jaren vóór de tweede wereldoorlog. Ook toen waren de kleine boeren ontevreden over het werk van hun organisaties. Dit was toen vooral het geval met de boeren op de lichte gronden, waar de bedrijven in de regel van geringe omvang zijn. Destijds leidde dit tot de oprichting van "Landbouw en Maatschappij", een aanvankelijk neutrale vereniging onder leiding van de bekende Jan Smid. Zoals bekend, hebben zich echter verschillende kopstukken van L.en M. later ontpopt als nationaal-socialisten en weldra vertoonde de propaganda van de organisatie veel overeenkomst met de z.g.n. Agrarische politiek van de N.S.B. Ofschoon naar buiten de neutraliteit ten opzichte van de politiek zo goed mogelijk bleef bewaard, kan toch worden vastgesteld, dat vele leden van L.en M. tengevolge van doelbewuste leiding in nationaal-socialistische richting werden gedreven en zelfs lid van de N.S.B. werden. In dit opzicht is waarschijnlijk veel kwaad gesticht door de organen van de "Agrarische Pers".

Ofschoon in het onderhavige geval met het vorenstaande rekening is gehouden, is niet gebleken, dat ook thans de genoemde bevolkingsgroep voor extremistische doeleinden wordt geëxploiteerd. Tegenwoordig zou uiteraard de C.P.N. de vroegere rol van de N.S.B. in handen kunnen nemen. De bereidheid hiertoe en mogelijk zelfs de opzet lijken mij zeer zeker aanwezig. Mijns inziens werken de overige boeren-organisaties in de ogen van de C.P.N. te veel samen met de Regerings-instanties om hierop politieke invloed te kunnen uitoefenen, zoals dit ook het geval is met de werknemers-vakbonden in tegenstelling met de E.V.C.

In een bijgevoegd exemplaar van "De Kleine Boer", officiëel orgaan van de Bond van Kleine Boeren komt een bijdrage voor, getiteld "Overpeinzingen van Stoffel". Dit verhaaltje is geheel overeenkomstig de propaganda van "Landbouw en Maatschappij" en tevens vertoont het veel overeenkomst met de critiek op de Regering in "De Waarheid". Ik wijs uiteraard slechts op de analogie, zonder mij in de eventuele juistheid van de critiek te verdiepen.

Betreffende de alhier bestaande afdelingen, besturen en leden van meergenoemde Bond kan ik U de volgende gegevens verstrekken:

Afdeling Weststellingwerf (gemeente Weststellingwerf)
- OK | Voorzitter: Edo Bergsma, geboren 10 Augustus 1898 te Enschede, van beroep veehouder-landbouwer, wonende te Blesdijke no. 49, gemeente Weststellingwerf, godsdienst N.H.

Bergsma is een uitgesproken tegenstander van het Communisme. Zijn juiste politieke instelling is dezerzijds niet bekend. Hij is echter politiek volkomen betrouwbaar en gezagsgetrouw. Is goed ontwikkeld en in staat, leiding te geven. Hij zal niet toe-

laten

laten, dat communistische elementen de leiding krijgen in zijn afdeling. Hij is een ijverige werker voor de belangen van de kleine boer.

19k
Secretaris: Berend Postma, geboren 1 Juni 1907, van beroep veehouder, wonende te Munnike bureu 114 (gemeente Weststellingwerf).

Deze Postma wordt bedoeld in Uw in de aanhef genoemd schrijven. Hij is lid van het Hoofdbestuur van de Bond van Kleine Boeren en maakt tevens deel uit van het voorlopige federale bestuur van de "Kring Friesland". Postma is vermoedelijk lid van de Partij van de Arbeid. Hij "doet" niet aan politiek, doch is wel ijverig in de weer voor de belangen van de kleine boeren. Hij staat gunstig bekend en was b.v. tijdens de bezetting een goede Nederlander. Hij is welbespraakt en op landbouw-organisatorisch gebied goed ontleegd. Hij zal zich niet laten beïnvloeden door communistische agitatie.

Het aantal leden van de afdeling Weststellingwerf bedraagt 90 a 100. Bepaald communistische elementen zijn hier niet bij.

Afdeling Oosterwolde (gem. Ooststellingwerf)

Voorzitter: Gerben Hofma, geboren te Lippenhuizen, 21 April 1908, veehouder, wonende te Buttinga 138, gem. Ooststellingwerf. Het is niet gebleken, dat Hofma bij een politieke partij behoort.

Secretaris: Jacob Sikkema, geboren te Elslou, 5 October 1894, veehouder, wonende te Jardinga 378, gem. Ooststellingwerf. Ook van Sikkema is niet gebleken, dat hij tot een bepaalde politieke groep behoort.

Penningmeester: Jantinus Flokstra, geboren te Appelscha, 18 September 1921, veehouder, wonende te Jardinga 411 (gem. Ooststellingwerf).

Flokstra is vermoedelijk de C.H.U. toegedaan.

Lid: Egbert Dol, geboren te Oosterwolde, 1 November 1902, veehouder, wonende te Weper 423, gem. Ooststellingwerf. Geen bepaalde politiek.

Aantal leden van Afdeling Oosterwolde ongeveer 30.

Afdeling Langedijke (gem. Ooststellingwerf)

19k
Voorzitter: Willem Leupen, geboren te Rolde, 7 Mei 1897, van beroep veehouder, wonende te Langedijke, gem. Ooststellingwerf, no. 55.

Leupen is communist.

Secretaris: Alie Stoker, geboren te Donkerbroek, 9 Maart 1905, veehouder, wonende te Langedijke 48, gem. Ooststellingwerf. Geen bepaalde politiek.

Penningmeester: Hendrik Folkert Zwijs, geboren te Donkerbroek, 29 November 1902, veehouder, wonende Langedijke no. 7, gem. Ooststellingwerf.

Politiek C.H.U.

Aantal leden van de afdeling Langdrijke ongeveer 25.

Afdeling Haulerwijk (gem. Ooststellingwerf)

Voorzitter: Jannes Bosma, geboren te Haulerwijk, 5 Februari 1891, veehouder, wonende te Haulerwijk 471, gem. Ooststellingwerf.

Geen bepaalde politiek.

Secretaris: Jan Sietzema, geboren 14 November 1906 te Boornbergum, landarbeider-veehouder, wonende te Haulerwijk 394a, gem. Ooststellingwerf.

Sietzema is communist.

Penningmeester: Alie Bridstra, geboren te Haulerwijk, 9 November 1913, veehouder, wonende te Haulerwijk 254, gem. Ooststellingwerf. Geen bepaalde politiek.

Aantal

Aantal leden van de Afdeling Haulerwijk ongeveer 40.

Afdeling Haule (gem. Ooststellingwerf)

Voorzitter: Jan Westerhof, geboren te Haule, 25 Maart 1891, veehouder, wonende te Haule 62, gem. Ooststellingwerf. Westerhof is communist.

Secretaris: Hendrik Hof, geboren te Haule, 30 December 1911, veehouder, wonende te Haule no.37, gem. Ooststellingwerf. Geen bepaalde politiek.

Penningmeester: Jan van der Heide, geboren te Wijnjeterp, 5 Mei 1897, veehouder, wonende te Haule no. 25, gem. Ooststellingwerf.

Geen bepaalde politieke partij, wel uiterst links ingesteld.

Bestuurslid: Fedde Vonk, geboren te Norg, 7 Februari 1900, veehouder, wonende te Haule 114, gem. Ooststellingwerf. Politiek vermoedelijk. Partij van de Arbeid.

Bestuurslid: Pieter de Boer, geboren te Rijperkerk, 6 Mei 1903, veehouder, wonende te Haule no. 18, gem. Ooststellingwerf. Geen bepaalde politiek.

Aantal leden van de Afdeling Haule ongeveer 40.

Afdeling Appelscha (gem. Ooststellingwerf)

Voorzitter: Hendrik Drenth, geboren te Smilde, 9 Februari 1906, veehouder, wonende te Appelscha no. 479, gem. Ooststellingwerf.

Drenth is uiterst links ingesteld.

Secretaris: Sijger de Vries, geboren te Appelscha, 13 October 1899, veehouder, wonende te Appelscha 498, gem. Ooststellingwerf.

Geen bepaalde politieke partij, wel links ingesteld.

Penningmeester: Auke Jongbloed, geboren te Appelscha, 14 April 1893, veehouder, wonende te Appelscha 602, gem. Ooststellingwerf.

Geen bepaalde politieke partij, links ingesteld.

Aantal leden van de Afdeling Appelscha ongeveer 15.

Afdeling Donkerbroek (gem. Ooststellingwerf)

Voorzitter: IJbe Bergsma, geboren te Donkerbroek, 22 November 1888, veehouder, wonende te Donkerbroek 183, gem. Ooststellingwerf.

Politiek C.H.U.

Secretaris: Lammert van Zanden, geboren te Nijeholtwolde, 20 November 1906, veehouder, wonende te Donkerbroek 259, gem. Ooststellingwerf.

Politiek Partij van de Arbeid.

Penningmeester: Bouwe Wiersma, geboren te Donkerbroek, 21 Januari 1911, veehouder, wonende te Donkerbroek 206, gem. Ooststellingwerf.

Politiek Partij van de Arbeid.

Bestuurslid: Evert Jansma, geboren te Donkerbroek, 24 Februari 1897, veehouder, wonende te Donkerbroek 160, gem. Ooststellingwerf.

Politiek Partij van de Arbeid.

Bestuurslid: Gerhardus Kootstra, geboren te Appelscha, 22 September 1896, veehouder, wonende te Donkerbroek 445, gem. Ooststellingwerf.

Geen bepaalde politieke instelling.

Aantal leden van de Afdeling Donkerbroek ongeveer 27.

Afdeling Oldeberkoop (gem. Ooststellingwerf)

Voorzitter: Hendrik Mulder, geboren 18 Maart 1894 te Makkinga, melkrijder-veehouder, wonende te Oldeberkoop no. 2, gem. Ooststellingwerf. Geen bepaalde politieke richting.

Secretaris

Secretaris: Sijtze Boek, geboren te Jubbega-Schurega, 31 Mei 1918, boerenknecht, wonende te Nijberkoop no. 6, gem. Ooststellingwerf.

Politiek Partij van de Arbeid.

Penningmeester: Wessel de Vries, geboren te Nijeholtpa, 1 Augustus 1916, veehouder-voerman, wonende te Nijberkoop no. 42, gem. Ooststellingwerf.

Politiek gene.

Bestuurslid: Willem Haanstra, geboren te Terwispel, 5 September 1902, veehouder, wonende te Makkinga, no. 60, gem. Ooststellingwerf.

Politiek Partij van de Arbeid.

Bestuurslid: Bart Langhout, geboren te Fochteloo, 26 Mei 1912, veehouder, wonende te Makkinga, no. 66, gem. Ooststellingwerf.

Politiek gene.

Aantal leden van de Afdeling Oldeberkoop ongeveer 75.

Afdeling Bantega (gemeente Lemsterland)

Voorzitter: Tijmen de Boer, geboren te Lemsterland, 6 Maart 1877, veehouder, wonende te Oosterzee, no. 105, gem. Lemsterland.

Vermoedelijk lid van de Partij van de Arbeid.

Secretaris: Jan Ruiter, geboren 13 April 1906 te Lemsterland, veehouder, wonende te Bantega, no. 121, gem. Lemsterland.

Vermoedelijk Christelijk Historisch gericht.

Penningmeester: Arend Brandsma, geboren 4 Juli 1905 te Lemsterland, veehouder, wonende te Bantega no. 132, gem. Lemsterland.

Vermoedelijk Christelijk Historisch.

Bestuurslid: Albert Huisman, geboren 27 October 1892 te Lemsterland, veehouder, wonende te Bantega no. 116, gem. Lemsterland.

Vermoedelijk Christelijk Historisch.

Bestuurslid: Gerrit Kelderhuis, geboren 5 April 1893 te Lemsterland, veehouder, wonende te Bantega no. 126, gem. Lemsterland.

Waarschijnlijk Christelijk Historisch.

Aantal leden van de Afdeling Bantega ongeveer 40.

Afdeling St. Johannesga (gem. Haskerland)

Voorzitter: Hendrik Bouwma, geboren 16 Augustus 1903 te Haskerhorne, veehouder, wonende St. Johannesga no. 21, gem. Haskerland.

Politieke richting: Anti-revolutionnair.

Secretaris: Herman Vaartjes, geboren 19 Maart 1912 te Echten, veehouder, wonende te St. Johannesga no. 40, gem. Haskerland.

Christelijk Historisch.

Penningmeester: Jan Bijker, geboren 26 Maart 1916 te Rottum, veehouder, wonende te Rotsterhaule no. 73, gem. Haskerland.

Christelijk Historisch.

Bestuurslid: Jan Liemburg, geboren 15 Augustus 1914 te Gersloot veehouder, wonende te St. Johannesga 146, gem. Haskerland.

Liberaal.

Bestuurslid: Johannes Poepjes, geboren 17 Augustus 1908 te Delfstrahuizen, veehouder, wonende te Rohel, no. 10, gem. Haskerland.

Liberaal.

Aantal leden van de Afdeling St. Johannesga ongeveer 50.

De Districtscommandant,
De Officier der Rijkspolitie te kl.

W.C. Bijl de Vroe

MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN

's-Gravenhage, 4 November 1948.

No.: B.40119

Uw schr.no.: W.299:

d.d.: 5 Juli 1948.

Betr.: Bond van Kleine Boeren.

V. RD.2

GEHEIM

Naar aanleiding van Uw nevenvermeld schrijven heb ik de eer U het volgende te berichten:

De Bond van Kleine Boeren is onstreeks 1938-1939 te Zuidwolde opgericht, voornamelijk door toedoen van Hendrik DEKKER, geb.25-3-1902 te Zuidwolde, wonende aldaar aan het adres B.130a.

Het doel van de bond is de behartiging der belangen van zijn leden en is gericht tegen het groot-grondbezit.

In vele plaatsen in Gelderland, Overijssel, Drente, Friesland en Groningen zijn afdelingen van de bond opgericht.

Het orgaan van de bond, "De Kleine Boer", heeft een oplage van 3250 exemplaren.

De politieke oriëntering der leden loopt in het algemeen van rechts tot Partij van de Arbeid, terwijl er slechts weinigen zijn, die als communistisch kunnen worden aangemerkt.

Ook de leden van het hoofdbestuur van de bond variëren van A.R. en C.H.U. tot P.v.d.A.

Slechts in enkele plaatsen in Friesland en Drente hebben enige communisten zitting in de plaatselijke afdelingsbesturen.

In verband met vorenstaande lijkt het mij niet meer noodzakelijk om mij regelmatig berichten over deze bond (zoals vergaderingsverslagen) toe te zenden.

Mochten U evenwel feiten bekend worden, die duiden op directe communistische invloed in het optreden of de organisatie van de bond, dan zal ik het zeer op prijs stellen daarvan kennis te kunnen nemen.

HET HOOFD VAN DE DIENST,
voor deze:

J.G.Crabbendam.

Aan de Heer
Districtscommandant der Rijkspolitie
te
A p e l d o o r n.

GEWEST ARNHEM DER RIJKSPOLITIE.

District APELDOORN.
Districtsrecherche.

APELDOORN, 4 Juli 1948.

Co. 22696

W. no. 299, Geheim.

ONDERWERP:

Inlichtingen omtrent BOND VAN KLEINE BOEREN.

Aantal bijlagen: één.

Volgnummer
7 JULI 1948
ACD/40119

Ter voldoening aan de inhoud van het schrijven van 28 April 1948, no. 32038, Geheim, van het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst te 's Gravenhage, heb ik de eer U HoogEdel-Gestrenge omtrent de "Bond van kleine boeren" beleefd het navolgende te berichten.

Gezien de inhoud van het officiëel orgaan van de bond van kleine boeren, genaamd DE KLEINE BOER, van 4 Juni 1948, 6e jaargang no. 10, welk blad hierbij wordt overgelegd, berust het redactie adres bij H. Dekker, B.130a. te Zuidwolde. Dr. Als redactie comm. treden H. Hooijenga Hz., wonende te Suameer-Zuid en H. Schenk, wonende te 't Harde, gemeente Doornspijk, op, terwijl het administratie adres berust bij B.J. Altena, A.294, gemeente Zuidwolde, Dr.

Omtrent de oplaag van het door de bond uitgegeven orgaan, zyn dezerzijds geen inlichtingen kunnen worden verkregen.

Wel is bekend dat de contributie voor het lidmaatschap f.5.-- per jaar bedraagt, waarvoor de leden een gratis bondsblad wordt verstrekt. Dit blad verschijnt eenmaal in de 14 dagen, laatstelijk op 2 Juli j.l.

Hendrik SCHENK, geboren te Elburg, 9 Augustus 1899, van beroep schilder, wonende te 't Harde, gemeente Doornspijk, Wijk G.no.48.f., is 2de voorzitter van gemelde bond.

Als lid van de Raad der gemeente Doornspijk, vertegenwoordigt hij de Partij van de Arbeid. Voor Mei 1940 was Schenk een vurig S.D.A.P.er, en alstoen had hij ook reeds zitting in de Raad der gemeente Doornspijk. Het moet als uitgesloten worden geacht, dat Schenk communistisch georiënteerd is. Hij is geabonneerd op het Vrije Volk.

In de vergadering van de Raad van Doornspijk, gehouden op 4 Mei 1948, maakte een lid van de Ant.Rev.Part. de opmerking, dat de Bond van kleine boeren, revolutionnair was. De heer Schenk kwam er tegen op, dat de neutraliteit van die Bond betwijfeld werd. Hij legde er nadruk op, dat dit een neutrale Bond is, waarin alle richtingen zijn vertegenwoordigd, ook in het bestuur, behalve dan de staatsgevaarlijke richting, die het democratisch gezag wil aantasten.

Te Oosterwolde, gemeente Doornspijk, zetelt een afdeling van gemelde Bond. Deze afdeling omvat de gemeente Doornspijk, Elburg en Oldebroek. Het aantal leden van deze afdeling bedraagt 115.

Als voorzitter van deze afdeling treedt H. Schenk voornoemd op. Als secretaris fungeert Cornelis BRUIJNES, geboren te Oldebroek, 21 April 1892, zonder beroep, wonende te Oosterwolde I.32, gemeente Doornspijk.

Bruijnes is Nederd.Herv. en lid van de P.v.d.A. Hij is geabonneerd op het dagblad het Vrije Volk. Reeds geruime tijd is hij ziekelijk en er gaat momenteel weinig meer van hem uit. Hij staat bekend als een niet hoog staand persoon, die zich aan de zijde van de sterksten schaart om daaruit zijn voordeel te trekken.

Penningmeester van deze afdeling is Jacob van 't HOF, geboren te Doornspijk, 30 Mei 1898, van beroep landbouwer, wonende te Oosterwolde, Zandweg, I.45, gemeente Doornspijk.

Van 't HOF is

Aan
de Heer Districtscommandant
der Rijkspolitie
te APELDOORN.

Van 't HOF is lid van de P.v.d.A.; geabonneerd op het dagblad het Vrije Volk en hij belijdt de Nederd. Herv. Godsdienst. Politiek treedt hij niet op de voorgrond. Hij heeft een lonend boerenbedrijfje.

Om een overzicht te krijgen van de politieke oriëntering van de leden dezer afdeling, kan worden gemeld dat in genoemde drie gemeenten totaal maar drie personen geabonneerd zijn op het communistisch dagblad "De WAARHEID". Deze zijn geen lid van genoemde Bond. LEDEN van de C.P.N. zijn in die gemeenten tot op heden nog niet woonachtig.

Voorst is nog een afdeling van genoemde Bond gevestigd te:

- ok
- NUNSPEET. Hiervan is voorzitter: Frederik KAPPERS, geboren 1 Maart 1906 te Ermelo, landbouwer en voerman, wonende te Nunspeet, Vreeweg no.49. Kerkelijk is hij aangesloten bij de Gereformeerde gemeente en politiek behoort hij tot de S.G.P.
  - Secretaris is: Lammert VERBEEK, geb. 24 Augustus 1898 te Ermelo, landbouwer, wonende te Nunspeet, Hardenbrinkweg, no.30. Verbeek is ongehuwd. Hij belijdt de Chr.Gereformeerde Godsdienst en is Ant. Revolutionnair.
  - Penningmeester van deze afdeling is: Mannes WESTHUIS, geboren 23 Januari 1890 te Ermelo, landbouwer, wonende te Nunspeet, Hullerweg, no. 18. De Chr.Geref. Godsdienst belijden- de, is hij politiek aangesloten bij de Ant.Rev.- of S.G.Part

Deze afdeling telt 19 leden. Hiervan moeten twee leden gerekend worden te behoren tot de P.v.d.A. De anderen zijn uiterst rechts georiënteerd.

HULSHORST.

- ok
- Voorzitter is: Gerrit van ARK, geboren 26 October 1915 te Harderwijk, landbouwer, wonende te Hulshorst, Oudeweg 68. Deze belijdt de Nederd. Herv. Godsdienst en is aangesloten by de P.v.d.A.
  - Secretaris is: Wouter van ARK, geboren 11 Augustus 1913 te Harderwijk, landbouwer, wonende te Hulshorst, Oudeweg 72. Ook hij is Nederd. Herv.; lid van de P.v.d.A. en een broer van de voorzitter van ARK.
  - Penningmeester is: Wouter van de DRAGT, geboren 6 Maart 1904 te Doornspijk, landbouwer, wonende te Hulshorst, Klarenweg no.28. Van de DRAGT is Nederd.Herv. gedoopt, doch gaat niet ter kerke. Hij wordt geacht een uiterst links lid te zijn van de P.v.d.A. en moet in staat zijn om zijn stem op de C. P.N. uit te brengen, zonder lid van die partij te zijn.
- Deze afdeling telt 7 leden. Hiervan behoort één tot de P.v.d.A. De anderen zijn rechts georiënteerd.

EPE. Hiervan bestaat het bestuur uit:

- ok
- Gerrit Jan TIEMENS, geboren te Epe, 1 Augustus 1914, landbouwer, wonende te Emst, F.63, gemeente Epe. Voorzitter.
  - Peter Kloezeman, geboren te Epe, 8 Januari 1903, landbouwer, wonende te Emst, F.149, gemeente Epe. Secretaris.
  - Willem TIEMENS, geboren te Epe, 1 September 1909, landbouwer, wonende te Emst, E.125, gemeente Epe. Penningmeester.

Alle drie hebben een klein, zwaar belast, boerderijtje, waarvan zij, zonder bijverdiensten, niet kunnen leven. Het zijn ontevreden kleine boertjes, die links georiënteerd zijn, en vermoedelijk aangesloten zijn bij de P.v.d.A. Eerst genoemde is geabonneerd op het comm. dagblad "De WAARHEID".

Het aantal leden in deze afdeling bedraagt 45. Hiervan zijn velen aangesloten bij de P.v.d.A., doch tot op heden is nog niet gebleken dat er leden van de C.P.N. onder zijn.

ok
Vermeldenswaard wordt het door mij geacht, dat Aalt van Vemde geb. te Epe, 7 Juli 1911, lid van de Raad der gemeente Epe en van de P.v.d.A., als propagandist voor de Bond van kleine boeren fungeert. Deze heeft geen landbouwbedrijf.

Hoewel het mij mogelijk is, zo heb ik vermeend voorhands de personalia van de leden nog niet te moeten opgeven, omdat bovengenoemde afdelingen niet onder communistische leiding of

invloed staan.

In verband hiermede zal ik het op prijs stellen te mogen vernemen, of ongevraagd over deze Bond steeds berichten en mededelingen moeten binnenkomen, bestemd voor de Centrale Veiligheidsdienst.

De Adjudant der Rijkspolitie,
H. de Wilde.

GEWEST ARNHEM DER RIJKSPOLITIE.

District APELDOORN.

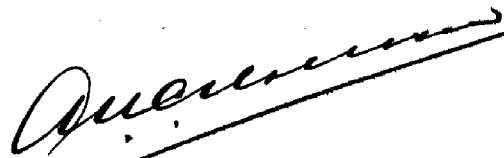
COMMANDANT.

G e z i e n en doorgezonden aan
het Hoofd van de C.V.D. te 's Gravenhage, Javastraat no. 68,
met verzoek de laatste alinea van het bovenstaande schrijven
te willen beantwoorden.

APELDCORN, 5 Juli 1948.

De Districtscommandant,

De Dirig.Off. der Rijkspolitie 3e kl.

A.M.C.Mollerus.

De kleine Boer

OFFICIËEL ORGAAN VAN DE BOND VAN KLEINE BOEREN

BONDSDIENST-NUMMER 325085

Redactie-adres: H. DEKKER, B 180a, Zuidwolds (Dr.). — Red.-Comm.: H. HOOLJENGA Hs. en H. SCHENK. — Adm.-adres: B. J. ALTENA, A 294, Zuidwolds (Dr.).

Een duidelijke uitspraak van het volk?

Zoals uit een kort artikeltje elders in ons blad blijkt, heeft men ons in een belangrijk Dagblad een ernstige beschuldiging in de schoenen geschoven. Wij zouden ons in ons vorig nummer hebben schuldig gemaakt aan demagogie (volksverleiding). Wanneer deze aanval was gedaan van de plaats waar zij thuis hoorde, n.l. onder de ingezonden stukken van dat blad, dan zou het staatkundig en journalistiek „formaat” van de schrijver van dat ingezonden stuk deze beschuldiging tot geringe proporties hebben beperkt. Nu deze aanval echter verzeld is geraakt in de redactionele kolommen van een zoveel verbreid Dagblad, nu treft ons deze beschuldiging heel zwaar. Te meer, daar het juist onophoudelijk ons streven is geweest om met de geringe kennis en de zwakke middelen, waarover we beschikken, onze standnoten de ogen te openen voor de harde werkelijkheid van het economisch en staatkundig beleid van vandaag de dag.

Men noemt ons — zéér ten onrechte — vaak „neutraal”. Dat is een misleidend begrip. Wie en wat is neutraal? Neutraal is b.v. de drukker, die met even grote correctheid b.v. een verkiezingspamflet verzorgt, ongeacht of de order zou komen van een uiterst rechte, of van een uiterst linkse partij. Neutraal is b.v. het papier, dat even gewillig de rozegeurige termen van een sentimentele liefdesbrief weergeeft, dan het schrikbaar jagend exploit van een executeur.

Wie neutraal is, mengt zich niet in de staatkundige strijd, maar laat in dat opzicht rustig „Gods water over Gods akker vloeien”.

Onze Bond en ons blad zijn niet neutraal. Zij zijn onafhankelijk, wat heel iets anders is. Wij laten onze Bond en ons blad niet koppelen aan een of andere partij, maar wanneer de belangen der kleine boeren zulks eisen, dan geven wij ook onze visie over staatkundige vraagstukken, eenvoudig, omdat wij in onze strijd voor meer medezeggenschap en een beter bestaan voor de kleine boeren ons niet geheel afzijdig kunnen houden.

Zo laten, ons natuurlijk ook de gebeurtenissen en mogelijkheden van heden op staatkundig gebied niet onberoerd.

Waar het om gaat.

Men moet van ons niet verwachten een staatkundig advies, waarbij bepaalde staatkundige stromingen door ons zouden worden aangeprezen of verworpen. Wij zouden dan ons onafhankelijk standpunt prijsgeven, wat niet wenselijk en ook niet nodig is. Wij willen alleen een beetje licht trachten te werpen op enkele zéér belangrijke zaken, welke in het vuur van de verkiezingsmentaliteit naar ons begrip wel

eens wat scheef worden getrokken. En verder laten wij het gaarne aan het zelfstandig oordeel van onze lezers over, welke houding zij zich in het staatkundig spel van de komende dagen willen bepalen.

In het vuur van de staatkundige strijd wordt de zaak naar ons begrip in twee opzichten vaak onjuist voorgesteld, n.l.:

1e. Men doet het vaak voorkomen, als zou het bij de komende verkiezingen hoofdzakelijk gaan om de Grondwetwijziging, meer speciaal waar die betrekking heeft op de verhouding Nederland/Indonesië. In theorie is dit juist. De Grondwetwijziging is in eerste lezing door de beide Kamers aangevaard en nu wordt het volk in de gelegenheid gesteld om in deze belangrijke zaak zgn. uitspraak te doen, door opnieuw een keuze te doen voor de Tweede Kamer. Was de zaak maar zo eenvoudig, als die staatsrechtelijk wordt voorgesteld. De komende verkiezingen geven echter geen duidelijke uitspraak van het volk over het beleid ten

aanzien van de Indonesische kwestie. Dat zou alleen het geval zijn, wanneer speciaal over deze kwestie een volksstemming zou worden gehouden.

Zoals nu de gang van zaken is, worden de verkiezingen in sterke mate mede beïnvloed door het oordeel van de kiezers over het binnenlands economisch beleid. Het gaat bij de komende verkiezingen dus niet enkel om de kwestie Indonesië, maar ook om de zwaarwegende kwestie: het beleid ten aanzien van het bedrijfsleven.

In onze kringen weegt vooral dat laatste ook heel zwaar. En zo zal het kunnen gebeuren, dat kiezers, die geheel accoord gaan met het beleid ten aanzien van Indonesië, volkomen onbevredigd zijn ten aanzien van het beleid in eigen land, waardoor een zuivere uitspraak ten aanzien van deze beide kwesties erg wordt vertroebeld.

Bedrijfsvrijheid of geleide economie?

Ook laten vele verkiezingsapostelen het voorkomen, als zou het gaan om de vraag, of algehele bedrijfsvrijheid of geleide economie. Ook dat is niet een kwestie die

In de Draaikolk der Verkiezingsmentaliteit!

In „Het Vrije Volk” van Maandag 31 Mei j.l. geeft de heer S. (?) L. J. van Apeldoorn een sprekend staatkundig van wat men — door een grondige studie van de problemen der Democratie — vermag. Afgaande op de raadgevingen aan ons adres, mogen wij toch aannemen, dat hij althans van die problemen een grondige studie heeft gemaakt.

De heer Van A. is het oneens met ons artikel in het vorig nummer over: „De Dictatuur, verscholen onder een Democratisch jasje”. En het resultaat van zijn ongetwijfeld diepgaande studie in de problemen der Democratie is, dat hij ons een paar van de ergste beledigingen naar het hoofd slingert. Wij hebben — volgens hem — een „gemene” aanval gedaan op het beleid van Minister Mansholt en we maken ons schuldig aan demagogie (volksverleiding). Dit zijn naar ons gevoel zéér zwaar wegende beschuldigingen.

Wij hopen voor de standing van de Redactie van „Het Vrije Volk”, dat zijn pennevrucht per ongeluk in de redactionele rubrieken is verzeld geraakt in plaats van bij de ingezonden stukken.

De wijze waarop ons medelid van de Bond van Kleine Boeren, de heer Van A., ons aanvalt in „Het Vrije Volk” gebiedt ons, slechts zéér kort op zijn artikel in te gaan. En dat alleen om enkele schitterende resultaten van zijn bestudering der Democratie aan te tonen.

De heer Van A. geeft een lijstje

van de Ingenieurs en Hoogleraren, die door de Minister in het Bestuur van het Landbouw Economisch Instituut zijn benoemd en is blijkbaar zéér tevreden over deze keuze, uitsluitend uit de hyper-intellectuele garde.

Wij zijn inderdaad nog niet verleerd in de problemen der Democratie (wie is dat wel?), maar zijn toch wel tot het inzicht gekomen, dat de Democratie o.a. eist, dat dergelijke hyper-intellectuele colleges voldoende worden vermengd met mensen uit de doodeenvoudige praktijk van het boerenbedrijfsleven en dus ook uit de kringen der kleine boeren. En de besten uit de intellectuele kringen zullen juist het meest geneigd zijn om hun theoretische berekeningen aan de opmerkingen van de mensen uit de praktijk te toetsen.

Ook in ander opzicht verschilt ons inzicht in de Democratie belangrijk van dat van de heer Van A. Het strookt n.l. helemaal niet met onze kijk er op, dat de heer Van A., als lid van de Bond van Kleine Boeren, zijn afkeurend oordeel over een artikel in zijn Bondsblad direct, en vergezeld van enkele diepbeledigende termen, gaat lanceren in zijn partijblad!

Er is voor ons geen enkele term aanwezig, om uit Let door Van A. gewraakte artikel uit ons vorig nummer ook maar één woord terug te nemen, omdat het de koude, naakte waarheid bevat en niet meer!

H. DEKKER.

Bemoediging

*De mens lijdt dikwijls 't meest
Door het lijden dat hij vrees
En dat nooit op komt dagen.
Dus heeft hij meer te dragen
Dan God te dragen geeft.
Het leed dat is, drukt niet zo zwaar
Als vrees voor allerlei gevaar.
En komt het eens in huis
Dan helpt God altijd mee
En geeft Hij kracht naar kruis.*

(Nicolaas Beets)

juist. In een geciviliseerde maatschappij zal de overheid zich moeten bezighouden met het bedrijfsleven. Alles kan niet op zijn beloop worden gelaten. Wij geloven niet dat er veel mensen met een eigen oordeel rondlopen, die van mening zijn, dat alles moet worden overgelaten aan het „vrije spel der natuurlijke krachten”. Orde en regelmaat moet er tot op zekere hoogte zijn. Wel gaat het echter om de vraag, hoe men het moet inrichten. Wel gaat het er om, in welke mate de te kiezen partijen behept zijn met een grenzeloze overschatting van het menselijk kunnen of, daartegenover, in hoeverre zij geneigd zijn, bij hun ordeningsmaatregelen in de leer te gaan bij de Schepping, welke ordeningsfactoren de beste gezagsdragers met erbij moet vervullen en die niet ongestraft kunnen worden genegeerd of uitgeschakeld.

De invloed der zelfstandigen.

Ook gaat het bij de komende verkiezingen om de vraag, in hoeverre de gekozenen geneigd zullen zijn, de talrijke en belangrijke groep zelfstandigen uit landbouw en middenstand in het overleg bij en de uitvoering van het beleid ten aanzien van het bedrijfsleven te betrekken. Momenteel worden wij door middel van allerlei bedrijfschappen en vakgroepen geregeerd door de twee machtige blokken: de werkgevers- en werknemersleiders, terwijl de belangrijke en talrijke groep zelfstandigen praktisch buiten alles gesloten worden, wat niet bevorderlijk is voor een juist beleid en een juiste uitvoering van noodzakelijk te nemen maatregelen.

Intussen lijkt het ons een bezwaar dat de komende verkiezingen in geen van deze kwesties een afgerond duidelijk antwoord zal kunnen geven. Het meest wenselijke zou misschien zijn, dat de komende verkiezing tot resultaat had, dat de kwestie Indonesië tot een bevredigende oplossing werd gebracht en dat het volk binnen niet te lang tijd nog eens de gelegenheid kreeg om zich over de andere kwesties uit te spreken.

H. D.

Welke bestemming aan de beschikbare grond in Nederland?

Deze vraag is vooral voor ons, kleine boeren, van zo buitengewoon groot belang. Vandaar ook, dat wij met veel belangstelling kennisnemen van wat anderen hieromtrent zeggen en doen.

In het Mededeelingsblad van de Stichting voor de Landbouw van 28 Mei j.l. lezen wij, daarover iets, wat wij ook voor onze leden van belang achten. En daar zij lange anders weg wellicht niet zo rechtstreeks met de visie van de Commissie Grondgebruik van de Stichting voor de Landbouw op de hoogte komen, willen wij dit reeds uit genoemd mededeelingsblad overkopt te moeten overnemen.

Wij laten het hier met een onderschrift van ons, volledig volgen:

GRONDGEBRUIK

„De Commissie Grondgebruik van de Stichting voor de Landbouw staat thans voor verschillende vraagstukken, die voor de landbouw in Nederland van zeer grote, principiële betekenis kunnen worden. De vraag, die bijna alle andere vragen overheerst en die de landbouw vrijwel het meest benaauwt, gaat over de bestemming van de grond.

In haar vergadering van 18 Mei heeft de Commissie Grondgebruik zich diepgaand bezig gehouden met het vraagstuk, op welke wijze de bestemming van de grond wettelijk kan worden vastgelegd. Zij stelde daarbij de mening voor, dat een nationaal plan ten aanzien van het bodemgebruik zeer gewenst is. Bij het opstellen van een dergelijk plan echter moet men uitgaan van de gedachte, dat in Nederland in wezen alle grond cultuurgrond is. Dit betekent, dat het gehele bodemoppervlak moet dienen voor productieve doeleinden, in de eerste plaats voor landbouw, veeteelt en tuinbouw. Natuurlijk is ook de landbouw er van overtuigd, dat ook gronden beschikbaar moeten worden gesteld voor andere doeleinden, verkeer, industrie, stadsuitbreiding e.d. Bij de grote landbouw, die thans reeds bestaat en die nog steeds toeneemt, is de uiterste zuinigheid ten opzichte van de grond geboden. Men moet doordringen zijn van de kostbaarheid van onze grond. Daarom is de Commissie van mening, dat men moet beginnen met het opstellen van een plan en met het beschermen van belangen, die uit economisch oogpunt gezien op de eerste plaats komen. Een bescherming van de agrarische belangen zou hier op zijn plaats zijn, omdat de gevaren, welke de landbouw in algemene zin bedreigen in de laatste jaren zeer groot worden.

Vanzelfsprekend heeft dit alles ook zijn consequenties met betrekking tot de streekplannen en uitbreidingsplannen. Centraal kan worden uitgemaakt welke in grote lijnen de bestemming van de gronden is. Stedebouwkundigen, plaatselijke en regionale besturen, zullen beslissen, waar bepaalde bedrijven en bedrijfsgebouwen mogen worden gevestigd; doch de landbouw zal zeer goed moeten oppassen, wil hij niet tot een positie worden teruggedrongen, waarin, door de invloed van belangen welke niet mogen praevaleren (de overhand hebben), genoegen moet worden genomen met een mindere plaats dan hem toekomt.

Bij de behandeling van dit onderwerp is nog de vraag aan de orde gekomen, of het nodig zou zijn een speciaal landbouwplan op te stellen, dat aanwijzingen zou geven over de bestemming van de gronden van landbouwstandpunt uit gezien. De Commissie meende, dat dit onder bepaalde omstandigheden aanbeveling zou kunnen verdienen. In de eerste plaats is het echter noodzakelijk, dat men bij het opstellen van plannen uitgaat van de gedachte, dat in principe alle cultuurgronden voor de landbouw bestemd moeten blijven of worden. Deze gedachte moet bij alles voorop staan en uitgaande van dit principe moet men, rekening houdende met andere belangen, de bestemming van de gronden bepalen.

De Commissie Grondgebruik zal de conclusie van deze bespreking ter kennis brengen van het Hoofdbestuur van de Stichting en aan het Hoofdbestuur verzoeken deze mening te bevoegde plaatsen kenbaar te maken.

Er zijn in Nederland meer symptomen, die aangeven, dat men de kostbare waarde van de cultuurgrond te laag aanslaat. Dit blijkt uit het veelal ontbreken van een behoorlijke regeling nopens het afstaken en ontgrinden van

uiterwaarden. Het Ministerie van Landbouw is evenzeer als de georganiseerde landbouw overtuigd van de noodzaak van een zodanige regeling, doch er schijnen tegenwerkende invloeden te bestaan, die een goede behartiging van deze aangelegenheid belemmeren. De landbouw heeft geen bezwaar tegen artichelen en ontgrinden van gronden, mits dit slechts geschiedt tot een bepaalde hoogte, zodat een voldoende hoeveelheid vruchtbare aarde achterblijft. De Commissie Grondgebruik zal aan het Hoofdbestuur van de Stichting adviseren een brief te richten tot de Minister van Landbouw, in welke brief de Stichting de mening van de georganiseerde landbouw kenbaar zal maken en waarin zal worden aange-drongen op het spoedig tot stand komen van een regeling, welke deze materie zal regelen.

Ook heeft de Commissie nog haar gedachten laten gaan over het plan tot het oprichten van een landaanwinningsfonds, waarin gedeeltelijk de vervangingswaarde van ontgrende gronden moet worden gestort, om hieruit de landaanwinning te kunnen financieren. Het betreft hier een zeer gecompliceerd vraagstuk, waarbij punten als grondwaarde, schadeloosstelling bij ontgrending ter sprake komen. De Commissie durfde echter over de al of niet wenselijkheid van zulk een fonds geen uitspraak te doen alvorens zich grondig op de hoogte gesteld te hebben over de consequenties hiervan. Zij acht het ook raadzaam eerst de mening der verschillende organisaties te vernemen.

Noot van de Redactie van „De Kleine Boer“:

Het bovenstaande heeft natuurlijk in grote lijnen onze instemming. En wij kunnen het zeer waarderen, dat de Stichting voor de Landbouw zózeer aandacht besteedt aan dit dwingende vraagstuk. Ook wij zien met bezorgdheid zo-

vele kostbare brokken van de vruchtbaars culturegrond vaak ten offer vallen aan verkeer, industrie- en stadsuitbreiding.

Het gaat echter in bovenstaand artikel hoofdzakelijk om de vraag, welk belang bij het bestemmen der gronden moet overwegen. Er kan nooit genoeg de klemtoon worden gelegd op de noodzaak om zuchtig om te gaan met de toch al zo beperkte oppervlakte cultuurgrond in ons land. Dit is niet alleen een landbouwbelang, maar ook een algemeen volksbelang, omdat in een dichtbevolkt land de voortbrengingsmogelijkheden der primaire levensbehoeften, tot het uiterste moeten worden benut, zal niet binnen afzienbare tijd de wijsheid, door Malthus verkondigd, tot bittere werkelijkheid worden.

Maar gesteld nu eens, dat voornoemde Commissie uit de Stichting voor de Landbouw, met anderen die zulks insten, voldoende gewicht in de schaal kunnen leggen, opdat voldoende zuinigheid ten opzichte van de cultuurgrond in acht wordt genomen, dan blijft er voor ons nog een andere belangrijke vraag: Hoe moet de beperkte oppervlakte cultuurgrond worden ingedeeld en gebruikt om het duistere toekomstbeeld van Malthus zolang mogelijk naar de achtergrond te schuiven?

Ook deze vraag zal ongetwijfeld de aandacht hebben van voornoemde Commissie. En wij kunnen daarvoor eveneens waardering hebben. Maar in één opzicht achten wij de gang van zaken in deze zeer belangrijke zaak absoluut verkeerd, n.l. dat men er zo afwijzend tegenover staat om in dergelijke Commissies rechtstreeks mensen uit onze kring te betrekken. En dan ook in die mate, dat de visie der kleine boeren daarin ook werkelijk behoorlijk tot gelding kan komen.

Ditzelfde geldt ook voor de Commissie die zich bezighoudt met de nieuwe Pachtwet. Ook deze zeer belangrijke zaak (ook voor de kleine boeren) ontbeert over de vijf rechtstreeks uit de kleine boerekringen, wat of volkomen onjuist en onredelijk is.

Wij hameren geregeld op dit aangezicht. En dan werpt men ons vooral twee dingen tegen, n.l.:

WIJ GAAN VOORUIT

Wij gaan vooruit, dat kunnen wij merken, want onze organisatie is er in de afgelopen winter stukken stevigter op geworden. Aan alle kanten kunnen we vooruitgang zien en als de taken niet bedriegen, dan zal ook in de komende herfst en winter het ledental nog met sprongen omhoog gaan. Dat is noodzakelijk en nuttig om verschillende redenen, want hoe sterker wij zijn, hoe meer kracht wij kunnen ontwikkelen en hoe meer kracht, hoe meer resultaten er kunnen worden bereikt. Ook in de zomer is er nog gelegenheid voor ieder lid om zijn collega niet-lid te overtuigen van de noodzaak zich te organiseren en mee het leger van de gedegriseerden te versterken. Immers in de zomer kan men soms in aanraking komen met boeren die men 's winters haast nooit ziet of spreekt. En die mogelijkheden moeten worden benut en uitgebuit. Want wij zijn wel vooruitgegaan in ledental, maar ook de problemen stapelen zich op aan alle kanten. Want wij wonen in tal, maar ook in last. Met de ledenwinst komen er ook meer kwesties op te lossen. En dat moet er ook steeds bij vermeld worden bij niet-leden, dat het Hoofdbestuur er op uitgaat om ook de kleinste kwesties van ieder lid op te lossen en zijn bemiddeling te verlenen in alle kwesties het bedrijf betreffende. En straks misschien, als de uitkering een feit zal zijn, dan zullen er vast onder de kleine boeren zijn die om de een of andere ware of onware motieven wordt uitgeschakeld van de uitkeringstoeslag. Dan weet ook ieder lid dat wij voor hem in de bres willen staan als hij misdeeld wordt.

Toch moeten wij constateren, dat het met de melkerij er deze zomer beter voorstaat dan een jaar geleden. De boeren krijgen thans een enigszins dragelijke prijs voor hun product en als dan hun bedrijfsbehoeftigheden nu eens iets naar beneden konden gaan, dan kunnen we vaststellen, dat we er ten opzichte van de melk nu beter voorstaan dan een jaar geleden.

Doch hoe dankbaar wij hier ook voor zijn, toch zullen wij niet in slaap mogen vallen, want wij moeten er steeds voor strijden en vechten dat wij dit behouden en dat wij niet weer zullen af-

a. De kleine boer kan zo moeilijk van zijn bedrijfje af. Hij heeft zo weinig tijd beschikbaar om vergaderingen te bezoeken, enz.

b. Er zijn zo moeilijk geschikte mensen onder de kleine boeren te vinden, om een dergelijke taak te vervullen.

Wat het eerste betreft, zouden we willen opmerken, dat het volkomen past in een democratisch staats- en maatschappijstelsel, dat men diegenen, die gevoelen zijn een bestuurszaak of uitvoeringstaak te vervullen, financieel daartoe de mogelijkheid verschaft. M.a.w. dat men aan dergelijke personen de deprimierende godachtentoeslaat, dat ze door hun bestuurszaak hun gezin te kort doen. Dit volkomen redelijk beginsel wordt ook toegepast in de openbare bestuurscolleges, als: Staten-Generaal, Provinciale Staten, Gemeenteraden enz., al moet ten aanzien daarvan worden opgemerkt, dat deze kwestie in de hogere colleges meer afdoende is geregeld dan in de lagere. Dit beginsel heeft ook de arbeiders in staat gesteld, zich steeds meer in overeenstemming met hun maatschappelijke betekenis te doen gelden.

En wat het tweede betreft, het gebrek aan geschikte personen, ook dit zal in de praktijk naar onze mening belangrijk meevallen. Vooruitstrevende kleine boeren komen er in toenemende mate en naar gelang zij zich meer mengen in de zaken van algemeen beleid, doorlopen zij een leerschool, die in doelmatigheid en kennisverrijking de betekenis van vele officiële onderwijsinstellingen nabijkomt.

Wij menen, dat er een flink aantal kleine boeren is met een gezond oordeel, dat — na een korte tijd van oriëntering — zich heel goed als representatieve vertegenwoordigers voor de kleine boeren zouden kunnen doen gelden.

Kortom, wij zijn stellig van mening, dat men bij het zoeken naar een oplossing voor de moeilijke problemen op agrarisch en algemeen maatschappelijk gebied zal moeten beginnen met de kleine boeren meer rechtstreeks in het overleg en het beleid te betrekken. En dan moet men zich hierbij onthouden van de fout, die men in dit opzicht geregeld maakt. Wanneer men nog eens kleine boeren ergens in betragt, dan zoekt men bij voorkeur die kleine boeren uit, die bij hebben gegeven, zich heel gemakkelijk te kunnen voegen naar de visie van het grootbedrijf. Niet zelden komt het voor, dat men daarvoor mensen kiest, die zich heel lekker voelen op het kussen naast de toonaangevers van deze eeuw, maar die nooit het lief hebben gehad, om een bitter harde, ondankbare strijd te voeren voor hun misdeelde standgenoten.

Zolang men op die weg voortgaat, want men niet het vertrouwen van de grote massa eenvoudige werkers van het land terug, een vertrouwen, dat gedurende de jaren na 1930 een heel complex gevoelige knakken heeft gekregen.

Aan de Afdelingsbesturen

Wij bieden U hierbij aan de voorlopige agenda voor de op 20 Juli a.s. te houden zomervergadering. Deze agenda kan gewijzigd worden en wordt op 6 Juli pas definitief vastgesteld.

AGENDA voor de Zomervergadering, te houden op 20 Juli 1948 in Hotel Bloksma 'to het Station te Meppel, aanvang 10 uur 's morgens.

Agenda:

1. Opening.
2. Notulen.
3. Ingekomen stukken.
4. Mededeelingen.
5. Propaganda-bespreking.
6. Pauze.
7. Het Kleine Boerenvraagstuk (inleider ? ? ?)
8. Funten van de afdelingen.
9. Rondvraag.
10. Sluiting.

Afdelingen, die punten willen zien besproken, dienen deze voor 5 Juli 1948 in te zenden aan de secretarissen: B. J. Altens, Linde A. 294, Zuidwilde (Dr.).

Attentie!

De 3e en 4e prijs van de verloting, destijds gehouden door de Gelderse afdelingen ter dekking van buitengewone kosten, zijn nog niet afgehaald. Zij moeten vóór 15 Juni worden afgehaald bij J. v. t. Hof, Zandweg, Oudebroek, anders vervallen ze aan de afdeling.

H. HOOLJENGA Hzn.,
Suameer-Zuid.

Uw vraag...

Herziening van de Jachtwet

De export van Consumptie-aardappelen

Ons antwoord

Geen minimum-, doch maximum grootte van het jachtterrein

De secretaris der Afdeling Oosterwolde in Gelderland...

Deze prijs wordt verminderd (en daar gaat het nu om) met 10 cent per 100 kg.

Voorzocht, secretaris vraagt ons nu of dit juist is en geeft meteen...

Hij heeft bezwaar tegen de aftrek voor de melkcontrole...

Antwoord: Over het algemeen wordt door de zuivelfabrieken de t.b.c.-bestrijding en de melkcontrole...

De t.b.c.-bestrijding en de melkcontrole moeten wij echter zien als een zeer groot algemeen belang...

Iets anders is het met de aftrek voor de Stichting voor de Landbouw. Wij kunnen ons levendig indenken...

Hier tegen kunnen wij ons niet te sterk verzetten. Het ieder lid van onze organisatie heeft de dure plicht...

Red.

Van de P.V.C. te Assen

ONDERPLOEGEN EN/OF GROEN-MAAIEN VAN GRANEN, ZADEN EN PEULVROUCHTEN.

De P.V.C. voor Drenthe brengt onder de aandacht van de telers van granen, zaden en peulvruchten...

GROENPLUKKEN VAN GROENE ERWTEN OOGST 1948.

De P.V.C. voor Drenthe brengt namens het Bedrijfschap voor Granen, Zaden en Peulvruchten...

De Jachtwet 1923 staat weer in het middelpunt van de belangstelling...

Dit bezwaar heeft men echter niet tegen de wet zelf, doch het is meer gericht tegen de traagheid van het ambtelijk apparaat...

Nederlandse Jagersvereniging wenst herziening.

De aandrang tot herziening van de Jachtwet komt uit een heel andere hoek. Het zal voor niemand een geheim zijn...

Nu zal niemand ontkennen, dat tegenwoordig het aantal jachtacten uitzonderlijk hoog is. Dit aantal zal echter langzamerhand vanzelf wel weer dalen.

Moeten deze euvelen nu worden tegengegaan en moet voor de grote jagers een betere jacht geschapen worden...

Men wil het jachtterrein vergrößeren tot 40 of 50 ha. Het overgrote deel der boeren heeft niet zulk een groot bedrijf.

binnen één week na de pluk schriftelijk mededeling moet worden gedaan aan de Plaatselijke Bureauhouder...

OVERNAME NUCHTERE KALVEREN.

De P.V.C. voor Drenthe maakt bekend, dat ingaande 31 Mei a.s. de nuchtere kalveren niet meer zullen worden overgenomen door de exportluchterijen...

Overnamemarkt: te Assen, elke Woensdag; te Hoogeveen, elke Donderdag;

ken. Wie kan garanderen, dat dit lukken zal? Men kan veeleer verwachten, dat de jagers, die groot grondbezitter zijn...

Het wild behoort aan hen, van wier vruchten het leeft.

Het staat nog helemaal niet bij voorbaat vast, dat iemand, die één ha. te weinig heeft, wel misbruik van het jachtrecht zal maken...

Met een wijziging van de Jachtwet in de geest, zoals hierboven geschetst, kan de Nederlandse landbouw nooit accoord gaan...

En overweging van even ernstige aard om niet accoord te gaan met de wijziging, waarover bij geruchte een en ander bekend is geworden...

Als men dan werkelijk een betere regeling van de jacht wenst, zou deze dan wellicht niet gevonden kunnen worden...

Noef van de Redactie:

In „Boer en Tuinder”, het orgaan van de Katholieke Nederlandse Boeren- en Tuinders Bond, lezen wij bovenstaand artikel, hetwelk ons uit het hart gegrepen is...

te Coevorden, elke Maandag. De overname van grootvee op de overnamemarkten te Meppel en Assen blijft voorlopig in verband met de geringe aanvoer...

De Coloradokeverblijding.

Titelt van spuitplicht voor enkele districten.

In afdijking van hetgeen onlangs is medegedeeld omtrent de verplichte Coloradokeverblijding of bestuiving, bij welke gelegenheid Gelderland, alsmede de omgeving van Deventer, zijn genoemd als te behoren tot het gebied...

Minister Mansholt beantwoordt schriftelijke vragen van het Tweede Kamerlid de heer Kikkert.

Het Tweede Kamerlid, de heer Kikkert, heeft in de Staten-Generaal schriftelijke vragen gesteld inzake de uitsluiting van de bestaande exportfirma's bij de export van consumptie-aardappelen.

Volgens de heer Kikkert hebben het gehele exportseizoen zeer vele goede mogelijkheden bestaan voor de exporteurs, terwijl thans een belangrijk kwantum met Overheidssubsidie moet worden afgezet.

De heer Kikkert vroeg voorts, of, indien de Ministers het re zake gevoeld de beleid niet juist achten, zij bereid zijn te bevorderen, dat in de toekomst, mede door inschakeling van particulier initiatief, de belangen van de aardappel-exporthandel op doeltreffende wijze zullen worden behartigd.

In antwoord op de vragen van de heer Kikkert zegt de Minister van Landbouw, enz., de heer S. L. Mansholt, dat het hem bekend is, dat in het voorjaar van 1948 een hoeevelheid consumptie-aardappelen van circa 200.000 ton door het Bedrijfschap voor Aardappelen naar Engeland en de Brits-Amerikaanse zone van Duitsland is verzocht.

Als men dan werkelijk een betere regeling van de jacht wenst, zou deze dan wellicht niet gevonden kunnen worden door het stellen van een maximum grootte van het jachtterrein?

Voor deze export kwamen met het oog op de binnenlandse voorziening in de eerste plaats in aanmerking de minder houdbare aardappelkwaliteiten, aangezien tot het beschikbaar komen van de nieuwe oogst voldoende aardappelen van de oude oogst van behoorlijke kwaliteit aanwezig moesten blijven.

Dat door het gevoerde beleid een belangrijk bedrag aan divisien verloren ging, kon volgens de Minister niet exact worden vastgelegd, doch indien een dergelijk verlies is geleden, was dit een

No.178/1948. Geheim / Persoonlijk. NK *hm*

Volgno.

6 JULI 1948

ACD/39913

Aan het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat 68 te 's-Gravenhage.

In afschrift: Aan de Procureur-Generaal, fgd. Directeur van Politie,
Bovenbeekstraat 21 te Arnhem.

Onderwerp: Bond van kleine boeren.

Antwoord op: Uw schrijven No.32038, d.d. 27 April 1948.

alle personen op kaart

Naar aanleiding van Uw boven aangehaald schrijven, waarin U inlichtingen vraagt omtrent de Bond van Kleine boeren in mijn ressort, heb ik de eer U het volgende te berichten.

In de gemeente Staphorst bestaan drie afdelingen van de Bond van Kleine boeren, waarvan het bestuur als volgt is samengesteld:

te IJHORST,

- De ook zelf lid?*
- HENDRIK MANSIER, geboren te Staphorst 12 April 1901, van beroep landbouwer, wonende aldaar, IJhorst L.25. Voorzitter.
  - LUCAS BRINKMAN, geboren te de Wijk 17 Januari 1892, van beroep landbouwer, wonende te IJhorst L.70. Secretaris.
  - HENDRIKUS SEEGERS, geboren te Ruinen 26 November 1901, van beroep landbouwer, wonende te IJhorst L.20. Penningmeester.
  - JAN OOSTIJEN, geboren te Ruinen 26 Mei 1892, van beroep landbouwer, wonende te Lankhorst K.86. Lid.
  - GERRIT VAN DER BELT, geboren te Zuidwolde 16 Februari 1888, van beroep landbouwer, wonende Grote Oever K.104 te Avereest. Lid.
- te STAPHORST.
- JAN DE WEERD, geboren te Staphorst, 20 Augustus 1893, van beroep landbouwer, wonende H.147 te Staphorst. Voorzitter.
  - ROELOF BRINKMAN, geboren te Staphorst 18 October 1896, van beroep landbouwer, wonende E.93 te Staphorst. Secretaris.
  - HENDRIK TIEMENS, geboren te Staphorst, 8 Mei 1898, van beroep voerman, wonende H.110 te Staphorst. Penningmeester.
  - KLAAS SMIT, geboren te Staphorst 22 October 1908, van beroep landbouwer, wonende G.155 te Staphorst. Lid.
  - BEREND COMPAGNER, geboren te Staphorst 2 December 1890, van beroep landbouwer, wonende F.95 te Staphorst. Lid.
  - JAN KRUIDHOF, geboren te Staphorst 10 November 1897, van beroep landbouwer, wonende H.158 te Staphorst. Lid.
  - JAN DE HAAN, geboren te Staphorst, 26 Maart 1892, van beroep landbouwer, wonende Rouveen C.1. Lid.
- te ROUVEEN.
- JAN WITTE, geboren te Staphorst, 12 November 1897, van beroep landbouwer, wonende B.87 te Staphorst. Voorzitter.

- | AREND BUITER, geboren te Staphorst 18 Juni 1914, van beroep landbouwer, wonende A.108 te Staphorst. Secretaris.
- | ALBERT HUIJST, geboren te Staphorst 1 Februari 1914, van beroep landbouwer, wonende D.19 te Staphorst. Penningmeester.
- | KLAAS WOBHEN, geboren te Staphorst 29 Juli 1895, van beroep landbouwer, wonende C.13 te Staphorst. Lid.
- | BOELOF VEERMAN, geboren te Staphorst 14 Juni 1901, van beroep landbouwer, wonende B.177 te Staphorst. Lid.

Over de politieke oriëntering van al deze mensen en over de namen en het aantal leden dezer afdelingen zijn mij nog geen voldoende gegevens bekend, doch zal zo mogelijk nader onderzocht worden.

Voor zover is kunnen worden vastgesteld bevindt zich onder hen niemand van de C.P.N.

Van Hendrik Tiemens is bekend, dat hij ook een functie in het hoofdbestuur van de bond vervult. Hij is Ned. Hervormd, gaat vrij regelmatig naar de kerk te Staphorst en is zeer vermoedelijk C.H. georiënteerd.

Politioneel valt niets op hem aan te merken en treedt in de politiek ook niet op de voorgrond. Hij heeft een klein boeren- en een slepersbedrijfje.

Hendrik Mansier, die ook een functie in het hoofdbestuur vervult, is ook bestuurslid van de Onderlinge Landbouw Maatschappij Afdeling IJhorst.

Hij is vertrouwensman van de Grondkamer te Zwolle, Voorzitter van de bond tot bevordering van de bijenteelt in Nederland Afdeling De Wijk, bestuurslid van de Oranje vereniging te IJhorst en bestuurslid van de Stichting 1940-1945 afdeling Staphorst.

De man heeft lager onderwijs genoten, treedt politiek niet op de voorgrond, terwijl politioneel ook niets op hem valt aan te merken. Gedurende de bezetting heeft hij Amerikaanse piloten voortgeholpen. Hij is Vrijzinnig Hervormd en wordt algemeen beschouwd als een tegenstander van de C.P.N.

In de Vinkenbuurt, Gemeente Ommen, bestaat een afdeling van de Bond van Kleine Boeren. Het bestuur en de leden bestaan uit de volgende personen.

- | HENDRIK WIND, geboren 25 Maart 1899 te Ommen, van beroep landbouwer, wonende te Ommen, Vinkenbuurt P.25. Voorzitter.
- | JAN VAN SPIJKER, geboren 9 September 1911 te Ommen, van beroep landbouwer, wonende te Ommen, Vinkenbuurt P.17. Secretaris.
- | LAMBERTUS KOK, geboren 18 Februari 1913 te Hoogeveen, van beroep landbouwer wonende Vinkenbuurt P.41 te Ommen. Penningmeester.
- | FREDERIK KLOSSE, geboren 15 Februari 1912 te Nieuwleusen, van beroep landbouwer, wonende te Ommen, Vinkenbuurt P.44. LID.
- | HENDRIK BOUWMAN, geboren 8 September 1918 te Ommen, van beroep landbouwer, wonende te Ommen, Vinkenbuurt P.48. LID.
- | JAN WERNUB WIND, geboren 18 Juli 1911 te Ommen, van beroep landbouwer, wonende te Ommen, Vinkenbuurt P.24. LID.
- | JAN RIJKEBOER, geboren 9 Mei 1895 te Hoogeveen, van beroep landbouwer, wonende te Ommen, Vinkenbuurt S.20. LID.
- | JAN GANZEBOER, geboren 25 Januari 1925 te Ommen, van beroep landbouwer, wonende te Ommen, Vinkenbuurt P.51 LID.
- | GERRIT HENDRIK VELDHUIS, geboren 22 November 1910 te Ommen, van beroep landbouwer-

landbouwer, wonende te Ommen, Vinkenbuurt P.27. LID.

ok

7 JAN KNOL, geboren 21 Januari 1922 te Nieuwleusen, van beroep landbouwer, wonende te Ommen, Vinkenbuurt P.27. LID.

7 GERRIT JAN KRAGT, geboren 23 November 1881 te Nieuwleusen, van beroep landbouwer, wonende te Ommen, Vinkenbuurt P.11. LID.

7 HENDRIK KLEIN, geboren 16 November 1877 te Nieuwleusen, van beroep landbouwer, wonende te Ommen, Vinkenbuurt P.74. LID.

Al deze personen staan bij de plaatselijke politie gunstig bekend en treden politiek niet op de voorgrond. Voor zover bekend zijn allen Christelijk Historisch georiënteerd. De propaganda wordt te Ommen gevoerd door HENDRIK DEKKER, Redacteur van het orgaan "DE KLEINE BOER", wonende B.130a te Zuidwolde.

Het bestuur van de Afdeling Steenwijkerwold van de Bond van Kleine boeren is als volgt samengesteld;

ok

7 HENDRIK SCHAAFSMA, geboren te Dantumadeel 3 November 1912, landbouwer en veehandelaar, wonende Wijk 8 No.161 te Steenwijkerwold. VOORZITTER

7 JACOB LOS, geboren te Oldemarkt 2 Juli 1908, landbouwer, wonende Wijk 8 No. 157 te Steenwijkerwold. SECRETARIS.

7 JAN KOERS, geboren 22 Augustus 1914 te Ahlen (Dld) landarbeider, wonende Wijk 8 No.16 te Steenwijkerwold. PENNINGMEESTER.

7 ROELOF JONGBLOED, geboren te Steenwijkerwold, 7 September 1911, landbouwer, wonende Wijk 1 No.359 te Steenwijkerwold. COMMISSARIS.

De drie eerstgenoemde personen zijn lid van de Ned. Hervormde Kerk terwijl Jongbloed Rooms Katholiek is. Verdere gegevens zijn mij tot op heden van deze afdeling niet bekend geworden.

Het bestuur en leden van de Afdeling Nieuwleusen van de Bond van Kleine boeren bestaat uit de volgende personen;

ok

7 HENDRIK MEESTERS, geboren te Dorsten (Dld) 24 Augustus 1912, van beroep landbouwer, wonende Meeleweg No.133 te Nieuwleusen. Godsdienst Ned. Herv. Politiek C.H. of P.v.d.A. VOORZITTER.

7 JAN HERSEVOORT, geboren te Dalfsen 17 September 1900, van beroep landbouwer, wonende Straatweg W.Z. 208 te Nieuwleusen. Godsdienst Ned. Herv. Politiek C.H. of P.v.d.A. SECRETARIS.

7 BEREND JAN POST, geboren te Zwollerkerspel 25 November 1898, van beroep landbouwer, wonende Het Pad W.Z. 148 te Nieuwleusen. Godsdienst Gereformeerd Politiek Ant. Rev. PENNINGMEESTER.

7 HENDRIK JAN MELJERING, geboren te Dalfsen 3 October 1890, van beroep landbouwer, wonende Hoofdvaart N.Z. 286 te Den Hulst-Nieuwleusen. Godsdienst Ned. Herv. Politiek C.H. LID.

7 TEUNIS MEULENBELT, geboren te Staphorst, 7 Augustus 1901, van beroep landbouwer, wonende Spijkersweg M.74 te Staphorst. Godsdienst Ned. Herv. Politiek Ant. Rev. LID.

7 ROELOF LIER, wonende Meeleweg 105 te Nieuwleusen. Politiek Ant. Rev. LID.

7 HENDRIK JAN LUTTEL, Meeleweg 107 te Nieuwleusen. Politiek C.H. LID.

- OK
- | GERHARD JAN MEESTER, wonende Meeleweg 179 Nieuwleusen. Politiek C.H. LID.
  - | FREDERIK JAN MEESTER, wonende Meeleweg 179 Nieuwleusen. Politiek G.H. LID.
  - | KLAAS KOUWEN Hzn., wonende Hoofdvaart Z.Z. 65 Nieuwleusen. Pol. C.H. LID.
  - | HENDRIK POST, wonende Straatweg W.Z. 158 Nieuwleusen. Politiek C.H. LID.
  - | JAN POST, wonende Straatweg W.Z. 264 Nieuwleusen. Politiek C.H. LID.
  - | KLAAS DUNNINK, wonende Straatweg W.Z. 186 Nieuwleusen. Politiek Geen. LID.
  - | J.W. POTJES, wonende Het Pad 163 te Nieuwleusen. Geen Politiek LID.
  - | KLAAS PAASMAN, wonende Punthorst M. 53 Staphorst. LID.
  - | A. Compagner, wonende Punthorst M. 149 Staphorst. LID.
  - | G. KRALE, wonende Punthorst M. 157 te Staphorst. LID.

Volgens bekomen inlichtingen is de politieke inslag bij deze mensen Christelijk Historisch en Anti-Revolutionnair. Van de zogenaamde linkerszijde is er niet één bij vertegenwoordigd.

Verder is het mij bekend geworden, dat de volgende personen verspreide leden zijn -althans wordt het orgaan "De Kleine Boer" door hun gelezen;

Gemeente Blokzijl:

- OK
- | JAN UPPER, geboren 30 October 1895, wonende te Blokzijl Duin No. C-12a.
  - | BEREND REGELING, geboren 3 Augustus 1898, wonende te Blokzijl, Zuiderkade 340.
  - | RINKE VAN DE WERKEN, geb. 5 Februari 1894, wonende te Blokzijl, Zuiderstraat
  - | MEINE DE LANGE, geb. 19 Juni 1902, wonende te Blokzijl, Lagewal No. 124. ^{No. 302.}
  - | GERBRAND ROOSENDAAL, geb. 26 September 1894, te Blokzijl, Lagewal No. 134.
  - | KLAAS DE LANGE, geb. 22 November 1873, wonende te Blokzijl, Groenestraat 58.
  - | AREND BUNT, geb. 31 Juli 1906, wonende te Blokzijl, Groenestraat 89.
  - | ANNE VRIES, geb. 22 Juni 1895, wonende te Blokzijl, Lagewal No. 131.

Van deze mensen is niet bekend, of zij activiteit op politiek gebied ontplooiën. Zij staan zeer betrouwbaar bekend en zijn allen uitgesproken anti-communist.

Gemeente Blankenham:

- OK
- | JAN HENDRIK WOUDESTRA, geboren 10 Juli 1912, veehouder, wonende te Blankenham No. 45. Woudstra is te Blankenham geboren, heeft de Ned. Herv. Godsdienst en behoort tot de Partij van de Arbeid. In 1939 was hij raadslid van de gemeente Blankenham, vertegenwoordigende de Onafhankelijke Arbeiders Partij.

Na de bevrijding in 1945, werd hij in de noodgemeenteraad van Blankenham als Wethouder gekozen. Bij de laatst gehouden verkiezing werd hij weer als Wethouder gekozen, vertegenwoordigende de P.v.d.A.

Woudstra -die bekend staat als een pientere boer- is Secretaris van het Hoofdbestuur van de Bond van Kleine boeren. Volgens betrouwbare inlichtingen moet Woudstra niets hebben van het Communisme en voelt ook niets voor de E.V.O. Hij staat overigens gunstig bekend en is nimmer met de Justitie of Politie in aanraking geweest.

- OK
- | ALBERT VOETBERG, geb. 22 April 1920, wonende te Blankenham No. 46.
  - | KLAAS BUISMAN, geb. 29 Januari 1888, wonende te Blankenham, No. 61.

- 1 JAN EKER, geboren 24 Augustus 1883, wonende te Blankenham No.71 a.
-1 DIRK VAN DER MEER, geb. 24 October 1889, wonende te Blankenham No.86.

Gemeente Kuinre.

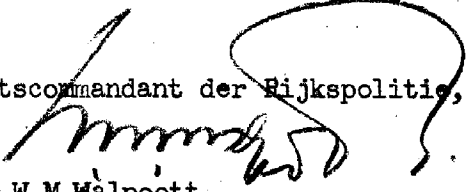
- ok
-1 BERNARDUS ENSING, geboren 12 October 1893, wonende te Kuinre W.1 No.117.
-1 JAN KAMMAN, geboren 26 Mei 1900, wonende te Kuinre W.11. 3a.
-1 ALBERT ENS, geb. 20 Juni 1910, wonende te Kuinre W.1 No.122.
-1 JAN VAN DER MEER, geb.30 December 1915, wonende te Kuinre W.1 No.131.
-1 REINDER STEENBEEK, geb. 5 Maart 1911, wonende te Kuinre W.1 No.28.
-1 JAN VAN VELS, geb.28 Juni 1897, wonende te Kuinre, W.1. No.63.

Al deze personen staan terplaatse gunstig bekend en zijn anti-Communistisch. Afdelingen van de Bond van Kleine boeren komen in de Groep Vollenhove niet voor.

De oplaag van het orgaan is gelijk aan het aantal personen hierboven vermeld nl. 19 staks.

Tot op heden zijn mij geen verdere gegevens bekend geworden, omtrent Omvang en activiteit van de Bond van Kleine boeren, in mijn ressort.

De Districtscommandant der Rijkspolitie,

W.M. Walpoott.

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

Co. 22696

's-GRAVENHAGE, 22 Juni

1948.

No. 32038

Javastraat 68
~~TELEFON~~
~~NUMMERS~~
~~32278X~~

0/32038

dijlagen:

Dict.: Typ.:

GEHEIM

Uw schrijven No.

dd.

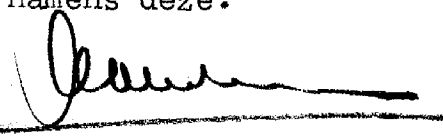
Onderwerp: Rappel.

Hiermede moge ik U mijn schrijven d.d. 30 April 1948 no.32038 in herinnering brengen, waarbij ik U verzocht zij te willen doen inlichten omtrent de Friese Maatschappij van de Landbouw.

Het spoedige beantwoording zult U mij zeer verplichten.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

De Heer Districtscommandant der
Rijkspolitie
Leeuwarden.

J.G.Crabbendam.

Het bovenbedoelde antwoord werd U toegezonden
bij dezerzijds schrijven dd.23-6-1948, No.95.GEHEIM.

26 - 6 - 1948.

Ⓐ 43228 - '46

N. F. Leeuwarden

20.22696

Volgno:
24 JUNI 1948
AD 1320/46

Antwoord op : Uw brief dd. 30-4-'48, No. 32038. GEHEIM.
Onderwerp : Inlichtingen over de Friese Maatschappij van Landbouw.

In antwoord op Uw aangehaalde brief, betreffende het, ~~vermelde~~ onderwerp, moge ik U het volgende berichten.

De Friese Maatschappij van Landbouw is opgericht in 1852, dus bestaat reeds 96 jaar. Het aantal bij haar aangesloten afdelingen bedraagt 46, zodat bijna in elke gemeente in Friesland een afdeling gevestigd is. Bovendien behoren nog tot haar 15 zogenaamde leden-verenigingen; dit zijn in hoofdzaak coöperatieve verenigingen, geheel of voor een groot gedeelte tot de landbouw in betrekking staande. Zij geeft een blad uit, getiteld : "Fries Landbouwblad" (thans reeds de 45e jaargang); zij exploiteert een proefbedrijf onder Rijperkerk (gem. Tietjerksteradeel), een kweekveld onder Engelum (gem. Menaldumadeel) en zij heeft een coönsulentschap voor planten-veredeling. Haar werkgebied beslaat de gehele provincie Friesland en de friese eilanden. De stemming van de leden voor het Hoofdbestuur geschiedt op democratische wijze ; de afdelingen kiezen hun eigen bestuur; door de afdelingen worden afgevaardigden naar de algemene vergadering gezonden die met de afgevaardigden van de leden-verenigingen het Hoofdbestuur kiezen. Het doel van de Fr.M.v.L. is de bevordering van de landbouw in de uitgebreidste zin van het woord. Op heden zijn ongeveer 7000 leden bij haar aangesloten.

*{ -m
-m
-m*

Het Hoofdbestuur bestaat thans uit de heren : H.L.Dedden, Wolvega, voorz.; N.Nammensma, Sexbierum; H.S.Kingma, Sint Jacobie Parochie; Kl. Visser, Nijland ; J.W.de Visser, Wartena ; Ad.Vondeling, Appelscha ; J.Faber, Ureterp ; G.K.van der Heide, Sijbrandahuis ; en C.Laatsma, Wijckma. De politieke oriëntatie van deze heren is verschillend : P.v.d.A.; A.R.; C.H.U.; V.V.D., doch geen enkele behoort tot de C.P.N. Naar mij werd medegedeeld zou de C.P.N. geen schijn van kans hebben om vaste voet in het Hoofdbestuur te krijgen. Op politiek gebied zeilt het H.B. zoveel mogelijk tussen de politieke partijen door; zo heeft het bijv. aan de rechtse leden concessies moeten doen door het niet-openstellen van tentoonstellingen op Zondag; het geen gemakkelijkheden toelaten bij en op tentoonstellingssterreinen, enz.

Als gedelegeerden zijn aan de Fr.M.v.L. verbonden de heren : Ir. P. Stallinga, Leeuwarden ; A.K. Boonstra, Wirdum ; A.A. van Weperen, Haule ; I. de Boer, Tirns ; Ir. H.G.A. Leijnes Bakhoven, Leeuwarden ; Tj. Westra, Tzum ; Dr. R. Cuperus, Leeuwarden ; B. Tamminga, Leeuwarden ; R. Spriensma, EE ; Ir. A.H. Nubé, Leeuwarden ; P.W. Bierma, Leeuwarden ; Mr. A. Grube, Leeuwarden ; R. Span, Lekkum ; J.S. Boelstra, Lieven Vrouwen Parochie.

Als adviseurs treden op de heren : Ir. G.M. van der Slikke ; Ir. J. Middelveldt ; Ir. G. Spithorst ; Ir. K. de Haan ; Ir. H.T. Wiersema ; J.M. Dijkstra ; Dr. Ir. J.B. van der Meulen (secretaris) ; G. van Dam, Adj. secretaris ; T. Boersma, Adj. secretaris, allen wonende te Leeuwarden ; Ir. J. de Geus, Drachten ; Ir. G.J.A. Bouma, Bontebok ; Ir. H. van der Molen, Sneek en Ir. S. Hartmans, Bolsward.

Hoofdredeur van het orgaan is : Dr. Ir. J.B. van der Meulen en administrateur-redacteur : A. Bokma, beiden te Leeuwarden.

Of er tussen de Fr.M.v.L. en de Bond van Kleine Boeren een zekere samenwerking zou bestaan, wordt ten zeerste betwijfeld. Het Hoofdbestuur van de Fr.M.v.L. is ongeveer twee jaar geleden uitgebreid met twee personen, en wel in hoofdzaak twee vertegenwoordigers van de kleine boeren, om daardoor en daarmee de B.v.K.B. de wind uit de zeilen te nemen. Bovendien telt de B.v.K.B. slechts weinig leden in Friesland, maar telt deze bond veel meer leden in Groningen, Drenthe en Overijssel. Van enige samenwerking is mij dan ook niets gebleken.

No. 118

08698

ASSEN, 14 Juni 1948

ONDERWERP: Pultrum **Gheim**

BERICHT op schrijven van: 4 Juni 1948, no. 32908

Volgno.	OPGELEED
15 JUNI 1948	
ACD/37975	

In verband met opgemeld schrijven heb ik de eer UHoog-EdelGestrenge te berichten, dat Harm PULTRUM, geboren te Marum, 11 Januari 1895, arbeider en wonende te Assen, Nieuwstraat 38 identiek is met bedoelde verslaggever. Pultrum vnd. is lid van de C.P.N. en maakt veel propaganda voor deze partij. Hij bezorgt o.m. het blad "De Waarheid" en was bezoeker van het Waarheidszomerfeest te Birkhoven op 7 September 1948. Meergenoemde Pultrum treedt voorts als verslaggever van "De Waarheid" op.-

De C.v.P.

In afschrift doorgezonden naar de Procureur-Generaal, fgd. Directeur van Politie te Leeuwarden.-

AAN

het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst
Javastraat 68

's-GRAVENHAGE.-

Waarvoor

Volgno.
15 JUNI 1948
ACD/ 37969

Antwoord op : Uw brief dd. 28-4-148, No. 32038. GEHEIM.
 Onderwerp : Bond van kleine boeren.

*A.R.P.
 Heerwararen*

In antwoord op Uw aangehaalde brief, betreffende het vermelde onderwerp, moge ik U het volgende berichten.

Volgens ontvangen mededelingen is het doel van de Bond van kleine boeren ; scholing; medezeggenschap ; democratisering van de Stichting voor de Landbouw ; sociale verzorging van ouden van dagen, zieken en invaliden ; verbetering van woeste en extensief bewerkte gronden ; enz.

Het hoofdbestuur wordt gevormd door de volgende heren :

- ✓ R. SMIT, won. te Styfzand bij Hoogeveen , voorzitter ;
- ✗ B. J. ALTENA , won. te Midwolde (Dr.), secretaris ;
- ✓ H. TIEMENS , won. te Staphorst , penningmeester ;
- ✓ H. SCHENK , won. te 't Harde , 2e voorzitter ;
- ✓ J. H. WOODSTRA, won. te Blankenham , 2e secretaris ;
- ✓ A. KLOMP , won. te Ruinen ;
- ✓ R. OOSTERHOF , won. te Oostermilde ;
- ✓ H. HOUIJENGA , won. te Suameer ;
- ✓ H. MANSIER , won. te Staphorst, en
- ✗ H. DEKKER , won. te Zuidwolde , adviseur.

Uit vorenstaande opgave blijkt, dat het meerendeel der hoofdbestuurleden woonachtig is in de provincie Drenthe en Overijssel; slechts èèn van hen is woonachtig in de provincie Friesland. Hij is genaamd :

H a n s H O O I J E N G A , geboren te Garijp, 25 December 1904, veehouder (h), wonende te Suameer no. 338, gemeente Tietjerksteradeel. Hij is Nederlander, gehuwd en behoort tot de Gereformeerde Kerken . Hij heeft altijd in de gemeente Tietjerksteradeel gewoond. Zijn gezin bestaat uit 5 kinderen. Politiek behoort hij tot de Anti-revolutionnaire partij, maar treedt daarbij niet op de voorgrond. Hij staat gunstig bekend en ook van het gezin is niets nadeligs bekend. In de bezettingstijd heeft hij ook zeer goed werk geleverd. Hoewel hij op politiek gebied ten volle betrouwbaar kan worden geacht, is hij het op agrarisch gebied lang niet eens met het beleid van de huidige regering. Hij staat dan ook op de bres voor de kleine boeren. Hij is zeer actief voor genoemde bond en gaat vaak uit spreken. In genoemde bond wordt sterk geageerd tegen de bepalingen, die door de regering worden uitgevaardigd, en die volgens de leden niet in het belang zijn voor de landbouw en veeteelt. Het is echter niet gebleken, dat deze bond onder communistische leiding of invloed zou staan ; wanneer dit tot uiting zou komen, dan zou H. Hooijenga zeker een der eersten zijn om voor de bond te bedanken, omdat hij absoluut anti - C.P.N. is. In andere opzichten is hij dan ook weer ~~regerings~~regeringsgetrouw, daar hij zich heeft opgegeven om mede te werken voor de reservepolitie en/of bewaking. Hij is wat schreeuwerig van aard en in sommige opzichten een doordrijver. Hoewel hij zeer ijverig is voor genoemde bond, wordt toch over het algemeen aangenomen, dat hij door middel van deze bond zijn persoonlijke belangen het meest en het best behartigd ziet te krijgen.

Over de andere leden van het hoofdbestuur kan ik U geen nadere inlichtingen verstrekken, daar deze buiten dit District wonen.

*op kaart
 met kaart
 no. H.B.
 B. Ke Baard*

Antwoord op : Uw brief dd. 23-4-'48, No. 32036. GENEHM.

Onderwerp : Bond van kleine boeren.

In antwoord op Uw aangehaalde brief, betreffende het vermelde onderwerp, moge ik U het volgende berichten.

Volgens ontvangen mededelingen is het doel van de Bond van kleine boeren scholing; medezeggenschap; democratisering van de Stichting voor de Landbouw; sociale verzorging van ouden van dagen, zieken en invaliden; verbetering van woeste en extensief bewerkte gronden; enz.

Het hoofdbestuur wordt gevormd door de volgende heren:

A. SMIT, won. te Stufzand bij Hoogeveen, voorzitter;

B. J. ALMENA, won. te Midwolde (Dr.), secretaris;

H. TIEMES, won. te Staphorst, penningmeester;

H. SCHENK, won. te 't Harde, 2e voorzitter;

J. H. MOUDSTRA, won. te Blankenham, 2e secretaris;

A. KLOMP, won. te Ruinen;

R. OOSTERHOF, won. te Oostermilde;

H. HOOLJENGA, won. te Suameer;

H. MANSIER, won. te Staphorst, en

H. DEKKER, won. te Zuidwolde, adviseur.

Uit vorenstaande opgave blijkt, dat het merendeel der hoofdbestuursleden woonachtig is in de provincie Drenthe en Overijssel; slechts één van hen is woonachtig in de provincie Friesland. Hij is genaamd:

Hans HOOLJENGA, geboren te Garijp, 25 December 1904, veehouder (h), wonende te Suameer no. 338, gemeente Tietjerksteradeel. Hij is Nederlander, gehuwd en behoort tot de Gereformeerde Kerken. Hij heeft altijd in de gemeente Tietjerksteradeel gewoond. Zijn gezin bestaat uit 5 kinderen. Politiek behoort hij tot de Anti-revolutionnaire partij, maar treedt daarbij niet op de voorgrond. Hij staat gunstig bekend en ook van het gezin is niets nadeligs bekend. In de bezettingstijd heeft hij ook zeer goed werk geleverd. Hoewel hij op politiek gebied ten volle betrouwbaar kan worden geacht, is hij het op agrarisch gebied lang niet eens met het beleid van de huidige regering. Hij staat dan ook op de bres voor de kleine boeren. Hij is zeer actief voor genoemde bond en gaat vaak uit spreken. In genoemde bond wordt sterk geageerd tegen de bepalingen, die door de regering worden uitgevaardigd, en die volgens de leden niet in het belang zijn voor de landbouw en veeteelt. Het is echter niet gebleken, dat deze bond onder communistische leiding of invloed zou staan; wanneer dit tot uiting zou komen, dan zou H. Hooljenga zeker een der eersten zijn om voor de bond te bedanken, omdat hij absoluut anti-C.P.N. is. In andere opzichten is hij dan ook weer ~~gereguleerde~~ regeringsgetrouw, daar hij zich heeft opgegeven om mede te werken voor de reservepolitie en/of bewaking. Hij is wat schreeuwerig van aard en in sommige opzichten een doordrijver. Hoewel hij zeer ijverig is voor genoemde bond, wordt toch over het algemeen aangenomen, dat hij door middel van deze bond zijn persoonlijke belangen het meest en het best behartigd ziet te krijgen.

Over de andere leden van het hoofdbestuur kan ik U geen nadere inlichtingen verstrekken, daar deze buiten dit District wonen.

14 - 6 - 1948.

Antwoord op : Uw brief dd. 30-4-'48, No. 32038. GEHEIM.

Onderwerp : Inlichtingen over de Friese Maatschappij van Landbouw.

In antwoord op Uw aangehaalde brief, betreffende het vermelde onderwerp, moge ik U het volgende berichten.

De Friese Maatschappij van Landbouw is opgericht in 1852, dus bestaat reeds 96 jaar. Het aantal bij haar aangesloten afdelingen bedraagt 46, zodat bijna in elke gemeente in Friesland een afdeling gevestigd is. Bovendien behoren nog tot haar 15 zogenaamde leden-verenigingen; dit zijn in hoofdzaak coöperatieve verenigingen, geheel of voor een groot gedeelte tot de landbouw in betrekking staande. Zij geeft een blad uit, getiteld : "Fries Landbouwblad" (thans reeds de 45e jaargang); zij exploiteert een proefbedrijf onder Rijperkerk (gem. Tietjerksteradeel), een kweekveld onder Engelum (gem. Menaldumadeel) en zij heeft een consultantschap voor planten-veredeling. Haar werkgebied beslaat de gehele provincie Friesland en de friese eilanden. De stemming van de leden voor het Hoofdbestuur geschiedt op democratische wijze; de afdelingen kiezen hun eigen bestuur; door de afdelingen worden afgevaardigden naar de algemene vergadering gezonden die met de afgevaardigden van de leden-verenigingen het Hoofdbestuur kiezen. Het doel van de Fr.M.v.L. is de bevordering van de landbouw in de uitgebreidste zin van het woord. Op heden zijn ongeveer 7000 leden bij haar aangesloten.

Het Hoofdbestuur bestaat thans uit de heren : H.L. Dedden, Wolvega, voorz.; N. Nammensma, Sexbierum; H.S. Kingma, Sint Jacobie Parochie; Kl. Visser, Nijland; J.W. de Visser, Wartena; Ad. Vondeling, Appelscha; J. Faber, Uretarp; G.K. van der Heide, Sijbrandahuis; en C. Laatsma, Wijckmah. De politieke oriëntatie van deze heren is verschillend : P.v.d.A.; A.R.; C.H.U.; V.V.D., doch geen enkele behoort tot de C.P.N. Naar mij werd medegedeeld zou de C.P.N. geen schijn van kans hebben om vaste voet in het Hoofdbestuur te krijgen. Op politiek gebied zeilt het H.B. zoveel mogelijk tussen de politieke partijen door; zo heeft het bijv. aan de rechtse leden concessies moeten doen door het niet-openspellen van tentoonstellingen op Zondag; het geen vermakelijkheden toelaten bij en op tentoonstellingsterreinen, enz.

Als gedelegeerden zijn aan de Fr.M.v.L. verbonden de heren : Ir. P. Stallinga, Leeuwarden; A.K. Boonstra, Wirdum; A.A. van Weperen, Haulle; I. de Boer, Tirns; Ir. H.G.A. Leijnes Bakhoven, Leeuwarden; Tj. Westra, Tzum; Dr. R. Cuperus, Leeuwarden; B. Tamminga, Leeuwarden; R. Spriensma, EE; Ir. A.H. Nubé, Leeuwarden; P.W. Bierma, Leeuwarden; Mr. A. Grube, Leeuwarden; R. Span, Lekdum; J.S. Boelstra, Lieveu Vrouwen Parochie.

Als adviseurs treden op de heren : Ir. G.M. van der Slikke; Ir. J. Middelveldt; Ir. G. Spithorst; Ir. K. de Haan; Ir. H.T. Wiersema; J.M. Dijkstra; Dr. Ir. J.B. van der Meulen (secretaris); G. van Dam, Adj. secretaris; T. Boersma, Adj. secretaris, allen wonende te Leeuwarden; Ir. J. de Geus, Drachten; Ir. G.J.A. Bouma, Bontebok; Ir. H. van der Molen, Sneek en Ir. S. Hartmans, Bolsward.

Hoofdredacteur van het orgaan is : Dr. Ir. J.B. van der Meulen en administrateur-redacteur : A. Bokma, beiden te Leeuwarden.

Of er tussen de Fr.M.v.L. en de Bond van Kleine Boeren een zekere samenwerking zou bestaan, wordt ten zeerste betwijfeld. Het Hoofdbestuur van de Fr.M.v.L. is ongeveer twee jaar geleden uitgebreid met twee personen, en wel in hoofdzaak twee vertegenwoordigers van de kleine boeren, om daardoor en daarmee de B.v.K.B. de wind uit de zeilen te nemen. Bovendien telt de B.v.K.B. slechts weinig leden in Friesland, maar telt deze bond veel meer leden in Groningen, Drenthe en Overijsel. Van enige samenwerking is mij dan ook niets gebleken.

26 Mei 8.

B. 35588

~~XXXX~~
~~XXXX~~

V. RD.3

GEHEIM

Bond van Kleine Boeren.

UITGEBOKT

a/43595

Naar aanleiding van ontvangen mededelingen betreffende de Bond van Kleine Boeren, waaruit zou blijken, dat genoemde bond onder communistische leiding of invloed zou staan, moge ik U verzoeken mij enige gegevens omtrent genoemde bond te willen doen toekomen. In het bijzonder zal ik gaarne worden ingelicht omtrent de omvang en de activiteit - ook op politiek gebied - van genoemde bond. Indien in Uw ressort plaatselijke afdelingen van de bond mochten bestaan, verzoek ik U mij in kennis te doen stellen met de namen, personalia en politieke oriëntering van de bestuursleden en - zo mogelijk - van de leden. Tevens zal ik gaarne worden ingelicht omtrent de oplaag en redactie van het door de bond uitgegeven orgaan.

Volgens dezelfde ontvangen inlichtingen zou Berend Postma, klein-landbouwer, wonende te Munnikburen-Scherpenzeel, gem. Weststellingwerf, lid zijn van het hoofdbestuur van de Bond van Kleine Boeren.

Ik moge U verzoeken mij ook omtrent bovengenoemde persoon in kennis te willen doen stellen met de personalia, politieke oriëntering en verder van belang zijnde gegevens.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
✓ VEBLIGTIDSDIENST,
namens deze:

De Heer Districtscommandant
der Rijkspolitie
te Heerenveen.

I. L. van Laere.

GEWEST ARNHEM DER RIJKSPOLITIE
DISTRICT APELDOORN
COMMANDANT

Volgne.

APELDOORN 8. MAI 1948.

ACD/35500.

No. : W.299, Geheim.

Aan den Heer: Hoofd C.V.D. te 's Gravenhage.

Onderwerp : B.Postma, won. te Scherpenzeel; hoofdbest.
lid van de "Bond van kleine boeren".

Voorantwoord op : Uw schrijven van 28-4-48; no.32038, Geheim.

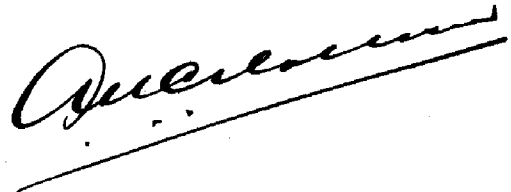
Bijlagen : - - - - -

Hiermede moge ik U HoogEdelGestrenge, als voorlopig antwoord op Uw hierboven aangehaald schrijven, mededelen, dat bij onderzoek is gebleken, dat in de tot mijn o.h. District behorende gemeente SCHERPENZEEL, geen B.Postma woonachtig is.

Wellicht wordt door U bedoeld:

- Berend POSTMA, van beroep klein-landbouwer, wonende te Munnekeburen-Scherpenzeel, gem. Weststellingwerf, prov. Friesland.

De Districtscommandant,
De Dirig.Off. der Rijkspolitie 3e
(kl.

A.M.C.Mollerus.

4 Juni

8.

B 32908 GEHEIM
III IIIc 3

~~XXX~~

~~XXX~~

n.a.v. schr. van Assen,
no 32908 in OD 698

106
8.4.1948
Pultrum

UITGEBOKT

OPGELEGD

Met verwijzing naar Uw in margine aangehaald schrijven heb ik de eer U te verzoeken mij alsnog in kennis te willen doen stellen met de volledige personalia en verder van belang zijnde gegevens betreffende de daarin genoemde verslaggever van "De Waarheid", genaamd PULTRUM.

Ik moge hierbij opmerken, dat in mijn administratie voorkomen:

Jan PULTRUM, geb. 27.6.1917 te Grootegast, grondwerker, in November 1947 wonende no 72 te Houtigehage, gem. Smallingerland, penningmeester van de afdeling Houtigehage der C.P.N.;

Harm PULTRUM, geb. 11.1.1895 te Marum, wonende Nieuwstraat 38 te Assen, los arbeider, die in 1945 bestuurslid was van de afdeling C.P.N. Assen.

Indien een der bovengenoemden identiek is aan de bedoelde verslaggever van "De Waarheid" zal ik zulks gaarne vernemen.

Het Hoofd van de
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST
namens deze:

J.G. Crabbendam.

Aan de Heer
Commissaris van Politie
te
ASSEN.

u 32908

GEMEENTEPOLITIE

ASSEN.-

No. 106

Gehelm

igno. OPGELEGD
- 9. APR. 1948
ACD/ 32908

AAN

het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst
Hoofdbureau B
Javastraat 68
te

's-GR A V E N H A G E.-

BUREAU B
12.4.48

Hierbij heb ik de eer UHoogEdelGestrenge te doen
toekomen het rapport no. 106, houdende het verslag van een
vergadering van de Bond van Kleine Boeren, afd. Assen, die op
Donderdag 25 Maart j.l. in Café Bijlsma, alhier werd gehouden.-
ASSEN, 8 April 1948 De C.v.P.

In afschrift doorgezonden naar de Heer Procureur-Generaal,
fgd. Directeur van Politie te LEEUWARDEN.-

Verslag vergadering Bond van Kleine Boeren, afd. Assen, die op
Donderdag, 25 Maart j.l. in Café Bijlsma, alhier werd gehouden.

Zaalcapaciteit: 50 man.

Aanwezig: 40 man.

R A P P O R T No. 66

Naar aanleiding van opgemeld onderwerp kan het volgende worden gerapporteerd:

De voorzitter J.v.d.MEER opende de vergadering met een kort woord, waarin hij de beide Hoofdbestuursleden, Hs.HOOYENGA uit Suameer en B.J.ALTENA van Zuidwolde een hartelijk welkom toeriep. Voorts deed hij een beroep op de vergadering om bij datgene, wat uit de vergadering naar voren zou worden gebracht, niet te scherpe woorden t.o.v. de Hoofdbestuursleden te gebruiken. Velen hadden een afschuw gekregen van de Bond voor Kleine Boeren enkel en alleen door de scherpe toon, die in de laatste vergadering werd gebezigd. Voorzitter waarschuwde een ieder, die zijn woorden in de wind zou slaan. Zonder aanzien des persoons zou zoiemand het woord worden ontnomen. Daarna gaf spreker het woord aan de le spreker van vanavond, de Heer Hs.HOOYENGA, die het "Doel en werken van de Bond voor Kleine Boeren en wat er bereikt werd" tot onderwerp had gekozen.

Spreker, die zeer voldaan was over de goede opkomst, begon er op te wijzen, dat ook hijzelf een kleine boer was en schilderde vervolgens de toestand der arbeiders in vroegere dagen. Toen maakte men hele lange dagen voor het luttele loontje van f 4,20. Zij hebben echter de stem van de tijd verstaan. Zij hebben zich georganiseerd en zij hebben het al zover gebracht, dat die arbeiders in de Stichting van de Arbeid zitten. Wij moeten die stem ook verstaan. Het gaat om het zijn of het niet zijn. Dertig à veertig jaar terug was het land waar ik geboren ben het eigendom van Stichtingen en corporaties enz. De boeren moesten het vee op de z.g.n. grasverkopen. Dit ging bij opbod. Wanneer er nu schaarse tijden waren, dan werden de prijzen opgeschroefd. Men zei toen, als dat zo door gaat, dan gaan wij ten gronde. Wat moeten we doen? Al die kleine boeren bij elkaar brengen. Ook de verpachters waren het met hen eens. Maar toen het op de daad aankwam, werd het in de kiem gesmoord door enkele kleine boeren zelf. De tijd was nog niet rijp. Zo langzamerhand is het echter ook tot de kleine boer doorgedrongen dat hij zich organiseren moet. Er zijn echter nog te veel ongeorganiseerden. We moeten ons organiseren. Wek hen, die nog geen lid zijn uit de dommel en sleur ze naar de vergadering. Hij moet op de vergadering verschijnen. Het gaat om zijn gezin, om de maatschappij. Spreker merkte op, dat er nog wel andere Bonden zijn, maar daar zitten ook grote boeren in. En als er op zo'n vergadering gesproken moet worden, dan meent de kleine boer, dat hij de mindere van de grote boer is en houdt zich stil. Maar, toehoorders, de kleine boer is een zelfstandig ondernemer en draagt als zodanig de volledige verantwoordelijkheid en heeft daarom het recht om te spreken.

Wij hebben het reeds zover gebracht, dat Minister Mansholt heeft verklaard, dat hij de problemen der Kleine Boeren met de Hoofdbestuursleden van die Bond wil bespreken. Dat is een geweldige vooruitgang.

AAN
de Heer Commissaris van Politie
te

A S S E N.

+ De -

II.

De gang van zaken moet nu zo zijn, dat de kleine boer met zijn moeilijkheden naar het afdelingsbestuur gaat. Kan dit er niet uitkomen, dan legt het die moeilijkheden voor aan het hoofdbestuur. Zo kan men dus directe in/vloed uit/oefenen. De kleine boer heeft de plicht om zijn moeilijkheden aan te brengen. Spreker legde nog eens de nadruk op het feit, dat alle kleine boeren zich moeten organiseren. Eens zal de Stichting van de Landbouw tot het verleden behoren. Dan komt er een Landbouwschap. Wij moeten zorgen, dat onze mensen in dat komende Landbouwschap zitting hebben. We moeten een aaneengesloten front vormen. Wij zijn altijd de stand geweest, waarop de slagen neervallen. We zijn het eens met Mansholt dat er offers gebracht moeten worden, maar niet alleen door de kleine boer. Het is onze plicht daar tegen op te komen. We hebben recht op een rechtvaardige beloning. De Bond moet er op uit zijn om de kracht van binnen te versterken, opdat we boven in de top beter kunnen samenwerken. Wij zullen wel samenwerken met andere bonden, maar we moeten die plaats hebben, die ons toekomt. De poorten van de Stichting van de Arbeid moeten voor ons ontsloten worden. Wij vertegenwoordigen 70% van de boerenstand. Wij zullen niet versagen, wij worden reeds gehoord. We kunnen binnentreden, wanneer er geen een kleine boer achterblijft. Maakt ze wakker! Het is 5min. voor 12! Spreker behandelde daarna nog enige misstanden. Het heet, dat er gekak aan cultuurgrond is. Maar is alles wel uitgebuit? Neen! In Friesland liggen 1000en H.A.'s die niet aan hun bestemming beantwoorden. Die daar liggen als vogelweiden. Laat de kleine boer daar eens aankloppen, dan zegt de eigenaar: dat is mijn eigendom, al ligt het daar ook te verrotten, het is mijn eigendom. Het is nu zover, dat dit niet meer mag, aangezien dit niet in het belang van het Nederlandse Volk is. Wij moeten zorgen, dat die problemen op de Regeringstafel komen. Voorts krijgen de kleine boeren haast geen toewijzigingen voor fokzeugen, terwijl een grote boer die ongelimiteerd kan krijgen. Dat is geen toestand. Ik geloof, dat ook hier een keerpunt in komt. Het stemt ons al tevreden, dat we onze problemen bij een audiëntie uiteen kunnen zetten. Wij hebben meer succes gehad, dan andere organisaties. Wij hebben hogere prijzen voor onze producten bedongen. Onder onze drang is verleden jaar de melkprijs omhoog gegaan. Spreker eiste erkenning van de kleine boer en merkte op, dat de stedeling de kleine boer als een nuttig dier beschouwt. Die mentaliteit moet eruit. Wij moeten zorgen, dat de boer een dragelijk bestaan krijgt, dat verantwoord is voor zijn vrouw en zijn gezin. Wij willen echter niet alleen de wetten stellen. Er dient medezeggenschap te zijn. Er moet o.m. ruimte overblijven om onze bedrijven uit te breiden. Het is een leemte, dat wij van de sociale maatregelen zijn uitgesloten. Waarom geen kindertoeslag? Er wordt nu in die richting gewerkt. Er wordt ons in de schoenen geschoven, dat wij de grond willen versnipperen. Dat doen wij niet. Wij bundelen de kleine boeren samen. Over politiek wordt bij ons niet gesproken. Daar houden we ons buiten. Wij moeten het algemeen belang zien. Andere organisaties moeten voor ons in de top ruimte maken. Er moet plaats voor ons zijn in de Stichting van de Landbouw. Alles gaat over de kleine boer. Dat kunnen we niet langer gedogen. Het is de plicht van iedere kleine boer om hieraan mede te werken.

Hierna werden de aanwezigen in de gelegenheid gesteld om vragen te ~~stellen~~ stellen, waarvan één gebruik maakte, n.l. Boele SMEENGE.
Spreker had alle lof voor de gloedvolle rede. Hij meende toch een klein protest te moeten laten horen in verband met de laatstgehouden jaarvergadering, die te Hoogeveen was gehouden. Hij was daar wat ontevreden van teruggekomen. Spreker was er naar toe gegaan in de overtuiging, dat daar wel iets zou gebeuren, dat de vraagstukken zou oplossen. Naar zijn idee was er echter niets van terecht gekomen. De punten der afdelingen werden echter zo maar terloops doorgelopen. Spreker vond dit lijnrecht in tegenspraak met de Heer HOYENGA's uitroep: het 5 voor 12! Smeenge meende, dat het goed zou zijn om contact-commissies te vormen, die dan om de 3 maand bij elkaar zouden kunnen komen. Dan komt het Hoofdbestuur tenminste iets te weten. De positie van de kleine boeren verslechterd met de dag. En we zien niets van wat de Bond voor ons doet. Velen zijn in de Bond teleurgesteld en schitteren thans door afwezigheid. Er moet thans gehandeld worden en niet gepraat. Ik meende,

*Boele Smeenge, Assen 13.4.01; landbouwer
Assen, Tweesporenweg 14; fel CPN lid.*

- dat -

dat zo'n jaarvergadering te Hoogeveen een protestvergadering zou worden. Dat men gezegd had: trekt mee met ons naar Den Haag.

Hierop schilderde spreker de toestand van de kleine boeren door een gedicht voor te dragen, dat door hem zelf gemaakt was. In dit gedicht werd heftige critiek uitgeoefend op de "geldwegsmijterij" voor Indië. Voorts werd het plan Marshall hevig becritiseerd.

Vervolgens wilde spreker dit gedicht nog even toelichten en zeide, dat de kapitalistische klasse wederom miljoenen verdient terwijl de kleine boerenstand honger moet lijden. 70% magen moeten gevuld worden tegen 30% andere, riep hij uit. Wij hebben de lakens uit te delen. Hierop wilde spreker de vergadering even vertellen hoeveel miljoenen winst er wel door de kapitalisten wordt gemaakt. Schijnbaar was hij het echter vergeten. Hij boog zich echter tot de verslaggever van "De Waarheid", de Heer Pultrum, die eveneens aan Smeenge's tafeltje zat en deze illustreerde Smeenge het cijfer in.

Na nog te hebben opgemerkt, dat de kleine boeren helemaal geen geld hebben en hijzelf pas een dwangbevel had gekregen en de belasting niet betalen kon, waarbij hij opmerkte, dat ze het bij hem met de nijptang moesten halen, eindigde spreker zijn interpellatie.

De Heer HOOYENGA maakte zich gereed om de spreker van zoëven te antwoorden, maar weer één van de vergadering stond op en vroeg of hij even mocht zeggen. Dit was de Heer PULTRUM, verslaggever van "De Waarheid", die helemaal met deze vergadering niets uitstaande had, dan alleen datgene wat er gesproken werd te verslaan. Niettemin werd hem het woord verleend. Pultrum kwam dan tegen het gezegde van de Heer Hooyenga op, dat de stedelingen de kleine boeren als nuttige dieren beschouwen. Pultrum wilde even rechtzetten, dat de arbeiders uit de steden hiertoe niet behoren. Hij beschouwde een dergelijke uitlating als een bedoeling om in deze vergadering stemming te boeken. Dit kon hij niet goedkeuren. De veronderstelling, aldus spreker, kon leiden tot de consequentie, alsof er een tegenstelling tussen de boer en de arbeider bestaat. Wij zien kleine boer als iemand, die naast ons staat in de strijd om het bestaan. Twee loten op één stam. Wij moeten de kleine boer voorlichten, dat het aan de foutieve politieke constellatie in Den Haag ligt, dat de boeren het zo slecht hebben. Spreker wilde er op aandringen, dat de kleine boeren niet alleen wakker gemaakt moesten worden om zich te organiseren, maar ook moest er gewerkt worden aan hun politieke bewustwording. Dit laatste achtte de verslaggever van "De Waarheid" wel het belangrijkste punt.

De Heer Hooyenga antwoordde eerst de Heer Smeenge en concludeerde, dat Smeenge hetzelfde wilde als hij, maar dat er verschil in werkwijze bestond. Hij merkt op dat er op een jaarvergadering altijd mensen zijn, die niet tevreden zijn over de behaalde resultaten. Gekomen tot de contact-commissies kon hij Smeenge mededelen, dat deze in Friesland reeds bestonden. Hij gaf aan de Afdeling Drenthe de raad dit voorbeeld te volgen.

Vervolgens wendde hij zich tot de verslaggever van "De Waarheid", waarbij hij opmerkte, dat hij het woord arbeiders niet in zijn mond had gehad. Hierop werd de discussie gesloten.

Het geheel had een ordelijk en rustig verloop.

Hiervan opgemaakt dit rapport te Assen, 6 April 1948.

B. 32038

V. RD.3

UITGEBOKT

21 Juni

8.

GEHEIM

a / 46 2 32

Rappel.

Hiermede moge ik U mijn schrijven d.d. 28 April 1948 in herinnering brengen, waarbij ik U verzocht mij te willen doen inlichten omtrent de Bond van Kleine Boeren. Met spoedige beantwoording zult U mij zeer verplichten.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

De Heer Districtscommandant
der Rijkspolitie
te A. S. S. R.

J.G.Crabbendam.

B. 32038

V. RD.3

UITGEBOKT

21 Juni

8.

GEHEIM

af 39913

Rappel.

Hiermede moge ik U mijn schrijven d.d. 27 April 1948
no. 32038 in herinnering brengen, waarbij ik U verzocht
mij te willen doen inlichten omtrent de Bond van Kleine
Boeren.

Met spoedige beantwoording zult U mij zeer verplichten.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

De Heer Districtscommandant der
Rijkspolitie
te X m l l e.

J.G. Crabbendam.

co 22676 to

30 April

8.

B. 32038.

XXXX
XXXX

V. T. 3.

G E H E I M.

UITGEBOKT

a/32846

inl. over de Friese Mij. van de Landbouw.

Volgens een bericht in "De Waarheid" (uitgave voor Noord Nederland) d.d. 6-2-'48 zou er sprake zijn van een zekere samenwerking tussen de Friese Maatschappij van de Landbouw en de Bond van Kleine Boeren.

Mede in verband met mijn schrijven no. 32038 d.d. 28-4-'48 waarin ik U om nadere gegevens aangaande de Bond van Kleine Boeren verzocht, moge ik U thans verzoeken mij ook zo uitvoerig mogelijk te willen inlichten omtrent bovengenoemde Maatschappij.

Hierbij zou ik een opgave van de namen en personalia met de eventuele politieke oriëntering en activiteit van de leden van het hoofdbestuur van de Friese Maatschappij van de Landbouw, alsmede gegevens over organisatievorm, doel en omvang van deze maatschappij zeer op prijs stellen

Tevens zou ik gaarne vernemen in hoeverre het bovenvermelde courantenbericht op waarheid berust en waaruit deze samenwerking dan zou bestaan.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

J.G. Crabbendam.

Aan de Heer Districtscommandant
der Rijkspolitie,
te
LEEUWARDEN.

B.
32038

28 April 8.

~~XXXX~~
~~XX~~
~~XXXX~~

V. RD.3

G E H E I M

april 232.

Bond van kleine boeren.

UITGELEENT

Naar aanleiding van ontvangen mededelingen betreffende de Bond van kleine boeren, waaruit zou blijken, dat genoemde bond onder communistische leiding of invloed zou staan, moge ik U verzoeken mij enige gegevens omtrent genoemde bond te willen doen toekomen. In het bijzonder zal ik gaarne worden ingelicht omtrent de omvang en de activiteit - ook op politiek gebied - van genoemde bond. Indien in Uw ressort plaatselijke afdelingen van de bond mochten bestaan, verzoek ik U mij in kennis te doen stellen met de namen, personalia en politieke oriëntering van de bestuursleden en - zo mogelijk - van de leden. Tevens zal ik gaarne worden ingelicht omtrent de oplaag en redactie van het door de bond uitgegeven orgaan.

Volgens dezelfde ontvangen inlichtingen zou R. Smit te Stuifzand, gem. Ruinen, voorzitter zijn van het hoofdbestuur van de Bond, terwijl H. Dekker te Zuidwolde propagandist van de bond en redacteur van het orgaan zou zijn. Zekere R. Oosterhof te Smilde zou lid van het hoofdbestuur zijn geweest, doch zijn afgetreden.

Ik moge U verzoeken mij ook omtrent bovengenoemde personen in kennis te willen doen stellen met de personalia, politieke oriëntering en verder van belang zijnde gegevens.

Het Hoofd van de
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

J.G. Crabbendam.

De Heer Districtscommandant
der Rijkspolitie
te ASSEN.

V. RD.3

GEHEIM

Bond van kleine boeren.

UTRECHT

2/37969

Naar aanleiding van ontvangen mededelingen betreffende de Bond van kleine boeren, waaruit zou blijken, dat genoemde bond onder communistische leiding of invloed zou staan, moge ik U verzoeken mij enige gegevens omtrent genoemde bond te willen doen toekomen. In het bijzonder zal ik gaarne worden ingelicht omtrent de omvang en de activiteit - ook op politiek gebied - van genoemde bond. Indien in Uw ressort plaatselijke afdelingen van de bond mochten bestaan, verzoek ik U mij in kennis te doen stellen met de namen, personalia en politieke oriëntering van de bestuursleden en - zo mogelijk - van de leden. Tevens zal ik gaarne worden ingelicht omtrent de oplaag en redactie van het door de bond uitgegeven orgaan.

Volgens dezelfde ontvangen inlichtingen zou H. Hooyanga te Suameer, gem. Tietjerksteradeel, lid zijn van het hoofdbestuur van de Bond van kleine boeren.

Ik moge U verzoeken mij ook omtrent bovengenoemd persoon in kennis te willen doen stellen met de personalia, politieke oriëntering en verder van belang zijnde gegevens.

Het Hoofd van de
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

De Heer Districtscommandant
der Rijkspolitie
te LEEWARDEN

J.G. Crabbendam.

28 April

8.

B. 32038

V. RD.3

G E H E I M

Bond van kleine boeren.

XX ~~XXXX~~
~~XXXX~~
UITGEZOKT

Antw. 15-5-48
A.C.D. 35588

u 40 119

Naar aanleiding van ontvangen mededelingen betreffende de Bond van kleine boeren, waaruit zou blijken, dat genoemde bond onder communistische leiding of invloed zou staan, moge ik U verzoeken mij enige gegevens omtrent genoemde bond te willen doen toekomen. In het bijzonder zal ik gaarne worden ingelicht omtrent de omvang en de activiteit - ook op politiek gebied - van genoemde bond. Indien in Uw ressort plaatselijke afdelingen van de bond mochten bestaan, verzoek ik U mij in kennis te doen stellen met de namen, personalia en politieke oriëntering van de bestuursleden en - zo mogelijk - van de leden. Tevens zal ik gaarne worden ingelicht omtrent de op-
laag en redactie van het door de bond uitgegeven orgaan.

Volgens dezelfde ontvangen inlichtingen zou H. Schenk te 't Harde (gem. Oldebroek) lid zijn van het hoofdbestuur van de Bond van kleine boeren, evenals B. Postma te Scherpenzeel.

Ik moge U verzoeken mij ook omtrent bovengenoemde personen in kennis te willen doen stellen met de personalia, politieke oriëntering en verder van belang zijnde gegevens.

Het Hoofd van de
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

De Heer Districtscommandant
der Rijkspolitie
te APPELDOORN.

J.G.Crabbendam.

27 April

8.

B. 32038

xx ~~XXXX~~
~~XXXX~~

V. RD.3

G E H E I M

Bond van kleine boeren.

UITGELEID

A/39913

Naar aanleiding van ontvangen mededelingen betreffende de Bond van kleine boeren, waaruit zou blijken, dat genoemde bond onder communistische leiding of invloed zou staan, moge ik U verzoeken mij enige gegevens omtrent genoemde bond te willen doen toekomen. In het bijzonder zal ik gaarne worden ingelicht omtrent de omvang van de activiteit - ook op politiek gebied - van genoemde bond. Indien in Uw ressort plaatselijke afdelingen van de bond mochten bestaan, verzoek ik U mij in kennis te doen stellen met de namen, personalia en politieke oriëntering van de bestuursleden en - zo mogelijk - van de leden. Tevens zal ik gaarne worden ingelicht omtrent de oplaag en redactie van het door de bond uitgegeven orgaan.

Volgens dezelfde ontvangen inlichtingen zou J.H. Woudstra te Oldemarkt secretaris zijn van het hoofdbestuur van de bond van kleine boeren, terwijl H. Tiemans te Staphorst penningmeester zou zijn van genoemd hoofdbestuur.

Ik moge U verzoeken mij ook omtrent bovengenoemde personen in kennis te willen doen stellen met de personalia, politieke oriëntering en verder van belang zijnde gegevens.

Het Hoofd van de
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

L.L. van Laere.

De Heer Districtscommandant
der Rijkspolitie
te ZWOLLE.

GEMEENTEPOLITIE

A S S E N.-

No. 87

Geheim

ASSEN, 20 Maart 1948

Volgno.

25.MRZ.1948

32030

ONDERWERP: Bond voor Kleine Boeren

BERICHT op schrijven van: 17-11-1947, No. 22696

BUREAU B

20.3.48

Ter voldoening aan het verzoek vervat in opgemeld schrijven heb ik de eer UHoogEdelGestrenge te berichten, dat mijnerzijds het rapport no. 88 in duplo is bijgevoegd naar de inhoud waarvan ik U beleefd moge verwijzen.-

De C.v.P.

AAN

het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst

Hoofdbureau B

Javastraat 68

te

's-GRAVENHAGE.-

No. 87, GEHEIM.

Onderwerp : Bond van Kleine Boeren.

R A P P O R T.

In aansluiting op het rapport no. 83/1947, Geheim, d.d. 30 October 1947, behelsende een verslag van een op 24 October 1947 te Assen gehouden vergadering van de Bond van Kleine Boeren, is het navolgende te rapporteren, in verband met het schrijven d.d. 17 November 1947, no. 22696 van de Centrale Veiligheidsdienst te 's-Gravenhage, gerappelleerd d.d. 6 Februari 1948.

Het volledige bestuur van de afdeling Assen is niet bekend. Uit een onderzoek bleek, dat vele leden reeds bedankten voor het lidmaatschap. Het is evenmin bekend, of de in aangehaald rapport genoemde bestuursleden nog zitting hebben.

Van de personen in het rapport genoemd, is het volgende bekend:

OK - (MK) Wildrik Hendrik VAN DER MEER, geboren te Slochteren, 30 - 3 1896, landbouwer, wonende Groningerstraat 352 te Assen, -voorzitter van bedoelde vergadering-; staat gunstig bekend, terwijl hij zich niet met politiek bemoeit, althans niet op de voorgrond treedt;

OK - (MK) Christoffel Albert Menko SMIT, geboren te Norg, 1 - 3 1885, exportslager, wonende te Assen, Lonerstraat 102; -afgevaardigde naar de jaarvergadering van de Bond van Kleine Boeren- staat niet bekend als voorstander van communistische ideeën, terwijl ook verder niets te zijnen nadele bekend is;

bed / X Boele SMEENGE, geboren te Assen, 13 April 1901, voerman en landbouwer, wonende te Assen, Tweesporenweg 14, -spreker op meerbedoelde vergadering-; staat bekend als een fel communist.

Volgens een lid van de vereniging zou genoemde B. Smeenge thans zitting hebben in het bestuur.

Zowel over het orgaan, als de redactieleden is niets naders bekend geworden.

De Bond van Kleine Boeren is niet identiek aan de Landelijke Vereniging van Bedrijfsvrijheid in de Landbouw.

Blijkens het ingesloten artikel uit de Provinciale Drentsche en Asser Courant, d.d. 25 Februari 1948, betreffende een verslag van de jaarvergadering van de Bond van Kleine Boeren te Hoogeveen, is het dagelijks bestuur als volgt samen gesteld:

- A | R. Smit, te Stuifzand, voorzitter.
- | J. H. Woudstra, te Oldemarkt, secretaris, waarnemend.
- | H. Tiemens, te Staphorst, penningmeester.

AAN DE HEER COMMISSARIS VAN POLITIE,

te

A S S E N.

Ook bij het publiek schijnt de indruk te bestaan, dat de Bond van Kleine Boeren onder communistische invloed staat, getuige een artikel, voorkomende in de Provinciale Drentsche en Asser Courant van Donderdag 18 Maart 1948, onder de rubriek "Van de Publieke Tribune", waarin door de schrijver H. Dekker te Zuidwolde, tegen deze mening stelling wordt genomen.

Zodra nadere bijzonderheden bekend worden over het plaatselijk afdelingsbestuur en het orgaan, zal daaromtrent nader worden gerapporteerd.

ASSEN, 19 Maart 1948.

N.B. De vraag of in Assen nog een afdeling bestaat van de "Landelijke Vereniging van Bedrijfsvrijheid in de Landbouw" zal dezerzijds nog nader worden onderzocht

RIJKSPOLITIE
DISTRICT ASSEN
COMMANDANT

BUREAU Assen, 16 Juni 1947.

No. 99. I.D.

Nummer:

GEHEIM

7 JUNI 1947

UITGEBOERT

ACD/17361

Aan de Heer Hoofd
v.d. Centrale Veiligheidsdienst
te 's-Gravenhage.

(In afschrift aan de Heer Procureur-Generaal,
fgd. Directeur van Politie, te Leeuwarden.)

Onderwerp: persbericht in "Vrij" ^{in C.O. 15263}
Antw. op: Uw schrijven No. BX.15264 dd.19-5-'47.

11/6

Ter voldoening aan het gestelde in Uw
bovenvermeld schrijven heb ik de eer U aan te
bieden een desbetreffend schrijven van mijn ver-
binding ter plaatse, waarin de juiste toedracht,
voor zover deze achterhaald is kunnen worden, is
neergelegd.

De Majoor,
Districtscommandant,
Jhr. W.A. Gevers Deynoot.

Naar aanleiding van het gestelde in Uw kantbrief d.d. 23 Mei 1947, no. 99 I D, geheim, betreffende een persbericht in het weekblad Vrij (Orgaan van de Partij van de Vrijheid) van 2 Mei 1947, moge ik het onderstaande rapporteren.

∠ in café Hamming te Vries.

Volgens verkregen inlichtingen heeft de betreffende vergadering plaats gehad omstreeks Februari 1946. Een zekere Harmsen, afkomstig uit Aalsmeer, is daar als spreker op getreden. Dit moet een bekende communist zijn. De vergadering was waarschijnlijk georganiseerd door het communistische raadslid P. Weijs, wonende te Ubbena, gemeente Vries en L. Warners, besteller der P.T.T., wonende te Vries. De spreker Harmsen is met Weijs ter vergadering gekomen en met hem en vermoedelijk de communist Zuidhof uit Assen, die ook ter vergadering aanwezig was, weer vertrokken. Ter vergadering, waar een gering aantal belangstellenden aanwezig was, heeft Harmsen gesproken om de kleine boer in een organisatie te krijgen. Hij liet doorschemeren, dat er in Aalsmeer en omgeving reeds een dergelijke organisatie van tuinders was. Rechtstreekse communistische propaganda werd door hem niet gemaakt. Wat er precies gesproken is was niet meer na te gaan, daar het reeds te lang geleden was. Er was in de zaal waar de vergadering gehouden werd, geen bestuur of comité van ontvangst of dergelijks aanwezig, de spreker bevond zich alleen achter de z.g. bestuurstaafel. Het comm. raadslid Weijs bevond zich steeds achterin de zaal.

Door Lammers, secretaris van de Stichting van de Landbouw te Assen, werd de spreker verschillende vragen gesteld, die niet op bevredigende wijze konden worden beantwoord. Tevens werd hem door Lammers verweten, dat hij een verlopen tuinder uit Aalsmeer was, die van de landbouw in Drenthe absoluut niet op de hoogte en dus ook niet in staat was om de boer in Drenthe daarover in te lichten, waarop de spreker wel hard schreeuwde doch niet rechtstreeks reageerde.

Gedurende de pauze gaven enkele der aanwezige landbouwers zich op als lid door hun handtekening op een lijst te plaatsen. Voor zover bekend, hebben de meesten dergenen die zich toen opgegeven hebben, zich weer laten schrappen als lid toen ze merkten dat de vergadering van de communisten uitgegaan was.

Aan het einde der vergadering werd de spreker vermoedelijk door Hendrik Venema, geboren te Vries 17 October 1913 landbouwer, wonende te De Punt D 144, gemeente Vries, bedankt waarna deze ook de vergadering sloot.

1) G.C.D.
komt voor
E. Weyer geb. 3.2.91
won. Vries

O.A. 469

Den Haag, d. 1932 / Jan. 1947 / 9765 / O.A. 469. in 1946

land. gem. raad CPH.

B 22696

UITGEBOKT

6 Februari

8

2/32020

GEHEIM.

Rappel

Hiermede moge ik U mijn schrijven no 22696 dd. 17 November 1947 in herinnering brengen, waarbij ik U verzocht mij te willen doen inlichten omtrent de Bond van Kleine Boeren en de Landelijke Vereniging van Bedrijfsvrijheid in de Landbouw.

Met spoedige beantwoording zult U mij zeer verplichten.

Het Hoofd van de Centrale
Veiligheidsdienst
Namens deze:

Aan de Heer Commissaris
van Politie
te Assen.

J.G. Crabbendam

17 November 7.

B. 22896.

UTGEBOEKT
G E H E I M .

XXXX
XXXX

0132038.

V. TZ.3.
83/47.

31 October 1947.

Bond van kleine Boeren.

Onder verwijzing naar Uw terzijde vermeld schrijven moge ik U verzoeken mij wel nader te willen doen inlichten omtrent de daarin genoemde personen, benevens omtrent de leden van het afdelingsbestuur, waarbij ik gaarne de personalia en politieke oriëntering van deze personen zal vernemen. Indien het aantal leden U bekend mocht zijn, zal ik hiervan gaarne een opgave ontvangen, terwijl ik het tevens op prijs zal stellen enige gegevens te ontvangen, zoals naam, redactieleden enz. van het eventueel door de Bond uitgegeven orgaan.

Aangezien dezelfde doelstelling als van genoemde Bond ook wordt nagestreefd door de "Landelijke Vereniging Bedrijfsvrijheid in de Landbouw" zal ik tevens gaarne van U vernemen of U wellicht aanwijzingen hebt of U bij onderzoek kan blijken, dat de Bond van kleine Boeren een afdeling vormt van genoemde "Landelijke Vereniging van Bedrijfsvrijheid in de Landbouw". Het Hoofdbestuur van de Landelijke Vereniging wordt gevormd door:

H. GEURTS, geb. te Putten 24-5-'76, wonende te Barneveld, voorzitter;
G.v.'t FOORT, geb. te Ede 22-3-'13, wonende te Lunteren, secretaris;
J.v. MAANEN, penningmeester.

Door de Landelijke Vereniging wordt een orgaan uitgegeven, genaamd "De Vrije Boer".

Indien de genoemde twee organisaties niet identiek mochten zijn, zal ik gaarne vernemen of te Uwent wellicht nog een afdeling bestaat van de "Landelijke Vereniging van Bedrijfsvrijheid in de Landbouw".

Uw berichten dienaangaande zie ik met belangstelling tegemoet.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

J.G. Crabbendam.

Aan de Heer Commissaris van Politie,
te ASSEN.

Gehelm

AAN het Hoofd van de
Centrale Veiligheidsdienst
Hoofdbureau B
te

's-GRAVENHAGE. BUREAU B

3-11-47

Volgno.

7 = NOV. 1947

AGD/22696

Hierbij heb ik de eer UHoogEdelGestrenge te
doen toekomen een rapport houdende het verslag van
een openbare vergadering, die op Vrijdag 24 October
j.l. te Assen door de Bond van Kleine Boeren werd
gehouden.-

ASSEN, 31 October 1947

De C.v.P.

In afschrift doorgezonden aan de Heer
Procureur-Generaal, fgd. Directeur van Politie te
LEEWARDEN.-

Verslag vergadering, die op Vrijdag 24 October j.l. in de zaal van Café Boelens te Assen door de Bond van Kleine Boeren werd gehouden.

aanwezig: 15 personen.

R A P P O R T ..... 83/42 .....

VK
KVK Voorzitter v.d. Meer opende deze vergadering en sprak zijn teleurstelling er over uit, dat het aantal bezoekers zo gering was.

KVK Na het voorlezen van het verslag van de jaarvergadering te Hoogeveen door de Heer C.A.M. SMIT kreeg de secretaris het woord om de notulen voor te lezen.

KVK Daarna vroeg de voorzitter op- en aanmerkingen op dit verslag. De Heer Boele SMEENGE wilde nog graag wat opmerken naar aanleiding van het verslag van de afgevaardigde over de jaarvergadering te Hoogeveen. Hij betreurde het geringe aantal leden van Assen, dat die jaarvergadering had bezocht. "We moeten op onze tellen passen, want de kapitalisten houden ons nog steeds onder de voet" zo riep hij uit. Daarom was het nodig geweest om in grote getale in Hoogeveen aanwezig te zijn om zo voor de belangen op te komen. De regering besteedt uitgaven genoeg aan de oorlog in Indonesië, maar ik zeg op mijn beurt: handen af van Indonesië. Geef ons voor het geld, dat daar opgemaakt wordt voer voor onze kippen en varkens. Daarom moesten we allen in Hoogeveen zijn.

De voorzitter zeide, dat de kleine boeren het ten tijde van die vergadering te druk hadden. Hij zag ook liever, dat dergelijke dingen eerst in de afdeling besproken werden. Over het voer zeide hij het volgende: de Minister van Landbouw en zijn trawanten hebben ons een verplichte levering van 120 eieren per kip opgelegd en het voer dat we daarvoor krijgen is rommel! We worden aan alle kanten getrapt en in de hoek gedrukt. Maar als we zo slecht op een vergadering komen blijft dat zo.

Het Hoofdbestuur werkt wel goed maar de Bond is zwak. Er zijn te weinig boeren aangesloten. De Minister speelt met ons. Hij is zelf de zoon van een dikke kleiboer, die niet weet wat armoede is. De overheid werkt ons tegen.

Daarna kwam de spreker over de inhoud van de boerencourant, het strijdorgaan van de Bond. De courant beviel hem niet. Er waren te veel dingen in opgenomen, die hem weinig interesseerden. Het blad moest anders gevuld worden. Hij had verwacht, dat de Heer Smeenge wel voor wat copy zou zorgen en merkte op: "als er geen copy binnenkomt dan is van der Meer ook dood."

De Heer SMEENGE merkte op, dat hij te weinig medewerking had gevonden om te proberen de afdeling op peil te brengen. Hij had destijds het plan geopperd om een toneelgroep op te richten. Daar is niets van gekomen. Hij vermoedde wel iets, waarom dit niets geworden was. Men was bevreesd, dat het dan te veel de linkse kant op zou gaan. Nu trok hij zich terug.

De voorzitter maakte de Heer Smeenge er op attent, dat hij geen politiek in de zaak moest mengen. Over de kwestie van de toneelgroep zei hij: we leven te veel in benarde omstandigheden om naar een toneelstuk te kijken. Ik heb geen aardigheid om feest te vieren.

SMEENGE: Het lag niet in mijn bedoeling om feest te vieren, maar om geld binnen te ~~krijgen~~ krijgen en zodoende de afdeling weer op poten te zetten. Wat de courant betreft zag de Heer Smeenge die meer als een strijdorgaan. En godsdienstige stukken horen daarin z.i. helemaal niet thuis, want in de statuten van de Bond is opgenomen, dat politiek en godsdienst buiten beschouwing moet worden gehouden. We moeten dus neutraal blijven.

De voorzitter vindt het niet erg wanneer er af en toe een godsdienstig artikelje in de courant opgenomen wordt. Hij kant zich meer tegen het artikel over Zaai- en Pootgoed dat onlangs werd afgedrukt. Dat interesseerde hem helemaal niet. Als ik zaaigoed heb dan zaai ik en als ik

-geen-

zaai heb dan zaai ik niet. Wat ze daar in Den Haag samenflansen, daar heb ik lak aan. Dan eet de bevolking maar niet. Weg met die papieren! zo riep hij uit en vervolgde: Is dat nu een regering in Den Haag? Moeten we daar respect voor hebben? 60.000, 70.000 boeren moesten gezamenlijk optrekken naar het Ministerie van Landbouw. Dat zou ik liever zien, dan dat ze naar Hoogeveen gaan. Neem b.v. de werkkleding. Die is er niet te krijgen. Ik loop zelf in een overall met gaten. M'n vrouw heeft al tegen me gezegd: de kraaien lopen straks met je weg.

Hierna werd het woord gegeven aan de Heer H. DEKKER uit Zuidwolde, die op rustige wijze de grieven, die op deze vergadering naar voren waren gekomen, besprak.

Allereerst ging hij de oorzaak na van het geringe aantal bezoekers der vergadering. Volgens hem kwam dit door de organisatie, die maar heel zwak was, omdat er tal van kleine boeren zijn, die zich niet bij de Bond aansluiten. Hij was er van overtuigd wanneer de propaganda-actie weer zou beginnen, weer nieuwe leden gewonnen zouden worden.

Wat de critiek op het blad betreft antwoordde de spreker, dat hij de verantwoordelijke persoon was. En dat die zaak moeilijker was dan de vergadering hier kon inzien. Het blad toch moet gevuld worden door medewerkers. Dit gebeurt geheel prodeco. Maar dan zakt het af. Spreker gaf toe dat het blad een strijdblad moet zijn, maar voegde er aan toe, dat die strijd op 2 manieren gestreden kan worden.

a. harde strijd voeren

b. de dingen stevig aanpakken

Spreker zag er alsnog geen gat in om de inhoud van de courant te veranderen, daar de toevoer van de copy der leden te gering was. Naar aanleiding van de gedane opmerking van de Heer Smeenge over neutraal blijven zeide spreker het volgende: neutraal zijn we niet, neutraal=dood. Wanneer men neutraal is dan laat men alles blauw blauw. Wij zijn niet neutraal maar hebben een onafhankelijke Bond, die de problemen, welke op die gebieden liggen durven te bespreken. De godsdienst ligt mij heel erg na aan het hart. Dit komt doordat ik in nauw contact kom met de natuur. Ik bind me echter aan geen enkele godsdienstige richting. " Op deze wijze wilde spreker aantonen, dat men niet in conflict met de Statuten was gekomen.

Komende op de publicatie van de Poot- en Zaairegeling in de courant, merkte hij op, dat hij het prachtig vond, dat die regelingen hem van regeringswege werden toegezonden. Men had er zeer zeker mee te maken. Hij koos dan datgene eruit, wat voor een deel voor de leden van belang was.

Werkkleding. Spreker merkte op, dat het hiermee beroerd gesteld was en vervolgde: "We hebben de stichting van de Landbouw. Haar taak was om een publiekrechtelijke organisatie voor te bereiden. Dit is niet goed gelukt. Thans wordt de Stichting van de Landbouw door de Overheid beschouwd als een publiekrechtelijke organisatie. De kosten dezer organisatie worden ~~verzekerd~~ vergoed door heffingen op de producten. Wij kleine boeren die niet daarin zijn georganiseerd betalen mede en hebben absoluut geen zeggenschap. De Stichting van de Arbeid nu heeft de beschikking gekregen over fietsbanden, werkkleding etc. en gaat dit nu onder de georganiseerden verdelen, hetgeen de propaganda in de hand werkt. Op deze manier probeert zij de boeren te vangen. Dit is ontoelaatbaar. Dat is misschien één der oorzaken waarom onze voorzitter geen werkkleding heeft. We hebben hierover brieven naar Den Haag geschreven. We kregen bericht terug, dat alle boeren in het bezit moesten worden gesteld van de te verdelen goederen. Maar ondanks dat gaat de Stichting van de Arbeid, afd. Drenthe vrolijk door met die goederen te verdelen onder de georganiseerden.

Spreker gaf daarna een kort overzicht van de ontwikkeling van de Landbouw en begon in 1918 toen Duitsland de oorlog had verloren. Het moest toen de bedragen der oorlogsschuld opbrengen. Duitsland was straatarm, moest echter produceren om zodoende goederen uit te leveren. De landen echter, die de goederen moesten ontvangen bemoeilijkten door hoge tolmuren. Zo kwam er ontwrichting. In Nederland zat men b.v. met heel wat producten waarmee men geen weg meer wist. Z.g. "afbraakprijzen" deden hun intrede. Landbouwcrisis organisaties ontstonden. De voormannen van de Landbouworganisaties kregen hierin zitting. Het werden de vertegenwoordigers van de kapitaal krachtige

-boeren-

-boeren-.

De tarweteelt werd b.v. ontzettend gesteund. Eindelijk kwam ook de steunregeling voor de kleine boer tot stand. Het was echter te veel om te sterven en te weinig om te leven (f 9.- per week). De laatste oorlog heeft de boer nog meer ontwricht. Nederland is uitgemergeld. We hebben gebrek aan kunstmest en voedingsmiddelen. Wanneer we de toestand uit internationaal standpunt bekijken, dan is die geheel ontredde. Spreker keerde zich vervolgens tegen de vele maatregelen die op landbouw gebied worden genomen. Van overheidswege wordt alles gereguleerd. Er zijn te veel ambtenaren en de kleine boer alsmede de pachtboer komen in het nauw. De strijd van lonen en prijzen wordt hoofdzakelijk op de rug van de kleine boeren en pachtboeren gestreden. Zo zwakt de landbouw al meer af. Indien er geen verandering in het Economisch beleid komt, zal dit afzakken steeds erger worden. De toestand is vrij wat ~~erger~~ ernstiger dan de mensen aan de top in de gaten hebben. Er zijn weer heel wat mensen, die onder de schuld komen. Spreker ziet een duistere toekomst tegemoet, maar misschien gaan de ogen van de boeren open en komen ze dan in grote getale naar de vergaderingen. Nadat spreker de verdeling van de cultuurfond had besproken waarbij de N.O.-polder in kleinere bedrijven wilde zien verdelen, wakte hij de aanwezigen op om het op deze vergadering besprokene uit te dragen onder de vrienden en kennissen. Hij besloot met de woorden, dat de ondergang van de kleine boer een ramp zou betekenen voor de samenleving. Daarom was een krachtige organisatie nodig om het verder afglijden van de kleine boerenstand af te k remmen.-

Hiervan opgemaakt dit rapport, te Assen, 30 October 1947.

C. V. D.

Vriezenveen, 10 Juni

Yolano.
1947.

Br.No.103/-47-Geheim.

11 JUNI 1947

Onderwerp: "Com.actie in Bond van kleine boeren."

UITGEBOKT

B

ACD/17/16

Uw schrijven No.B.X.15263.Geheim.
dd.19 Mei 1947.

12-6-47

B.

Onder verwijzing naar Uw bovenvermeld schrijven en het daarbij gevoegde afschrift van een persbericht in het weekblad "Vrij", heb ik de eer U HoogEdelGestrenge te berichten, dat door mij een nader onderzoek is ingesteld, als gevolg waarvan ik U.H.E.G. onderstaand het resultaat doe toekomen.

✓

Te Vroomshoop, gemeente Den Ham, is woonachtig: ZANDMAN, Herm, Jan, geboren te Ambt Hardenberg, 19-12-1889, van beroep scheepsjager, wonende te Vroomshoop, E-681b, gemeente Den Ham.

Gen.Zandman is lid van de gemeenteraad van den Ham en tevens voorzitter van de plaatselijke afdeling der E.V.C., is de initiatiefnemer geweest om leden te werven voor de Bond van Kleine Boeren te Vroomshoop. Alhoewel hij uitdrukkelijk verklaarde persoonlijk niets er mede te maken te hebben en zodoende ook geen zitting te willen nemen in het bestuur van een op te richten afdeling, nodigde hij toch een aantal mensen in zijn woning ter vergadering.

Op deze bijeenkomst te zijnen huize, die vermoedelijk eind Februari of begin Maart 1947 gehouden werd, stelde hij het voor, dat deze vereniging absoluut buiten de politiek stond en volkomen neutraal was. Een achttal personen voelden er wel wat voor om tot oprichting te komen van een afdeling van deze Bond.

Amu

Besloten werd een propaganda vergadering te houden en een spreker uit te nodigen. Op 13 Maart 1947 werd in cafe Evers te Vroomshoop deze vergadering gehouden. Als spreker was uitgenodigd de Heer H.Dekker, B.130a te Zuidwolde (Dr), die echter telegrafisch bericht zond, dat hij wegens verkeersmoeilijkheden niet kon komen. Die zelfde dag informeerde een vreemdeling bij een caféhouder naar de gelegenheid, alwaar een vergadering van kleine boeren gehouden werd. Hij werd hierop gezonden naar het verst verwijderde café in Vroomshoop. Of dit de zelfde man geweest is, die op bedoelde vergadering gesproken heeft, kon door mij niet worden vastgesteld, maar in ieder geval nam een vreemdeling, bij ontstentenis van H.Dekker, het woord in deze vergadering. Hij wees er op, dat de kleine boeren achteruit gesteld werden. Dat hij openlijk propaganda gemaakt heeft voor de C.P.M. is niet bekend. Op deze vergadering waren slechts 8 mensen aanwezig, namelijk zij, die zich reeds door Zandman hadden laten inschrijven. Later werd weer een vergadering belegd in bedoeld café, waarbij een spreker uit Dedemsvaart optrad namens de Bond van Kleine Boeren. Het publiek bestond toen slechts uit 2 personen. Na de vergadering, waarin de vreemdeling (wangenomen kan worden dat dit C.Borst was) sprak, zijn de mensen tot de conclusie gekomen, dat er iets niet in de haak was met deze bond. Algemeen was men van oordeel, dat er iets van de E.V.C. of zo iets achter zat, zodat dit de reden was dat er slechts 2 bezoekers op de laatste vergadering waren.

Aan
Heer HOOFD van de
C.V.D.

J.

's-GRVENHAGE.

Plaatselijke Inlichtingendienst

Almelo.-

Almelo, 23 Mei 1947

Volgno.

27 MEI 1947

ACD/16606

Geheim K.11 no.105

UITGEBOKT

Aan het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,

BUREAU D	
Nummer:	
Datum:	29-5-'47

Javastraat 68.,

's-Gravenhage.-

Ingesloten heb ik de eer U te doen toekomen een rapport, betreffende politieke oriëntering van de "Bond van Kleine Boeren".

Het Hoofd van de Plaatselijke Inlichtingendienst,

R a p p o r t

91

Door de "Bond van Kleine Boeren" werd in de afgelopen periode regelmatig propaganda gevoerd in landbouwers-kringen te Overijssel om de landbouwers aan te zetten lid te worden van voormelde bond. Officieel noemt deze bond zich neutraal, doch in de afgelopen periode werden herhaaldelijk door medewerkers van deze bond uitspraken gebezigd, welke doen vermoeden, dat hierin communistiche elementen zitting hebben. Tevens is gebleken, dat functionarissen der C.P.N. optreden als sprekers op vergaderingen van genoemde bond. De genomen besluiten komen vaak overeen met het streven der C.P.N. of mantelorganisaties hiervan.

Door de heer Harm Hendrik Warrink, geboren 23 November 1908 te Halle (Duitsland), wonende landhuisje "De Magneet" te Bornebroek, gemeente Borne, die als spreker voor de bond in Twenthe optreedt, worden uitspraken gebezigd, welke doen vermoeden dat spr. samenwerking wenst met de communisten. Voornoemde Warrink treedt tevens op als medewerker van het Bondsorgaan "Boerenrecht". Door Warrink zijn artikelen geschreven voor plaatsing in dit orgaan, die om hun realiteit door de thans afgetreden correspondent, de heer v.d. Belt, R.K. Hoofdonderwijzer te Vriezenveen zijn geweigerd.

Ook de heer B. Hemmer, wonende te Geesteren, die aanvankelijk als medewerker van deze Bond optrad heeft zich terug getrokken, daar het streven niet neutraal meer was, doch overhelde naar samenwerking met de communisten. Hemmer heeft dit besluit genomen op uitgeoefende pressie door de R.K. Geestelijken.

Vervolgens wordt door de heer Ernest Lambertus Joh. van Apeldoorn, wonende Nijensleek 6b Gem. Vledder, veel geschreven voor de Bond van Kleine Boeren en het Bondsorgaan "Boerenrecht". Voornoemde van Apeldoorn ontplooit tevens grote activiteit op politiek gebied voor de P.v.d.A. en heeft hierin meerdere functies o.a. Gewestelijk bestuurslid; Propagandist/secr. afd. Vledder, lid Prov. Staten en Weth. Gem. Vledder.

Met betrekking tot de Bond van Kleine Boeren volgen hier enige citaten uit een rede gehouden door E.L.J. van Apeldoorn op 22 Augustus 1946 in de zaal Doosjes te Meppel voor de Bond van Kleine Boeren, over het voorontwerp: Het Landbouwerschap.

Aldus: Het hele ontwerp lijkt bedenkelijk veel op de Landstand. Ook hier domineert het leiders-principe. De kwitanties van de Landstand hebben wij geweigerd te betalen, en nu gaan er ook al stemmen op om precies zo te handelen met het autocratische landbouwerschap. Niet de ambtenaren, maar de bodembewerkers zelf moeten over hun belangen beslissen, en als men aan de boeren hun belangen niet wil toevertrouwen, dan kan men bij voorbaat op grootscheepse sabotage rekenen. Spr. vraagt zich af, waarom de Bond van Kleine Boeren niet mee mag spreken. Ook de E.V.C. met haar duizenden landarbeiders ontbreekt.

Dit is letterlijk door van Apeldoorn gezegd,

hetgeen

hetgeen duidelijke taal is. Spr. wil de Bond van Kleine Boeren en de E.V.C. opgenomen zien in de rij der organisaties om zo mede te spreken in de Stichting van de Landbouw.

Vervolgens is in de praktijk gebleken, dat het dagblad "De Waarheid" de verrichtingen en het streven van de Bond van Kleine Boeren steunt in haar artikelen.

-----

19 Mei

7.

B.X.15263.

een.

HB. TZ.3. GEHEIM.

UITGEBOKT
23 MEI 1947

70

Persbericht in "Vrij".

Onder verwijzing naar bijgaand afschrift van een persbericht in het weekblad "Vrij" (Orgaan van de Partij van de Vrijheid) van 2-5-1947 verzoek ik U mij, omtrent het daarin beweerde communistische optreden te Vroomshoop, zo uitvoerig mogelijk te willen ~~doen~~ inlichten.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

Aan de Heer J.F.Jansen,
Wijk III, No.377,

VRIEZENVEEN.

J.G.Crabbendam.

Coll.: *nl*

19 Mei

7.

EX.15264.

een.

HB.

TZ.3.

GEHEIM.

Persbericht in "Vrij".

Onder verwijzing naar bijgaand afschrift van een persbericht in het weekblad "Vrij" (Orgaan van de Partij van de Vrijheid) van 2-5-'47, moge ik U verzoeken mij, omtrent het daarin beweerde communistische optreden te Vries, zo uitvoerig mogelijk te willen doen inlichten.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

Aan de Heer Districtscommandant
r Rijkspolitie,

te

A S S E N.

J.G.Crabbendam.

Coll.: *as*

UITGEBOKT

Communistische methoden

Men merkt van de activiteit der communisten niet zoo heel veel, maar dat er gewerkt wordt, daarvan kan men verzekerd zijn. Deze activiteit is vaak echter niet zo erg duidelijk voor een ieder. Een enkele maal lekt er eens iets van uit. Zo hebben onlangs de kranten verteld van de pogingen der communisten om in de E.V.C. een rol te spelen.

Ook de kleine boeren vormen een dankbaar object voor de communisten. En hoe ze dan te werk gaan, dat leert ons een verklaring die het hoofdbestuur van de Bond van kleine boeren heeft afgelegd.

Wij laten deze verklaring hier volgen.

Verklaring Bond van kleine boeren

„Hoewel onze Bond de laatste maanden is gegroeid van rond 1500 leden tot ruim 2200 leden, zijn wij met die groei toch niet tevreden. Er bleek ergens een rem te zitten, die de uitbouw ongunstig influenceerde. Tot voor kort hebben wij de oorzaak daarvan niet kunnen opsporen, hoezeer dit probleem ons ook dwars zat.

Wel ontdekten we af en toe een enkele plaatselijke fluistercampagne, waardoor tegenstanders trachten onze organisatie in een onjuist en ongunstig licht te plaatsen. Meestal werden we dan als communisten gedoodverfd. Wanneer andere argumenten ter bestrijding van onze Bond ontbreken, dan is dat de meest voor de hand liggende stok om een onschuldige hond mee te slaan.

Om dergelijke fluistercampagnes hebben

we ons nooit erg druk gemaakt. Want dergelijke campagnes smoren gewoonlijk vanzelf.

Thans is ons echter gebleken, dat dergelijke fluistercampagnes overvloedig voedsel ontvangen van.... enkele vooraanstaande personen uit de Communistische Partij Nederland. Doordat deze zich soms — ongevraagd — opwerpen tot „wegbereiders” voor onze nieuwe afdelingen. Met een voor onze Bond zéér ongunstig resultaat.

Op 8 April had een onzer propagandisten een vergadering te Vries. Hoewel hier de verwachting goed was, kwamen slechts enkele personen ter vergadering. Onze vertegenwoordiger was hierover zéér verbaasd en trachtte de volgende morgen zijn licht op te steken over de oorzaak van deze geringe belangstelling. En het antwoord was heel duidelijk: „De zaak is hier bedorven”, zei de kleine boer die hij om inlichtingen vroeg. „Er is hier eenige tijd terug een Harmsen geweest uit Holland, die ook kwam spreken voor de kleine boeren. En die het ook had over een Bond van Kleine Boeren. Verschillende personen gaven zich toen op als lid. Maar die werden al gauw door een tegenhanger de volgende dagen ingelicht, dat het hier uitging van de communisten. En toen liepen ze er heel gauw weer bij weg. Die zaak is toen direct doodgelopen. En nu u hier komt, nu menen de mensen natuurlijk weer dat het van de communisten uitgaat.” Dat is één geval.

Op Woensdag 13 Maart zou er een vergadering zijn te Vroomshoop. Het was toen met de weg en het busverkeer hopeloos en onze propagandist had telegrafisch bericht gestuurd dat hij onmogelijk kon komen. Zéér toevallig(?) bleek C. Borst, communistisch Tweede Kamerlid in de buurt te zijn, die deze vergadering bezocht en er zelfs een propagandarede hield, zgn. voor de Bond van Kleine Boeren. Hij maakte daar zelfs een achtal kleine boeren „lid” van de Bond.

Onze Bond belegde daar een nieuwe vergadering, om de zaak recht te zetten. Maar op een vijftal na bleven de menschen weg. Ook hier weer kreeg onze vertegenwoordiger de indruk dat men een communistische inslag veronderstelde en daarom van de vergadering wegbleef.

Op grond van bovenstaande ervaringen willen wij hier uitdrukkelijk verklaren, dat onze Bond **geen communistische organisatie is**. En dat de heeren C. Borst en een zekere Harmsen **niet gerechtigd zijn** om namens onzen Bond als propagandist op te treden.

Onze Bond staat **onafhankelijk** tegenover **elke** politieke partij en wil als zodanig frank en vrij opkomen voor de belangen der kleine zelfstandigen in de landbouw. Hij wil dit doen op legale wijze, met deugdelijke argumenten, maar met onverzettelijke vastberadenheid.”

* * *

Tot zoover de verklaring van het hoofdbestuur van de Bond van Kleine Boeren, welke was ondertekend door de voorzitter en de secretaris, resp. de heren R. Smit Jz. en B. J. Altena.

Late men er lering uit trekken!

COMMUNISTISCHE METHODEN.

Men merkt van de activiteit der communisten niet zoo heel veel, maar dat er gewerkt wordt, daarvan kan men verzekerd zijn. Deze activiteit is vaak echter niet zoo erg duidelijk voor een ieder. Een enkele maal lekt er eens iets van uit. Zo hebben onlangs de kranten verteld van de pogingen der communisten om in de M.V.C. een rol te spelen.

Ook de kleine boeren vormen een dankbaar object voor de communisten. En hoe ze dan te werk gaan, dat leert ons een verklaring die het hoofdbestuur van de Bond van kleine boeren heeft afgelegd.

Wij laten deze verklaring hier volgen:

VERKLARING BOND VAN KLEINE BOEREN.

"Hoewel onze Bond de laatste maanden is gegroeid van rond 1500 leden tot ruim 2200 leden, zijn wij met die groei toch niet tevreden. Er bleek ergens een rem te zitten, die de uitbouw ongunstig influenceerde. Tot voor kort hebben wij de oorzaak daarvan niet kunnen opsporen, hoezeer dit probleem ons ook dwars zat.

Wel ontdekten we af en toe een enkele plaatselijke fluistercampagne, waardoor tegenstanders trachten onze organisatie in een onjuist en ongunstig licht te plaatsen. Meestal werden we dan als communisten gedoodverfd. Wanneer andere argumenten ter bestrijding van onze Bond ontbreken, dan is dat de meest voor de hand liggende stok om een onschuldige hond mee te slaan.

Om dergelijke fluistercampagnes hebben we ons nooit erg druk gemaakt. Want dergelijke campagnes smoren gewoonlijk vanzelf.

Thans is ons echter gebleken, dat dergelijke fluistercampagnes overvloedig voedsel ontvangen van..... enkele vooraanstaande personen uit de Communistische Partij Nederland. Doordat deze zich soms - ongevraagd - opwerpen tot "wegbereiders" voor onze nieuwe afdelingen. Met een voor onze Bond zéér ongunstig resultaat.

Op 8 April had een onzer propagandisten een vergadering te Vries. Hoewel hier de verwachting goed was, kwamen slechts enkele personen ter vergadering. Onze vertegenwoordiger was hierover zéér verbaasd en trachtte de volgende morgen zijn licht op te steken over de oorzaak van deze geringe belangstelling. En het antwoord was heel duidelijk: "De zaak is hier bedorven", zei de kleine boer die hij om inlichtingen vroeg. "Er is hier eenige tijd terug een Harmsen geweest uit Holland, die ook kwam spreken voor de kleine boeren. En die het ook had over een Bond van Kleine Boeren. Verschillende personen gaven toen op als lid. Maar die werden al gauw door een tegenhanger de volgende dagen ingelicht, dat het hier uitging van de communisten. En toen liepen ze er heel gauw weer bij weg. Die zaak is toen direct doodgelopen. En nu U hier komt, nu menen de menschen natuurlijk weer dat het van de communisten uitgaat." Dat is één geval.

Op Woensdag 13 Maart zou er een vergadering zijn te Vroomshoop. Het was toen met de weg en het busverkeer hopeloos en onze propagandist had telegrafisch bericht gestuurd, dat hij onmogelijk kon komen. Zéér toevallig (?) bleek C. Borst, communistisch Tweede Kamerlid in de buurt te zijn, die deze vergadering bezocht en er zelfs een propagandarede hield, z.g. voor de Bond van Kleine Boeren. Hij maakte daar zelfs een achtstal kleine boeren "lid" van de Bond.

Onze Bond belegde daar een nieuwe vergadering, om de zaak recht te zetten. Maar op een vijftal na bleven de menschen weg. Ook hier weer kreeg onze vertegenwoordiger de indruk dat men een communistische inslag veronderstelde en daarom van de vergadering wegbleef.

Op grond van bovenstaande ervaringen willen wij hier uitdrukkelijk verklaren, dat onze Bond geen communistische organisatie is. En dat de heeren C. BORST en een zekere HARMSEN niet gerechtigd zijn om namens onze Bond als propagandist op te treden.

Onze Bond staat onafhankelijk tegenover elke politieke partij en

wil als zoodanig frank en vrij opkomen voor de belangen der kleine zelfstandigen in de landbouw. Hij wil dit doen op legale wijze, met deugdelijke argumenten, maar met onverzettelijke vastberadenheid."

Tot zoover de verklaring van het hoofdbestuur van de Bond van Kleins Boeren, welke was ondertekend door de voorzitter en de secretaris, resp. de heren R.Smit Jz. en B.J.Altena.

Late men er lering uit trekken !

Typ.:TE.

Coll.: K. V. H.